

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK
HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

DET CIVILA
VETERINÄRVÄSENDET
ÅR 1942

AV

KUNGL. MEDICINALSTYRELSEN

STOCKHOLM 1943
KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER
433729

INLEDNING

TILL

Det civila veterinärväsendet / av Kungl. Veterinärstyrelsen. - Stockholm : Norstedt, 1918-1951. - (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1916-1949.

1916-1945 utgiven av Kungl. Medicinalstyrelsen.

1916-1948 med innehållsförteckning och parallelltitel på franska:

Hygiène et service vétérinaire civil en Suède. – 1916-1942 även

med sammanfattning på franska. - 1949 med innehållsförteckning och parallelltitel på engelska: The civil veterinary service.

Föregångare:

Veterinärväsendet ingår som ett kapitel i årg. 1911-1915 av:

Allmän hälso- och sjukvård / Socialstyrelsen. – Stockholm, 1913-1982. - (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1911-1979.

Det civila veterinärväsendet. År 1942. – (Sveriges officiella statistik).
Digitaliserad av Statistiska centralbyrån (SCB) 2011.

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK
HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

DET CIVILA
VETERINÄRVÄSENDET
ÅR 1942

AV

KUNGL. MEDICINALSTYRELSEN

STOCKHOLM 1943
KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER
483729

STATISTIQUE OFFICIELLE DE LA SUÈDE

HYGIÈNE ET SERVICE
VÉTÉRINAIRE CIVIL
EN SUÈDE

EN

1942

PAR

LE CONSEIL SUPÉRIEUR
DE L'ADMINISTRATION MÉDICALE DE L'ÉTAT

STATISTISKA CENTRALBYRÅN
BIBLIOTEKET
STOCKHOLM 27

Till

Herr Statsrådet och Chefen för Kungl. Socialdepartementet.

Kungl. Medicinalstyrelsen får härmed jämlikt 13 § i den för styrelsen gällande instruktionen överlämna berättelse angående det civila veterinärväsendet i riket för år 1942.

J. AXEL HÖJER.

AXEL ALEGREN.

Inga Bäcklin.

Stockholm den 9 oktober 1943.

Innehållsförteckning.

	Sid.
I. <i>Verksamheten inom medicinalstyrelsens veterinärbyrå</i>	1
1. Ärenden och expeditioner. 2. Författningar rörande det civila veterinärväsendet. 3. Statens veterinärbakteriologiska anstalt.	
II. <i>Veterinärernas antal och verksamhet</i>	6
III. <i>Sjukdomar bland husdjuren</i>	22
1. Mul- och klövsjuka. 2. Mjältbrand. 3. Fräsbrand. 4. Smittsam blodbrist hos häst. 5. Hönstyfus (Vit diarré hos kyckling). 6. Tuberkulos hos nötkreatur. 7. Smittsam kastning hos nötkreatur.	
IV. <i>Karantänsväsendet</i>	31
V. <i>Födoämneskontrollen</i>	31
A. Köttkontrollen	31
1. Offentliga slakthus. 2. Kommunala köttbesiktningsbyråer. 3. Kontrollslak- terier. 4. Under offentlig kontroll ställda charkuterifabriker. 5. Statsinspektionen över köttkontrollen.	
B. Mjölkkontrollen	34
VI. <i>Pastöriseringskontrollen av till kreatursföda avsedd mjölk m. m.</i>	35

Tabellbilagor.

Tab. 1. Veterinärer och veterinärbefattningar, länsvis, vid årets slut	37
2. Antal djur, som av veterinärer behandlats för sjukdom, kastrerats eller för olika ändamål besiktigats	38
3. Sammandrag av veterinärernas uppgifter om vissa smittsamma husdjursjukd. etc.	42
4. Sammandrag av veterinärernas uppgifter om vissa icke smittsamma husdjursjukdomar	44
5. Av veterinärer verkställda tjänsteresor för hämmande av smitts. sjukd. bland husdjuren	45
6. Antal vid offentliga slakthus och kontrollslakterier slaktade och besiktigade djur	46
7. Antal vid offentliga slakthus och kontrollslakterier helt eller delvis beslagtagna krop- par samt vidtagna åtgärder	47
8. Antal och vikt av vid offentliga slakthus och kontrollslakterier särskilt behandlade hela kroppar jämte uppgift å behandlingens art	49
9. Viktigare beslagsorsaker vid offentliga slakthus och kontrollslakterier	50
10. Antal vid köttbesiktningsbyråer besiktigade djurkroppar	52
11. Antal vid köttbesiktningsbyråer helt eller delvis beslagtagna kroppar och vid beslagen vidtagna åtgärder	53
12. Antal och vikt av vid köttbesiktningsbyråer särskilt behandlade kroppar jämte uppgift å behandlingens art	53
13. Viktigare beslagsorsaker vid köttbesiktningsbyråer	54
14. Antal vid kontrollcharkuterier besiktigade kött	55

Table des matières.

	Page
I <i>Activité du Bureau vétérinaire du Conseil supérieur de l'Administration médi- cale de l'État.</i> (Expéditions. Ordonnances. Institut bacteriologico-vétérinaire de l'État)	1
II. <i>Nombre et activité des vétérinaires</i>	6
III. <i>Maladies des animaux domestiques.</i> (Fièvre aphteuse. Charbon bactérien. Em- physème du charbon. Anémie infectieuse des chevaux. Diarrhée blanche bacillaire. Tuberculose des bêtes bovines. Avortement épizootique des vaches	22
IV. <i>Quarantaine</i>	31

	Page.
V. <i>Contrôle des aliments</i>	31
A. <i>Contrôle des viandes</i>	31
(Abattoirs publics. Bureaux municipaux du contrôle des viandes. Boucheries de contrôle. Fabriques de charcuteries sous le contrôle officiel. Contrôle de l'État sur les viandes).	
B. <i>Contrôle du lait</i>	34
VI. <i>Contrôle de la pasteurisation du lait crème etc.</i>	35

Annexes.

Tabl. 1. <i>Vétérinaires et emplois des vétérinaires par département</i>	37
2. <i>Nombre des animaux traités par les vétérinaires pour maladies, castrés ou examinés par différents buts</i>	38
3. <i>Relevé des rapports des vétérinaires concernant certaines maladies infectieuses des animaux domestiques</i>	44
4. <i>Idem, concernant certaines maladies non infectieuses</i>	44
5. <i>Voyages d'office effectués par les vétérinaires pour cause d'épizooties chez les animaux domestiques</i>	45
6. <i>Nombre des animaux abattus et examinés aux abattoirs publics et aux boucheries de contrôle</i>	46
7. <i>Nombre des corps (viandes) saisis aux abattoirs publics et aux boucheries de contrôle et les mesures prises en conséquence</i>	47
8. <i>Nombre et poids des corps entiers traités aux abattoirs publics et aux boucheries de contrôle ainsi qu'un résumé sur le caractère du traitement</i>	49
9. <i>Causes importantes de saisie (des viandes examinées) aux abattoirs et aux boucheries de contrôle</i>	50
10. <i>Nombre des corps examinés aux bureaux d'inspection</i>	52
11. <i>Nombre des corps saisis aux bureaux d'inspection et les mesures prises lors des saisies</i>	53
12. <i>Nombre et poids des corps traités aux bureaux d'inspection ainsi qu'un résumé sur le caractère du traitement</i>	53
13. <i>Causes importantes de saisie (des viandes examinées) aux bureaux d'inspection</i> .	54
14. <i>Nombre des viandes examinées aux charcuteries de contrôle</i>	55

Résumé.

A un certain degré, on peut juger de l'activité du Bureau vétérinaire du Conseil supérieur de l'Administration médicale de l'État par le nombre des affaires y traitées. Le nombre des documents, comptes etc. reçus au Bureau s'élevait à 112 487 et ceux expédiés à 9358.

Le nombre des vétérinaires était à la fin de l'année de 625.

1 813 837 animaux ont été traités par les vétérinaires.

Parmi les maladies infectieuses d'animaux domestiques, lesquelles sont soumises aux mesures officielles, se sont manifestées la fièvre aphteuse, le charbon bactérien et l'emphysème de charbon, la diarrhée blanche bacillaire ainsi que l'anémie infectieuse des chevaux.

Le charbon bactérien a causé 38 décès et l'emphysème charbonneux 6.

Par suite de la tuberculose dans les tétines et dans les organes génitaux 439 bêtes bovines étaient abattues contre indemnité aux propriétaires.

I. Verksamheten inom medicinalstyrelsens veterinärbyrå.

1. Ärenden och expeditioner.

Antalet inkomna och i styrelsens huvuddiarium införda ärenden under år 1942 uppgick till 112 487; antalet utgående expeditioner var 9 358.

Inkomna ärenden.

Kungl. brev och ämbetsskrivelser	328
Kungl. remisser	97
Övriga ärenden	24 618
Anmälningar, rekvisitioner och rapporter	47 536
Räkningar	14 868
Summa mål	112 487

Utgående expeditioner.

Underdåniga utlåtanden och skrivelser	329
Övriga expeditioner	9 029
Summa exp.	9 358

Förutom här redovisade inkomna ärenden hava inkommit: 288 månadsrapporter från länsveterinärerna i riket, 412 årsrapporter från praktiserande veterinärer, 383 rapporter över misstänkta eller inträffade fall av smittsam husdjursjukdom, 2 952 månadsrapporter från offentliga slakthus, kontrollslakterier, kontrollcharkuterier, och köttbesiktningsbyråer, 246 årsrapporter från desamma, 85 161 rapporter över av veterinär verkställda tuberkulinundersökningar av nötkreatur samt 956 handlingar för matrikelföring.

Från byrån har under året utgått 15 560 handbrev.

2. Författningar rörande det civila veterinärväsendet.

Under år 1942 hava utkommit följande författningar av mera allmänt intresse rörande veterinärväsendet, vilka äro intagna i svensk författningssamling eller i medicinalstyrelsens samling, serie B, med nedan angivna nummer:

a) Av Kungl. Maj:t utfärdade kungörelser m. m.

Januari 23. Kung. om ändrad lydelse av 14 § 3 mom. och 15 § 2 mom. veterinärtaxan den 8 december 1933 (nr 630); (14¹; B. 3²);

Februari 6. Referat av jordbruksdep:ts ämb.skr. ang. rätt till tjänstårsberäkning för veterinärvikarier och extra veterinärer för viss tjänstgöring under anbefalld förstärkt försvarsberedskap; (B. 4);

¹ Nummer i svensk författningssamling. — ² Nummer i medicinalstyrelsens författningssamling (M. F. serien B).

Februari 13. Kung. ang. ändrad lydelse av den vid kungörelsen den 16 maj 1941 (nr 249) med avlöningsbestämmelser för tjänstepliktig medicinalpersonal, anställd hos staten, såsom bilaga A fogade löneplanen; (47; B. 6);

Februari 13. Kung. ang. undantag i vissa fall från gällande bestämmelser om åldersgräns för anställning i statens tjänst m. m.; (45; B. 7);

Februari 13. Cirkulär till statsmyndigheterna ang. beredande av vissa lättnader i anställnings- och befordringshänseende för statsanställda, vilka fullgjort militär beredskapstjänstgöring, m. m. (46; B. 8);

Mars 6. Kung. ang. utsträckt tid för erhållande av semester för år 1941 i fråga om viss personal i statens tjänst; (79; B. 9);

Mars 6. Kung. med vissa bestämmelser angående handeln med mjölk; (91; B. 10);

Mars 13. Lag med särskilda bestämmelser angående stats- och kommunalmyndigheterna och deras verksamhet vid krig eller krigsfara m. m.; (87; B. 20);

Mars 27. Förordning om viss tillämpning i fråga om kött av älg med flera djur av lagen den 11 maj 1934 (nr 140) angående köttbesiktning och slakthus, m. m.; (134; B. 13);

Mars 27. Förordning om ändrad lydelse av 1 § förordningen den 11 maj 1934 (nr 141) angående förbud mot viss stämpling eller märkning av kött och köttvara; (135; B. 14);

Mars 27. Kung. ang. besiktning av älg med flera djur; (142; B. 15);

Mars 27. Brev ang. stämpling av vissa köttvaror; (B. 21);

Mars 28. Transumt av Kungl. Maj:ts brev till medicinalstyrelsen ang. nedläggande av den i Göteborg inrättade karantänsanstalten för djur tillhörande rävsläktet, m. m.; (94; B. 11);

April 17. Referat av Kungl. brev till medicinalstyrelsen ang. distriktsveterinärbefattningens i Visnums distrikt placering i lönegrupp; (B. 23);

April 24. Förordning ang. ändring av 1, 3 och 5 §§ förordningen den 27 juni 1930 (nr 247) om utrotande av nötbromsen; (207; B. 24);

Maj 8. Förordning med vissa bestämmelser angående nötboskapsaveln; (341; B. 34);

Maj 22. Kung. om ändrad lydelse av 25 och 26 §§ instruktionen för medicinalstyrelsen den 19 december 1930 (nr 441); (256; B. 27);

Maj 22. Förordning om ändring av 3 § förordningen den 21 juli 1937 (nr 737) med vissa bestämmelser rörande till människoföda avsedd mjölk och grädde m. m.; (327; B. 29);

Maj 22. Kung. ang. förfarandet vid pastörisering av mjölk och grädde m. m.; (328; B. 30);

Juni 5. Kung. ang. ändring i vissa delar av allmänna resereglementet den 27 juni 1929 (nr 210); (339; B. 35);

Juni 5. Transumt av jordbruksdep:ts ämb.skr. ang. maximitaxa för år 1943 å avgift för köttbesiktning m. m.; (B. 49);

Juni 12. Transumt av Kungl. Maj:ts brev till medicinalstyrelsen ang. föreskrifter om ersättning i vissa fall vid förordnande att uppehålla länsveterinär- eller distriktsveterinärbefattning; (B. 38);

Juni 19. Transumt av Kungl. Maj:ts kung. med tilläggsbestämmelser till allmänna resereglementet; (496; B. 36);

Juni 19. Kung. ang. ändrad lydelse av 4 § 1 punkten kungörelsen den 22 juni 1939 (nr 478) med tilläggsbestämmelser till civila avlöningsreglementet; (497; B. 37);

Juni 19. Transumt av Kungl. Maj:ts kung. om vissa ändringar i reglementet den 31 december 1919 (nr 878) för statens pensionsanstalt; (474; B. 39);

Juni 21. Kung. ang. inskränkt rätt för befattningshavare, inkallad till militär tjänstgöring, att åtnjuta semester eller ferier; (611; B. 28);

Juni 30. Transumt av Kungl. Maj:ts kung. med föreskrifter rörande tillämpning av allmänna tjänste- och familjepensionsreglementena, m. m.; (693; B. 43);

Juli 18. Transumt av Kungl. Maj:ts kung. om ändring i vissa delar av allmänna tjänstepensionsreglementet den 30 december 1941 (nr 1008); (690; B. 41);

Juli 18. Transumt av Kungl. Maj:ts kung. om ändring i vissa delar av allmänna familjepensionsreglementet den 30 december 1941 (nr 1009); (691; B. 42);

September 5. Kung. ang. ändrad lydelse av den vid kungörelsen den 16 maj 1941 (nr 249) med avlöningsbestämmelser för tjänstepliktig medicinalpersonal, anställd hos staten, såsom bilaga A fogade löneplanen; (767; B. 53);

September 5. Kung. ang. ändring av 5 § 2 mom. veterinärtaxan den 8 december 1933 (nr 630); (750; B. 47);

September 25. Transumt av jordbruksdep:ts ämb.skr. ang. rätt för veterinärkandidat att vid befordran inom veterinärstaten åtnjuta tjänstårsberäkning för militär beredskapstjänstgöring; (B. 52);

Oktober 9. Förordning om uttagning under fredstid av vissa förnödenheter för krigsmaktens behov (uttagningsförordning); (832; B. 56);

Oktober 23. Taxa för vissa vid statens institut för folkhälsan utföra undersökningar (838; B. 55);

Oktober 30. Kung. om ändrad lydelse av § 32 giftstadgan den 7 december 1906 (nr 114); (847; B. 54);

b) Av medicinalstyrelsen utfärdade kungörelser och cirkulär m. m.

Januari 2. Kung. ang. de i städer i riket, till vilka införsel av idisslande djur, svinkreatur och djur, hörande till hästsläktet, må äga rum; (B. 1);

Januari 2. Kung. med förteckning över samhällen för införsel av köttvaror och djurfett; (B. 2);

Februari 14. Kung. ang. fordringar på hygieniska förhållanden vid framställning av mjölk och grädde, som försäljes i opastöriserat skick; (B. 5);

Mars 28. Kung. ang. transport av klövbärande djur genom skyddsområde (transitotransport); (B. 12);

Mars 28. Kung. ang. besiktning, bedömning och stämpling av kött av älg med flera djur; (B. 16);

April 18. Kung. ang. laboratorier för utförande av bakteriologisk undersökning vid den offentliga köttkontrollen; (B. 22);

Maj 9. Kung. ang. ändring av kungörelsen den 10 maj 1941 (nr 19) angående utlämnande av kasserat kött till djurföda; (B. 25);

Maj 18. Kung. ang. anvisning till undvikande av förgiftning vid användande av vissa arsenikhaltiga beredningar till bekämpande av för trädgårds-skötsel, jordbruk eller skogsbruk skadliga insekter; (B. 26);

Juni 17. Med.styr:ns och Lanbruksstyr:ns kung. ang. undersökning av pastöriseringsgraden hos mjölk och grädde m. m.; (B. 31);

Juni 25. Kung. ang. fortsatt användande av äldre formulär för föjesedel vid insändande av prov för undersökning av pastöriseringsgraden hos till människoföda avsedd mjölk; (B. 32);

Juni 25. Med.styr:ns och Lantbruksstyr:ns kung. rör. fortsatt användande av förut föreskrivna analysbevis angående pastöriseringsgraden hos mjölk och grädde; (B. 33);

Juli 9. Cirkulär till hushållningssällskapen med bestämmelser för behandling genom hushållningssällskapens besiktningsmän av nötkreatur, behäftat med flera än tio bromsbulor; (B. 40);

Augusti 17. Cirkulär till samtliga i statens tjänst anställda veterinärer, ang. uppehållande under semesterledighet av annan statstjänst; (B. 45);

Augusti 19. Cirkulär till samtliga veterinärer i riket ang. åtgärder mot sjukdomen coccidios hos kanin; (B. 44);

September 2. Cirkulär till samtliga veterinärer i riket, ang. angivande av tid för kontrollundersökning med tuberkulin å rapport över tuberkulinprov och intyg för mjölkpristillägg; (B. 46);

September 21. Cirkulärskrivelse till samtliga tjänsteveterinärer i riket ang. ansökning om anstånd med avsked, respektive ansökning om avsked, samt pensionsansökning; (B. 48);

September 23. Förnyad kung. ang. förbud att använda okokt avfall till svinföda m. m.; (B. 50);

September 30. Kung. med ändring av kungörelsen den 10 maj 1941 (nr 19) angående utlämnande av kasserat kött till djurföda; (B. 51);

November 11. Cirkulär till besiktningsveterinärer ang. årsredogörelse för verksamheten vid den offentliga köttkontrollen; (B. 57);

November 11. Cirkulärskrivelse till besiktningsveterinärer vid den offentliga köttkontrollen ang. rapportgivning i fråga om kött av älg m. fl. djur; (B. 58);

November 25. Cirkulärskrivelse till förste besiktningsveterinärer vid offentliga slakthus och kontrollslakterier med skärpta bestämmelser angående köttbesiktning samt om utfärdande i vissa fall av veterinärintyg; (B. 59);

November 28. Kung. ang. fastställande av nytt formulär för praktikjournal för vissa tjänsteveterinärer; (B. 62);

November 28. Cirkulär ang. format å praktikjournal m. m.; (B. 63);

December 12. Kung. ang. ändring av Formulär 17 vid kungörelsen den 30 juni 1941 angående bekämpande av mul- och klövsjuka innefattande råd och anvisningar jämte föreskrifter m. m.; (B. 60);

December 16. Cirkulär till vissa veterinärer ang. tagande av blodprov från häst angripen av eller misstänkt för infektiös anämi; (B. 61);

December 19. Kung. ang. vissa årsredogörelser, årsberättelser, rapporter m. m. från veterinärer till Medicinalstyrelsen; (B. 64).

3. Statens veterinärbakteriologiska anstalt.

Siffror inom klammer [] avse föregående räkenskapsår.

Anstalten har under budgetåret 1942/43 stått under ledning av anstaltens administrativa nämnd. Den närmaste ledningen har handhåfts av nämndens verkställande ledamot professor A. Hjärre.

Sedan år 1926 har anstalten en understation i Vindeln med distriktsveterinären på platsen som föreståndare.

Anstaltens skriftväxling, med undantag av den som förekommit direkt med anstaltens olika avdelningar, utgjordes under räkenskapsåret av 835 [656] inkomna och 519 [374] avlätna skrivelser.

Anstaltens personal. I regleringsbrevet för anstalten äro bl. a. upptagna följande befattningar.

Ordinarie befattningar: 1 föreståndare (vakant), 2 laboratorer, 1 vaktmästare, tillika preparator, 1 vaktmästare, 1 stallförman samt 8 kvinnliga biträden (därav en vakant).

Icke ordinarie befattningar: 4 laboratorer, 2 konsulenter, 1 sekreterare, 8 assistenter, 1 kontrollant, 1 kemist och 1 redogörare.

Utöver de tjänstemän, som innehade förenämnda i regleringsbrevet för anstalten angivna befattningar, funnos vid anstalten sammanlagt 39 extra ordinarie befattningshavare, varav 29 tillhörande den tekniska och kontorsbiträdespersonalen samt 10 tillhörande djurvårdare-, vaktmästare- och städerskepersonalen. Därjämte funnos sammanlagt omkring 40 befattningshavare, vilka voro extra tjänstemän eller innehade arvodesbefattningar.

Anstaltens stat. Summan av anstaltens utgifter under räkenskapsåret uppgick till 807 630 [743 082] kr. och dess inkomster till 269 227 [177 204] kr.

Anstaltens verksamhet. Vid diagnostiska avdelningens laboratorier har under räkenskapsåret utförts 6 421 [3 386] patolog-anatomiska undersökningar, 15 310 [4 165] bakteriologiska undersökningar av organ, sekret- och exkretprov, 4 320 [926] undersökningar avseende bakteriologisk köttkontroll, 127 [6 905] bakteriologiska undersökningar av köttkonserver, 176 [186] bakteriologiska vattenkontroller, 178 [126] bakteriologiska undersökningar av foderprov samt 7 375 [3 241] parasitologiska undersökningar. Vid avdelningen har vidare utförts 1 976 [2 407] kemiska undersökningar, varav 1 138 [1 893] rört blodprov för undersökning av smittsam blodbrist hos häst, 189 [163] urinprov för dräktighetsdiagnos hos sto, 37 [37] vattenprov, 33 [69] urinprov, 112

[110] giftundersökningar och 467 [135] övriga fysiologisk-kemiska undersökningar.

Vid tuberkuloslaboratoriet har utförts undersökning av 1 555 [2 116] sputumprov, 303 [354] livmodersekret, 952 [839] samlingsmjölkprov, 3 314 [2 327] enskilda mjölkprov och 535 [460] organ eller organdelar. Vid laboratoriet har vidare beretts och utlämnats 88 575 [95 579] ml tuberkulin.

Vid kastsjuklaboratoriet har för serologisk undersökning insänts 194 258 [171 196] prov, nämligen 1 814 [12] för undersökning på rots, 180 440 [156 272] avseende sjukdomen smittsam kastning hos nötkreatur, 35 [27] avseende smittsam kastning hos häst (infekt. m. *Bac. paratyphi abortus equi*) samt 10 304 [10 669] avseende hönstypus. Därjämte hava undersökts 1 665 [1 196] blodprov avseende dräktighet hos sto. För bakteriologiskt-diagnostiska undersökningar av efterbörder m. m. hava insänts 4 896 [3 020] prov.

Från serologiska avdelningen har till veterinärer på rekvisition utlämnats på avdelningen beredda vacciner av olika slag bestående av genom kokning dödade smittämnen till en mängd av 117 756 [105 695] ml ympämnen och andra bakteriologiska preparat av olika slag innehållande levande smittämnen till en mängd av 290 320 [229 581] ml samt 1 979 535 [1 127 860] ml sera. För rotsdiagnos hava utlämnats 18 [24] ml mallein. Vid avdelningen har därjämte utförts undersökning avseende biologisk äggvitedifferentiering i 99 [30] fall.

Serumkontrollen har omfattat 2 094 623 [2 515 365] ml sera av olika slag, som prövats på oskadlighet (sterilitet, fenolhalt och frånvaro av tetanustoxin) -samt för vissa sera även på verkningsvärde. Härvid hava kasserats 26 200 [25 600] ml sera emedan de befunnits vara förorenade.

Vaccinkontrollen har omfattat 258 080 [400 828] ml vacciner av olika slag. Tuberkulinkontrollen har omfattat 320 500 [359 000] ml. Malleinkontrollen har omfattat 25 811 [5 105] ml.

På understationen i Vindeln ha utförts 37 [52] diagnostiska undersökningar och bakteriologisk köttkontroll i 43 [35] fall samt utlämnats 52 365 [35 445] ml olika sera, 2 600 [100] antitoxinheter stelkrampserum och 500 ml vaccin.

II. Veterinärernas antal och verksamhet.

Siffror inom klammer [] avse föregående år.

Veterinärernas antal den 31 december 1942 var 625 [616] såsom av tab. 1 närmare framgår. Av dessa innehade 619 [610] fullständig legitimation, och 6 [6] saknade dylik. Av de sistnämnda voro 3 [3] utexaminerade från veterinärinrättningen i Skara, där utbildning av veterinärer upphörde år 1889, och 3 [3] hade avlagt veterinärexamen i utlandet. 1 [1] veterinär med i utlandet förvärvat examen var distriktsveterinär, 1 [1] f. d. sådan med förtidspension, 1 [1] privatpraktiserande. Av de i Skara utexaminerade hade alla upphört att utöva veterinärkonsten.

Av veterinärerna med fullständig legitimation innehade 21 [22] befattningar vid den civila veterinäradministrationen, till vilken statens veterinärmedi-

cinska anstalt räknas, 23 [23] voro lärare, 29 [28] militärveterinärer i aktiv tjänst, 24 [23] ordinarie länsveterinärer, 8 [7] civila veterinärstipendiater, 252 [254] ordinarie distriktsveterinärer — en distriktsveterinärtjänst bestrides av länsveterinär på övergångsstat — 1 [1] stuteriveterinär, 21 [28] anställda hos hushållningssällskap, 19 [18] stadsveterinärer med av medicinalstyrelsen fastställd instruktion, 16 [16] fast anställda vid offentliga slakthus med tillhörande köttbesiktningsbyråer, 42 [64] fast anställda vid kontrollslakterier.

Av samtliga veterinärer voro 350 [357] statligt anställda — 334 såsom ordinarie eller extra ordinarie statstjänstemän, 16 innehade arvodesbefattningar med heltidstjänstgöring —, 8 [7] voro civila veterinärstipendiater, 102 [109] kommunalt eller enskilt anställda, och var sålunda antalet tjänsteveterinärer 460 [466], 80 [76] tjänsteveterinärer innehade enbart förordnanden vid födoämneskontrollen. Övriga vid densamma tjänstgörande veterinärer innehade samtidigt andra anställningar som tjänsteveterinärer. Enär ett flertal befattningar i en del fall innehaves av en och samma person kan antalet befattningar överstiga antalet innehavare. 109 [86] veterinärer utövade privatpraktik utan att samtidigt innehava fast anställning eller förordnande inom veterinärstaten. 56 [64] veterinärer hade upphört att utöva veterinär verksamhet.

Länsveterinärerna äro alltsedan institutionens tillkomst 1830 statsanställda och hänförliga till lönegrad A 24 i Kungl. Maj:ts avlöningsreglemente för ordinarie tjänstemän vid den civila statsförvaltningen (civila avlöningsreglementet) den 4 januari 1939 (nr 8, B 3) med däri gjorda ändringar den 15 juni 1939 (nr 272 B. 28) den 21 juni 1940 (nr 607), den 30 juni 1941 (nr 453), den 30 juni 1942 (nr 681) och den 30 juni 1943 (nr 474). Stationsorter för länsveterinärerna äro residensstäderna. — Inom Stockholms stad fullgör förste stadsveterinären länsveterinärs tjänstealliganden.

Distriktsveterinärerna äro fr. o. m. år 1934 helt statsanställda. I Kungl. Maj:ts avlöningsreglemente den 4 januari 1939 (nr 8 B 3) för ordinarie tjänstemän vid den civila statsförvaltningen (civila avlöningsreglementet) med däri gjorda ändringar den 15 juni 1939 (nr 272 B 28) den 21 juni 1940 (nr 607), den 30 juni 1941 (nr 453), den 30 juni 1942 (nr 681) och den 30 juni 1943 (nr 474) äro tjänsterna fördelade i sju lönegrupper (löneplan F). Genom Kungl. brev den 15 juni 1939 (B. 33), den 1 december 1939 (B 50) samt den 17 april 1942 (B 23) har fördelningen av distriktsveterinärbefattningarna i de uti löneplan F i det civila avlöningsreglementet upptagna lönegrupperna fastställts. Distriktens omfattning framgår av Kungl. kungörelsen angående indelning av riket i veterinärdistrikt den 10 november 1933 (nr 607 B. 16) med däri gjorda ändringar den 17 juni 1938 (nr 476 B 24) den 21 juli 1938 (nr 537, B' 28) den 16 december 1938 (nr 709 B. 53) den 3 februari 1939 (nr 41 B 8) den 21 april 1939 (nr 136 B 12) den 9 juni 1939 (nr 362 B 32) den 30 augusti 1941 (nr 719 B. 47) samt den 7 november 1941 (nr 832 B 63).

Civila veterinärstipendiater förordnas av styrelsen enligt Kungl. Maj:ts stadga för civila veterinärstipendiater den 15 juni 1935 (nr 410 B. 29) och har stipendierna under budgetåret 1942/43 utgått med 1 350 kronor vardera.

Stadsveterinärer med rätt till tjänstårsberäkning tillsätts i Stockholm och Göteborg av hälsovårdsnämnden efter medicinalstyrelsens hörande, i städer, där stadsveterinären är förordnad som besiktningsveterinär, av medicinalstyrelsen samt i övriga städer av stadsfullmäktige efter medicinalstyrelsens hörande. Befattningshavarna avlönas av vederbörande kommunala myndighet.

Besiktningsveterinärer vid offentliga slakthus, kontrollslakterier och köttbesiktningsbyråer tillsätts av medicinalstyrelsen samt avlönas av vederbörande kommunala myndighet eller slakteri.

Karantäns- och exportbesiktningsveterinärer tillsätts av medicinalstyrelsen samt uppbära förrättningsarvode enligt k. kungörelsen den 8 december 1933 (nr 630; B 28) taxa för arvode åt vissa i civil tjänst anställda veterinärer m. fl. (veterinärtaxa), med däri gjorda ändringar den 3 oktober 1936 (nr 527; B 22), den 28 maj 1937 (nr 324; B 16), den 18 november 1938 (nr 659; B 49) den 31 maj 1940 (nr 429; B 36), den 9 maj 1941 (nr 345 år 1941. B 24), den 23 januari 1942 (nr 14; B 3) samt den 5 september 1942 (nr 750; B 47). Karantänsveterinären i Haparanda uppbär därjämte årsarvode jämlikt kungl. brev den 17 maj 1942.

Inspektion utav slakterier m. m., jämlikt § 8 f) i gällande veterinärinstruktion, har under året företagits i begränsad omfattning.

Länsveterinärerna hava i vederbörlig ordning inkommit med rapporter över förrättningarna i fråga. Ur dessa ha följande allmänna omdömen hämtats.

Länsveterinären i Hallands län anför bl. a.:

I länets södra delar hava ett flertal slaktare under de senaste åren upphört med sin verksamhet och de få som ännu bedriva slakterirörelse hade i allmänhet ändå målsenliga lokaler. I de norra delarna av länet funnos däremot skäl till anmärkning på såväl lokaler som renlighet. Efter vinterns starka kyla voro ytorna på murade väggar ofta skadade av fuktbildning, så att de flagade av sig och fyllde icke hälsovårdsstadgans föreskrifter att de skola vara så beskaffade, att de med lätthet kunna rengöras. Ett flertal av innehavarna klagade över svårigheten att erhålla olja för den erforderliga målningen av de skadade ytorna.

Länsveterinären i Älvsborgs län anför bl. a.:

Årets inspektioner torde ganska tydligt ha visat, att många brister för närvarande vidlåda charkuterifabriker och slakterier i länet beträffande dessa anläggningars underhåll. Till denna kategori kan även nämnas ett andelsmejeri. I samband härmed bliva de hygieniska förhållandena sämre, renhållning av lokaler och inventarier bristfällig.

Dylika lokaler måste ständigt underhållas, de behöva, jämte en del inredning och inventarier, vanligen årligen målas. Målningen har nu försumrats på grund av svårigheten att anskaffa målarfärg under kristiden, d. v. s. oljefärg. Brist på arbetshjälp torde väl även ha inverkat. I många fall har innehavaren varit under längre eller kortare tid inkallad i militärtjänst. Allt detta får anses ha bidragit till det bristande underhållet.

T. f. länsveterinären i Värmlands län anför:

Vad främst hanteringen av köttvaror beträffar, synes med angivna undantag, dessa väl tillvaratagna. Brister i möjligheten att förvara dem under den varma

årstiden förekomma dock. Den senaste kalla vintern har medfört stor åverkan å byggnader, så att golv och murar skadats. Anmärkningar härom återkomma ofta i redogörelsen. Det stora flertalet charkuterier slakta själva mycket obetydligt utan taga till största delen sitt kött från kontrollslakterier. Privata slakterier ha många nedlagts. Övrigas verksamhet minskad. Sålunda har exempelvis föreskriften om tillvaratagandet av pancreas för medicinskt bruk föga tillämpning beträffande mindre slakterier inom länet.

För närvarande råder köttbesiktningstväng inom 80 å 90 % av kommunerna. Önskvärt vore att detta infördes i full utsträckning. Olägenheter uppstå nu i närgränsande kommuner där olikhet i besiktningshänseende råder, men där en och samma leverantör förser olika kommuner med köttvaror.

Länsveterinären i Västmanlands län säger bl. a.:

Av slakterier och charkuterier ute på landsbygden befinna sig en del i dåligt och ohygieniskt skick i förhållande till de i municipalsamhällen och köpingar befintliga. Som ex. kan omnämnas, att ett landsbygdsslakteris innerväggar saknade brädfodring. Väggarna bestodo av liggtimmer, mellan vilket diktningen på sina ställen hängde ned. Väggarna voro icke oljemålade utan endast delvis kalkstrukna. Nedtill å väggarna förefanns visserligen en c:a $\frac{1}{4}$ m hög cementskonung, men denna liksom golvet företedde rikligt med hål och fingerbreda sprickor, som voro omöjliga att hålla rena från blod och tarminnehåll. Samtliga köttkrokar för köttets upphängning voro rostiga och verktygen orena. I dessa köttbristens tider är det av synnerligen stor vikt att köttet behandlas på bästa hygieniska sätt, så att detsamma icke blir mindervärdigt eller otjänligt till människoföda, varför jag anser, att de hygieniska inspektionerna nu äro mer påkallade än någonsin.

Ur länsveterinärens i Gävleborgs län rapport har följande hämtats:

Av vad ovan anförts framgår, att de hygieniska förhållandena icke äro tillfredsställande och otvivelaktigt tyda på en tillbakagång. Delvis måste detta tillskrivas de för berörda näringsidkare synnerligen svåra förhållandena, nämligen brist på arbetsmaterial, kött och fläsk, som under tiden för inspektionerna, 11—30 juni, var särskilt påfallande. Vid förslag om förbättringar framhölls allmänt de osäkra framtidsutsikterna, som syntes tvinga till nedläggning av rörelsen; detta hade även till en del redan skett. Under sådana förhållanden ansågs det meningslöst att kosta på något. Att hänsyn härtill bör tagas, när det gäller ombyggnader eller större reparationer, är givet. Däremot måste kravet på ordning och renlighet och sådana anordningar som befordra desamma vara oförminskat. Härvid fordras ovillkorligen större intresse från de lokala hälsovårdsmyndigheterna. I en del socknar syntes hälsovårdsnämndernas övervakning av att bestämmelserna i hälsovårdsstadgan i vad det här gäller efterleves vara obefintlig.

Gällande bestämmelser för uppslaktning och putsning av köttet syntes i de som sagt få fall, då sådant förekom, följas. Till människoföda dugligt slaktavfall torde i regel väl tillvaratagas, däremot tillvaratogs icke i något fall bukspottskörtlar för medicinskt ändamål.

Länsveterinären i Västernorrlands län anför:

Såsom framgår av de bilagda inspektionsprotokollen, hava årets inspektioner visat sig synnerligen välbehöfliga, i det att i åtskilliga fall rätt allvarliga anmärkningar förekommit. Detta gäller såväl lokalernas anordning och inredning som skötseln av de därstädes förvarade produkterna samt den allmänna renhållningen. — — — I en del fall ha dessutom i någorlunda tillfredsställande lokaler anträffats skämt kött, i ett fall ej mindre än 200 kg ruttet kalvkött, vilket i dessa tider måste anses synnerligen oförsvarligt. Givet är ju, att det hygieniska till-

ståndet inom ifrågavarande lokaler står i en viss relation till vederbörande hälsovårdsnämnds intresse för sina hygieniska plikter.

Länsveterinären i Jämtlands län anför slutligen bl. a.:

Som allmänt omdöme om de verkställda inspektionerna kan sägas, att de visa en i regel avsevärt lägre hygienisk standard inom slakterier och charkuterifabriker än vid tidigare företagna inspektioner. Anledningen härtill torde vara att söka i det förhållandet, att inspektionerna varit inställda under ett par år, och att det i dagspressen influerat uppgift om, att hygieniska inspektioner tillsvidare ej skulle förekomma. Man visade även i regel oförställd förvåning över, att inspektion nu verkställdes och förklarar flerstädes, att man »ännat göra rent till midsommar».

År 1942 har i flera hänseenden och speciellt i fråga om fodertillgången avvikit från 1930-talets i stort sett goda foderår. Det torde därför vara av intresse att här i transumt lämna en redogörelse för de olika länsveterinärernas årsredogörelser i vad dessa avse det allmänna hälsotillståndet bland husdjuren.

Länsveterinären i Stockholms län anför:

Frånsett sjukdomar såsom tuberkulos, smittsam kastning, ofruktsamhet hos nötkreatur samt smittsam juverinflammation, förorsakad av streptokocker, vilka sjukdomar äro allmänt förekommande inom länet, har det allmänna hälsotillståndet varit tillfredsställande.

Länsveterinären i Uppsala län anför:

Allmänna hälsotillståndet bland husdjuren inom länet kan karakteriseras såsom tämligen gott, trots det usla foderåret 41—42. Våra husdjur tyckas hava klarat sig igenom den bistra vintern ganska lyckligt, till stor del tack vare fodercellulosan, som höll mjölkproduktionen vid makt i oväntat hög grad.

Att efterverkningar i form av diverse bristsjukdomar gjort sig påminna torde dock ej förvåna. Något belägg för att fodercellulosa skulle hava lagt grunden till den på sina håll tämligen omfattande steriliteten hava årsberättelserna ej lämnat.

Länsveterinären i Södermanlands län anför:

Distriktsveterinärerna beteckna det allmänna hälsotillståndet bland husdjuren under 1942 som gott trots i allmänhet otillräcklig tillgång på fodermedel under årets första del. (Under senare hälften av året var fodertillgången rikligare.)

Nötkreaturens antal reducerades före vinterhalvåret 1941—1942 betydligt, vilket gjorde att de kvarvarande djuren livnärde sig rätt så bra på de små fodermängder, gårdarna producerade, med tillskott av större eller mindre givor nödfoder och litet kraftfoder (obetydlig mängd kraftfoder erhöles vid inköp av cellulosa). Som nödfoder användes så gott som allmänt och i första hand fodercellulosa, men även vass samt tall- och granris måste i stor utsträckning tillgripas för att dryga ut foderstaten. — Höskörden blev nämligen på många håll så liten, att den helt och hållet måste reserveras till hästarna för strängare körsior och för vårbruket 1942. — I allmänhet nedgick också djurens, framför allt nötkreaturens, hull och produktionsförmåga under första halvåret. Uppväxande nötkreatur ledo mångenstädes svårt av foderknappheten och utvecklade sig icke normalt. Trots den klena och ovanliga utfodringen voro djuren i allmänhet friska.

Från så gott som alla distrikt rapporteras dock att antalet fall av bristsjukdomar, framför allt acetonämi hos nötkreatur, varit stort under vintern och våren,

och många distriktsveterinärer framhålla att den svaga utfodringen bidragit till ökning av steriliteten hos nötkreaturen. Genom betesgång förbättrades dock så småningom djurens tillstånd.

För egen del har jag funnit att foderknappheten och användningen av nödfoder ej framkallat nämnvärda rubbningar i nötkreaturens könsfunktioner. Möjligen ha första gången kalvande djur dröjt med att visa brunst. Vidare har jag iakttagit några fall s. k. hungersterilitet.

Länsveterinären i Östergötlands län anför:

Missväxten under år 1941 gjorde det nödvändigt att slakta ned en icke obetydlig del av djurbeståndet. För Östergötlands del torde antalet nötkreatur under hösten 1941 och påföljande vinter ha reducerats med 15 à 20 %. Trots den stora utgallringen var foderbristen skriande och allehanda nödfoder måste användas. Gamla halm dösar, vass, tall-, gran- och björkris, ljung och framför allt cellulosa fingo helt eller delvis ersätta det vanliga fodret. Våren 1942 motsågs med fruktan för utmärgling och bristsjukdomar. Visserligen blevo kreaturen på många gårdar utmagra, och bristsjukdomar uppträdde, men icke i den omfattning som befarats. Vissa bristsjukdomar uppträdde givetvis i ökad omfattning. Detta var särskilt fallet med acetonämi och rachitis. Särskilt allmänna ha nämnda sjukdomar varit inom Österbymo och Boxholms distrikt. Distriktsveterinären i Österbymo meddelar, att knappast någon besättning inom distriktet gick fri från acetonämi och rachitis. Distriktsveterinären i Boxholm meddelar, att acetonämi-fallen förekommo i tre gånger så stort antal som föregående år. Även sterilitet i form av utebliven brunst var på våren en vanlig följd av den dåliga utfodringen.

Sommaren 1942 kom med goda beten och god skörd. Djuren återhämtade sig och återvann sitt hull, varemot det dröjde fram på vintern innan korna kommo upp i full mjölkproduktion. Tillgången på hemmaproducerat foder har varit mycket god. Brist på äggviterikt kraftfoder har dock förelegat på grund av den avstängda importen, men denna brist har i icke obetydlig mån kompensats av ökad tillgång på AIV-foder. Ett mycket stort antal lantbrukare har under året anlagt silos för beredning av AIV-foder.

Hälsotillståndet bland husdjuren har under senare halvåret varit mycket gott. På grund av ringa nedslaktning och stort pålägg ha nötkreatursbesättningarna ökat och det kommer icke att dröja länge, förrän länets nötkreatursstam är av normal storlek. Hästaveln har icke lidit större avbräck av krisåren. Svinaveln däremot har på grund av restriktioner med fodermedlen måst inskränkas i betydlig grad.

Länsveterinären i Jönköpings län anser att allmänna hälsotillståndet bland husdjuren inom länet i stort sett varit gott.

Länsveterinären i Kronobergs län anför:

Allmänna hälsotillståndet bland husdjuren inom länet har under året varit gott. 1941 års klena skörd medförde visserligen en allvarlig foderbrist på våren 1942, men tack vare de reducerade besättningarna och tillgången på fodercellulosa lyckades man föda fram djuren under den kritiska perioden innan betestiden tog sin början. Att bristsjukdomarna under vårmånaderna voro särskilt vanliga är ej ägnat att förvåna. I synnerhet acetonämi i mer eller mindre höggradig form var allmän. Men egendomligt nog ha fallen av egentlig skravelsjuka, »mjölkhälta» och benskörhet ej varit så många. Tydligt har skörden ej varit så kvalitativt dålig som kvantiteten var ringa. Jag erinrar mig hur förhållandena voro på våren 1922, då man utfodrade med skörden från det intensivt torra året 1921. Den gången voro djuren i stor utsträckning skelettmagra, blevo liggande orkeslösa i sina bås,

mjölkhälta och skravelsjuka härjade i besättningarna, benbrott voro vanliga vid släppningen o. s. v. Den allvarligaste följden för kreatursskötseln av de senare årens klena skördar är utan all jämförelse steriliteten bland nötkreaturen. Särskilt tyckts den ge sig till känna i Väckjötrakten, där tillståndet i många småbesättningar kan betecknas som allvarligt. I medelstora och större besättningar däremot äro dräktighetsförhållandena fullt normala. Vad anledningen till detta förhållande kan vara, vågar jag ej uttala mig om. Någon »hungersterilitet» i småbesättningarna kan man säkerligen ej misstänka, då djuren i allmänhet utfodras bra och äro i god kondition. Man skulle väntat, att de synnerligen goda betesförhållandena under sommaren 1942 borde ha minskat omlöpningarnas antal, men i stället har det visat sig, att tillståndet ytterligare förvärrats under innevarande vinter. I allmänhet rör det sig om regelbundna omlöpningar var tredje vecka, medan fallen av utebliven brunst äro vida sällsyntare. Vid omlöpning finner man oftast kvarsittande gula kroppar i äggstockarna; utklämning medför nästan alltid brunst inom några dagar och dräktighet följer i regel, varför fallen äro tacksamma att behandla. Det förefaller, som om den förmodade vitamin-mineralbristen i fodret skulle på något sätt förhindra eller fördröja normal avlossning av den gula kroppen. Cystösa äggstockar och livmoderkatarrer förorsaka mera sällan sterilitet.

Länsveterinären i Kalmar län anför:

Hälsotillståndet bland husdjuren har i allmänhet varit tillfredsställande. Årets foderskörd var ju avsevärt bättre än det föregående så att utfodringen kunnat ske både rikligare och mera omväxlande. På sina håll klagas över tilltagande sterilitet bland nötkreaturen som hänföres till knapp utfodring, ävenledes får i en del fall cellulosaufodringen bära skulden. Rachitis bland svinen synes även varit vanligare än eljest, säkerligen beroende på knappheten på skummjolk. Nötkreatursstocken synes ha ökat, och priserna på såväl nötkreatur som hästar hava ökat avsevärt.

Länsveterinären i Gotlands län anför:

Enligt distriktsveterinärernas uppgifter har hälsotillståndet bland länets husdjur varit ovanligt gott. Årets skörd var god och detta har gjort att tillräckligt med foder har funnits. Betet, som för länets vidkommande är av mycket stor betydelse, har varit rikligt. Däremot synes en del av 1942 års skörd blivit mindre väl bärgad, vilket torde vara orsaken till de redan på hösten uppträdande bristsjukdomarna. Således framhåller distriktsveterinären i Hemse, att han påträffat ett par fall av mjölkhälta, som tidigare varit nästan okänd inom distriktet.

En bidragande orsak till brietsjukdomarna torde även vara, att djurägarna visa mindre förståelse för profylaktiska åtgärder mot dessa sjukdomar. Således hör det till sällsyntheterna, att ens på gårdar där acetonaemi brukar uppträda, korna utfodras med melass, som dock de flesta djurägarna här har relativt gott om. Detta foder torde sparas till hästarna. En svårighet är också, att någon effektiv mineralfoderblandning knappast numera står djurägarna till buds. Det är framför allt fosforsyra, helst i form av natriumdifosfat, som behövs på Gotland. Enligt distriktsveterinären i Slite synes inom hans distrikt upphörd brunst och omlöpningar bland nötkreaturen böra tillskrivas den minskade tillgången på värdefullt foder.

Länsveterinären i Blekinge län anför:

Hälsotillståndet bland husdjuren inom länet under det gångna året kan i stort sett betraktas som gott. — Distriktsveterinärerna i Karlshamn och Sölvesborg påpeka, att omlöpningar bland nötkreaturen tydligen sammanhängande med de dåliga

foderåren varit talrika icke minst i de små besättningarna. I östra delen av länet har någon märkbar försämring i detta hänseende knappast kunnat konstateras. Den goda höskörden 1942 har högst väsentligt förbättrat djurens kondition och man har under den gångna vintern icke sett så många magra nötkreatursbesättningar som under de två föregående åren.

Länsveterinären i Kristianstads län anför:

Från samtliga distrikt rapporteras, att det allmänna hälsotillståndet bland husdjuren varit gott. Från Klippans och Tollarps distrikt anmäles dock att brist-sjukdomar förekommit i större antal fall än normalt på grund av den svaga höskörden. I likhet med föregående år synes utfodringen med cellulosa hava slagit väl ut med avseende på djurens hälsotillstånd.

Länsveterinären i Malmöhus län anför:

Allmänna hälsotillståndet bland husdjuren inom länet har i stort sett varit gott. Den av 1941 års dåliga skörd betingade knappa tillgången under första halvåret 1942 på fodersäd och stråfoder har utjämnats genom 1942 års utmärkta skörde-resultat. Fodercellulosa har dessutom åter visat sig vara ett bra ersättningsfoder, och bland distriktsveterinärerna tyckes fortfarande råda den uppfattningen, att den äger mycket goda egenskaper i detta hänseende. Någon skadlig inverkan av utfodringen med fodercellulosa har icke förmärkts.

Fall av mera utpräglad avmagring har icke uppträtt i större utsträckning än som kan betraktas såsom normalt. Möjligen kan man säga, att djuren på vissa trakter kommit att hålla något sämre hull än som brukar vara vanligt. Fall av utmärgling har icke kommit till min kännedom.

Emellertid har inom olika delar av länet den regniga väderleken under sommaren och hösten gjort, att fodermedlen icke innehållit de nödvändiga beståndsdelarna. Därigenom har befordrats uppkomsten av exempelvis acetonämi hos nötkreatur, vilken varit vanligt förekommande. Distriktsveterinärerna i Mörap och Klagstorp vilja även i fodrets försämrade kvalitet se orsak till ökad ofrukt-samhet hos nötkreatur. Förbudet att använda halm till strö och bristen på andra strömedel har menligt inverkat på hygien inom ladugårdarna och uppgives på sina håll hava förorsakat tryckskador och bursiter (Eslöv, Ystad). Beträffande fodersammansättningens inverkan på sjukdomsfrekvensen m. m. kan det vara av intresse att anföra vad distriktsveterinären i Ystad skriver: »Anmärkningsvärt — — är det stora antalet hovåkommor. Särskilt må framhållas hovkräfta. Efter att under de torra åren 1940—1941 ha förekommit mycket sparsamt började det ena fallet efter det andra komma redan på sensommaren 1942 för att fram på höstsidan komma i en ständig ström. Här torde det på grund av sommarens väderlek vitaminfattiga fodret spela en avgörande roll i orsakssammanhanget. Det har visat sig att det varit oerhört svårt att få någon läkning till stånd.

Länsveterinären i Hallands län anför:

Allmänna hälsotillståndet har under året i stort sett varit tillfredsställande eller normalt.

På grund av den knappa fodertillgången under vintern voro djuren i många nötkreatursbesättningar i dåligt hull, då de sent omsider kunde släppas på bete. De repade sig dock förvånansvärt fort tack vare gynnsamma betesförhållanden och voro vid installationen på hösten i gott hull. Under vintermånaderna förekom dessutom på många håll anmärkningsvärda svårigheter att få kor och kvigor dräk-tiga, vilket förhållande dock påtagligt bättrade sig i och med betessläppningen.

Årets foderskörd blev i större delen av länet kvantitativt god. Tack vare detta har djurstocken i nötkreatursbesättningarna under året kunat ökas och är snart

uppe i normal storlek. Glädjande nog börja allt flera gårdar använda sig av AIV-metoden för lagring av vallskörden och det finnes i länet hela byar där det nu på varje gård finnes 3—4 silos.

På grund av att det ekonomiska utbytet av fläskproduktionen icke har ansetts tillfredsställande har svinstammen fått vidkännas en kraftig reducering.

Länsveterinären i Göteborgs och Bohus län anför:

Hälsotillståndet bland husdjuren betecknas av veterinärerna såsom i stort sett gott. Men genomgående framhålles, hurusom den svåra foderkrisen under vintern 1941—1942 givit återverkan på nötkreaturen bl. a. i form av s. k. hungersterilitet. Därvid var utebliven eller starkt försenad brunst och förtvinade (atrofiska) och hårda äggstockar de karakteristiska symtomerna. Resultatet av sedvanliga behandlingar vid dessa lidanden var i regel dåligt. Den långa vintern samt den sena och korta betesperioden medförde, att ovanligt många goda mjölkkor på grund av detta lidande måste såsom obotliga nedslaktas och att hungersterilitetspatienter förekommit även långt fram under årets senare del. Den efterblivenheten inom aveln i länet, som bl. a. tager sig uttryck i ett inom vissa trakter envist kvarhållande vid s. k. vårkalvning i förening med en stark ensidighet i foderstaten under vintern förbättrar ju icke heller fruktsamhetsförhållandena bland boskapen. Det är emellertid huvudsakligen den på många håll mindervärdiga höskörden, som vällat bristsjukdomarna sterilitet, rachitis, benskörhet, acetonämi o. d. (Se nedan.) Tyvärr ha ännu endast fåtaliga gårdar anordnat AIV-silos. I besättningar, som utfodrats med AIV-foder, uppgiva veterinärerna, att dylika bristsjukdomar icke ha förmärkts. Distriktsveterinären i Orrekläpp meddelar i motsats till övriga, att höskörden där varit riklig och välbärgad och fäster uppmärksamheten på, att foderbristen under 1941 föranledde stark utgallring av de äldre och sämre djuren ur besättningarna, varigenom besättningarnas produktions- och livskraft förbättrades under 1942. Från nämnda distrikt, där jordbrukskulturen står förhållandevis högt, pågår en avsevärd utförsel till övriga delar av länet och till andra län av högklassiga nötkreatur.

Länsveterinären i Älvsborgs län anför:

Från Älvängens distrikt meddelas, att allmänna hälsotillståndet bland husdjuren varit mycket dåligt på grund av foderbrist. I länet i övrigt synes stråfoderbrist ej ha förekommit. Däremot har rätt kraftfoderbrist, men är ju detta under nuvarande förhållanden gemensamt för hela landet.

Från samtliga distrikt rapporteras i synnerhet i år talrikt förekommande fall av bristsjukdomar hos nötkreatur och svin. Härtill får man räkna även sterilitet hos kor.

Distriktsveterinären i Sollebrunn skriver bl. a., att steriliteten bland korna visat en oroande ökning under 1942. Anmärkningsvärt är, att betesgången under sommaren icke, som annars är brukligt, medförde förbättring i detta hänseende, snarare voro ofruktsamhetsfallen talrikare under hösten än våren. Under våren var den så kallade hungersteriliteten vanlig, d. v. s. i samband med allmän avmagring och kraftnedsättning med bristande brunst och små hårda äggstockar, utan folliklar eller crp. lut. Under hösten iaktogs emellertid ett stort antal fall, där trots gott hull och gott allmäntillstånd samma äggstocksanamoli förelåg. Behandlingsresultatet har i allmänhet varit mycket gott. Precis samma iakttagelser ha gjorts av mig.

På grund av vad ovan sagts, torde det allmänna hälsotillståndet bland husdjuren inom länet i sin helhet knappast kunna anses som gott.

Länsveterinären i Skaraborgs län anför:

Distriktsveterinärerna beteckna det allmänna hälsotillståndet bland husdjuren i Skaraborgs län under år 1942 såsom gott trots vinterutfodringens brist på såväl strå- som kärnfoder. Visserligen var konditionen hos djuren i en del distrikt tämligen dålig vid tiden före betessläppningen, vilket framhålles från Falköping, Vartofta, Karlsborg och Hova. Djurantalet hade före vinterhalvåret 1941—42 betydligt reducerats framför allt i de mindre besättningarna, vilket gjort, att de kvarstående djuren ha klarat sig förvånansvärt bra på det nödfoder de bjudits såsom cellulosa, vass, löv samt tall- och granbarr. De senaste årens magra kost har dock visat sina följder på annat sätt än i själva hullet. Brist på mineral och vitaminer har nämligen betydligt ökat fallen av de bristsjukdomar, som alltid varit framträdande här i länet, nämligen benmjukhet, benskörhet, acetonämi och sterilitet. Den senare har ofta visat sig i utebliven brunst med små, atrofierade äggstockar framför allt hos ungdjuren. Från Järpås meddelas utebliven brunst även hos ett stort antal sugor, varvid behandling med »Physex Leo» fört till önskat resultat. Omlöpningar ha också förekommit i större utsträckning än vanligt. På bristsjukdomarnas konto får nog också skrivas en hel del fall av för tidig börd ofta med dött foster. En annan följd av den knappa fodertillgången har varit ett ökat antal fall av traumatisk mellangärdsinflammation hos nötkreatur, beroende på botenskrapning av allt tillgängligt foder men antagligen också på mineralhunger hos djuren. Antalet fall av förlossningslamhet har liksom under de föregående knappa foderåren varit mindre än normalt, vilket troligen är den enda välsignelse svälten medfört. Digestionsrubbnings- och kolik hos häst har förekommit i ungefär samma utsträckning som under år 1941. Ett fåtal förgiftningsfall av dålig cellulosa rapporteras.

Länsveterinären i Värmlands län anför:

Såsom framgår av veterinärernas rapporter synes hälsotillståndet bland husdjuren under året ha varit tämligen gott. En markerad ökning från föregående år av antalet behandlade fall får antagligen tillskrivas den omständigheten, att efter 1941 års dåliga skörd, en massa sjuka djur fingo gå direkt till slakt, utan att veterinär anlätades för dem, under det att förhållandet blivit annorlunda inom de reducerade besättningarna, när skörden under år 1942 visade sig bli tillräcklig. Nu har det i stället gällt att försöka taga vara på nästan varje djur till liv.

Från olika håll inom länet rapporteras riklig förekomst av bristsjukdomar och sexuella hypofunktioner bland djuren, allt att hänföra till det dåliga foderåret 1941—1942.

Länsveterinären i Örebro län anför:

Den dåliga skörden 1941 medförde avmagring och bristsjukdomar under första delen av år 1942 dock ej i så hög grad man kunnat vänta. Detta har man nog att tacka användandet av cellulosa och andra nödfoder. Det goda betet och den goda skörden 1942 ändrade förhållandena. Ökningen i behandlade sjukdomsfall från föregående år trots minskat djurantal kan åtminstone delvis förklaras i stigande kreaturspriser och därför flitigare anlåtande av veterinär. Liksom under 1941 kan även för 1942 en viss förskjutning i förekomsten av olika sjukdomar märkas, men någon större sjuklighet än vanligt bland husdjuren överhuvud taget anser jag man ej kan spåra under 1942.

Länsveterinären i Västmanlands län anför:

Allmänna hälsotillståndet bland husdjuren har under det gångna året varit tämligen gott.

Under första halvåret, då foderbristen gjorde sig starkt gällande, utfodrades nötkreaturen på sina håll till största delen med ersättningsfoder, varför man väntat svåra rubbningar i matsmältningsorganen. Så blev emellertid icke fallet, men en hel del bristsjukdomar gjorde sig påmint. Sommarmånadernas rikliga nederbörd bidrog att framskaffa en riklig skörd, men kvaliteten, framför allt hos stråfodret, måste varit ganska låg. Särskilt avsaknaden av en del vitaminer gjorde sig gällande under årets sista månader, då rachitis, skravelsjuka, svalgförlamningar, uteliv eller försvagad brunst och andra bristsjukdomar började framträda.

Länsveterinären i Kopparbergs län anför om allmänna hälsotillståndet bland husdjuren:

Detta rapporteras från sju av distrikten att hava varit gott eller tämligen gott och från fem distrikt såsom i påtaglig grad försämrat. Några som anse tillståndet »gott», påtala dock försämring till följd av 1941 års dåliga skörd.

D.v. i Nås meddelar, att till följd härav betesmöjligheterna utnyttjats mer än vanligt, så att fäbodarna åter kommit till heders och de beten, som finnas nere i bygden, använts i större utsträckning än förr, varvid det elektriska stängslet visat sig värdefullt. Anser, att fäbodsystemet borde kunna rationaliseras som gemensamhetsbete eller liknande och därmed vinna fortsatt berättigande. Hästavelsföreningen inom detta distrikt har iordningställt två beten, som tagits i bruk. D.v. i Fors omnämner ett typiskt exempel på korsförlamningens beroende av tillgången på foder. Medan denna sjukdom under de båda närmast föregående åren förekommit endast sällan och i lindrig form, insjuknade under 1942 häri 18 hästar, därav under månaderna november—december 16 stycken, vilket helt torde kunna skrivas på det under denna del av året rådande foderöverflödets konto.

Eljest dominerar i rapporterna uppgifterna på det ökade antalet fall av den grupp sjukdomar, som kunna hänföras till bristsjukdomar: skravelsjuka, acetonaemi, rachitis (särskilt hos svin), avitaminoser med muskeldegenerationer som följd (i Nås hos svin). D.v. i Rättvik kallar skravelsjukan »ett sannskyldigt gissel för Siljansbygden», densamma har där ökat i oroväckande grad med alla sviter; kvarbliven efterbörd, aborter, vattusot i fosterhinnorna, sterilitet o. s. v. Mellansens popularitet såsom antiskravelsjukemedel synes vara grundmurad i dessa bygder. D.v. i Leksand omnämner hurusom den kolossala foderbristen under våren klarades endast genom användande av alla sorters nödfoder och cellulosa. Bristen på potatis åt korna samt skummjolk och linfrömjöl för ungdjuren inverkar dock på hälsotillståndet under senare delen av året. D.v. i Transtrand omnämner förekomsten av fall av slinger hos militärhästar, i ett fall även med tecken på kraftig myosit i frambensmuskulaturen, som dock kunde bringas till hälsa genom injektioner av phospho-B-vimin. D.v. i Fors har iakttagit ökat antal fall av rachitis hos kalvar, svin och höns, d.v. i Orsa har iakttagit detsamma särskilt hos svin. D.v. i Borlänge påpekar att bristsjukdomar, som egentligen uppträda på våren, redan inställde sig på hösten. Detta är även undertecknads erfarenhet, som hade fall t. o. m. innan djuren på allvar tagits in från betet. Kalvar, som föddes på våren, hade i mycket stor utsträckning bristsymtom redan vid inställandet från betet, voro magra, småväxta, aptitbrist med svår diarré inställde sig också. Andra fingo hård avföring och bleksotssymtom och visade god aptit på halm, men vägrade äta annat foder. De senare fallen voro lättbotade med mineral- och jätterapi samt melass och i svårare fall med adynolinjektioner. Han omnämner även fall av infektioner hos svin, troligen banala, men som gett anledning till svåra symtom och hastiga dödsfall. Voro ibland svåra att skilja från vanlig nässelfeber, varför han i sådana fall kombinerade serumbehandlingen med sulfonamid med ofta goda resultat, varav han, då detta preparat ej anses hava någon inverkan på rödsjukans (nässelfeberns) infektiösa ämne, drar den

slutsatsen, att någon annan infektion förelegat i dessa fall. Rachitisliknande symtom ha uppträtt hos svin, där fosforoljan ej visade någon effekt, och där även hastiga dödsfall förekommo. Efter sulfonamidbehandling har fosforoljan kunnat sättas in med god verkan. D.v. i Älvdalen påpekar, under hänvisning till att acetoniemi och andra bristsjukdomar där varit synnerligen vanliga, att den tilldelning av melass, som i dessa trakter erhålles, är absolut nödvändig. D.v. i Leksand anser skravelsjukan vara på tillbakagång i detta distrikt, beroende på förbättrad jordkultur och bättre ladugårdsskötsel än förr. D.v. i Mora uppger, att även hästarna där visat skravelsjukesymtom.

Vid ett sammanträde med länets veterinärer i slutet av året framhölls från samtliga deltagare i en diskussion om dessa sjukdomar önskvärdheten av att en allmän, licensfri tilldelning av melass måtte komma hela länet tillgodo och ej som nu blott vissa socknar i de nordliga delarna. Melassens stora betydelse som förebyggande medel och dess nödvändighet vid all behandling av dessa sjukdomar ansågs fastslagen. Ett gott exempel härpå utgör en inom länsveterinärens verksamhetsområde belägen socken, som är en utpräglad skravelsjuketrakt, och där dessa sjukdomar satte in tidigt på hösten. Sedan jag med stöd av livsmedelskommissionens cirkulär i ärendet gett intyg för generell tilldelning åt korna i detta område (vilken dock av vissa skäl ej sattes högre än 20 kg per djur, varvid vissa föreskrifter lämnades för användningen), minskade skravelsjukan påfallande där och djurägarnas tillfredsställelse därmed var allmän. Jag kommer att göra hemställan till livsmedelskommissionen, att densamma måtte, om så är möjligt, nästa period utsträcka den generella tilldelningen av melass till hela länet.

Undersökningar över till skravelsjukeproblemet hörande förhållanden har på föranstaltande av Kopparbergs läns hushållningssällskap under året utförts av professor B. Carlström i samarbete med veterinärer i länet. Resultaten härav framlades av densamma vid ett av hushållningssällskapet i november anordnat möte, till vilket inbjudits medicinalrådet A. Alegren, förvaltningsutskottet i Gävleborgs läns hushållningssällskap, båda länens veterinärer med flera och varvid även förekom föredrag av statskonsulent H. Ryde i hithörande utfodringsfrågor samt diskussion. För detta goda initiativ och intresse för samarbete mellan hushållningssällskapet och veterinärerna ber jag få framföra mitt eget och kollegernas varma tack.

Så gott som samtliga veterinärer framhålla, att steriliteten bland nötkreaturen visat stark ökning och sätta detta i allmänhet i samband med bristsjukdomarnas ökade frekvens.

Länsveterinären i Gävleborgs län anför:

Vid stallfodringen under årets första hälft utgjorde fodercellulosan fortfarande det hjälpmiddel, varigenom boskapen undgick att ytterligare decimeras och kunde med tämligen väl bibehållet hull, trots den dåliga stråfoderskörden föregående år, lotsas över till betesgången. Kaloribehovet kunde således tillfredsställas, men foderstatens brist på äggvita, vitaminer och mineralämnen kunde icke undgå att sätta sin prägel på djurens hälsotillstånd. Även under senare delen av betesgången blevo djuren lidande på grund av den dåliga återväxten på betesvallarna till följd av kyla och torka.

Hos nötkreaturen har också bristsjukdomarna, särskilt acetoniemi och skravelsjuka, enligt veterinärernas rapporter visat påtaglig ökning. Det största problemet under året har dock varit: ofruktsamheten.

Redan före kristiden började bekymren för svårigheterna att få korna dräktiga göra sig gällande. Sälunda meddelade dåvarande distriktsveterinären i Ockelbo i sin årsberättelse för 1938, att »bulsjukan» började bli allt vanligare och inge allvarliga farhågor. Även på andra håll gjorde man liknande erfarenheter. Un-

der de svåra åren 1940 och 1941 minskades dessa bekymmer skenbart, enär massnedslaktningarna just drabbade de ofruktsamma för att fodret skulle kunna räcka till de högproducerande och i dräktighetsavseende pålitliga djuren. Dock gick nedslaktningen även ut över en hel del tjurar av mindre avelsvärde, vilka ansågos kunna undvaras, och härigenom komplicerades senare situationen.

På höstsidan 1942 efter årets goda höskörd, som mer än väl täcker behovet, gjorde önskan om ökad mjölkproduktion och rekrytering av besättningarna att sterilitetsfrågan fick stor aktualitet. Samtidigt visade sig nämligen att ofruktsamheten ökat på ett oroväckande sätt. Det var icke nu som förr den av kronisk livmoderkatarr med äggstockcystor förorsakade »bulsjukan» utan en envis omloppning eller, i mindre omfattning, upphörd brunst, som var förhärskande. — — Med största sannolikhet var den ökade ofruktsamheten ett krisfenomen, beroende på dels ovan angivna brister i foderstaten, dels överansträngning av tjurarna. En hel del nya tjurar anskaffades också mycket snart, och tack vare detta samt i övrigt förbättrade förhållanden inträdde redan mot slutet av året en påtaglig ljusning i situationen. För att över huvud taget i fråga om bristsjukdomarna få en varaktig förbättring, särskilt med nuvarande ringa tillgång till utländskt kraftfoder, måste säkerligen den från flera håll anvisade odlingen av mera högvärdigt foder äga rum. Lättast att åstadkomma skulle för detta hörika län vara inläggning av den tidiga grässlåtern som AIV-foder, varigenom ett synnerligen nyttigt, vitamin- och äggviterikt fodermedel erhålles. Vidare utökad odling av blandsäd med ärtor, klöver och rotfrukter.

Rachitis, bensvaghet hos svin har även uppträtt i stor utsträckning. »Dels har», skriver distriktsveterinären i Storvik, »svinstammen på orten ökat genom tillkomsten av s. k. hushållsgrisar, och dels kunna djurägarna ej nu som förr på egen hand behandla sjukdomen med den under beslag varande fiskleveroljan.» Då och då kan man också träffa på grisar, som tillbringa åtminstone sista tiden av sin levnad sittande på skinkorna, oförmögna att stöda på bakbenen.

Länsveterinären i Västernorrlands län anför:

I fråga om de faktorer, som primärt påverka det allmänna hälsotillståndet bland husdjuren inom länet, nämligen väderleken och årsväxten, må framhållas, att dessa icke i stort sett varit särskilt gynnsamma under det tilländalupna året. Efter den osedvanligt kalla och snörika vintern artade sig dock vårvädret någorlunda gynnsamt för växtligheten; åtminstone gynnades vallar och ängar av en tämligen riklig nederbörd, som däremot i någon mån försvårade vårsådden. Men omkring midsommartiden var det slut med nederbörden, och i stället inträdde en intensiv torka vid tiden för vallväxternas knoppsprickning och blomning, vilket i sin tur medförde en nedsatt bildning av viktiga enzymer och vitaminer, som finnas i betesväxternas blomdelar och som äro ytterst nödvändiga för en riktig kolhydratomsättning hos mjölkdjuren. Då denna torkperiod inträffade strax före detta viktiga utvecklingsskede, är det givet, att de lantbrukare, som i förhoppning på ytterligare nederbörd uppsköto bärgningsarbetet, fingo sitt stråfoder ytterligare försämrat härigenom på grund av förvedningen med därav följande minskad smältbarhet hos höet. Men icke nog härmed, genom den ihållande torkan, som varade hela den återstående växtperioden, försämrades kreaturens sommarbeten till den grad, att korna magrade, sinade och måste börja stallfodras redan under högsommaren. Potatissköörden blev på många håll den sämsta på åtskilliga år, då blasten frös ned under de starka frostnätterna i slutet av augusti. Vad beträffar höskörden, försiggick den givetvis under gynnsamt bärgningsväder och kom därför att se bättre ut än vad den i själva verket var. Vad beträffar kornet och havren, mognade de väl, men skadades av frostnätterna, så att grobarheten blev nedsatt.

Med dessa fakta för ögonen är det givet, att hälsotillståndet bland husdjuren inom länet kommit att påverkas i ogynnsam riktning, så mycket mer som svifterna av 1941 års både kvantitativt och kvalitativt kläna skörd under vårvin-tern gjorde sig särskilt gällande i form av allehanda bristsjukdomar, såsom benskörhet, sleksot, småbrukarsjuka och puerperal hämoglobinuri. Då nu mjölkduren på grund av den torra betesperioden ej fingo den välbehövliga rekreationen utan i stället ytterligare nedsattes i hull och produktionsförmåga, och stallfodringen måste börja tidigare än vanligt, är det ej underligt, att bristsjukdomar av ovan omnämnda slag började uppträda redan på hösten, ja till och med på betet, såsom distriktsveterinären i Sundsvall påpekar i sin berättelse. Erfarenheterna från de flesta andra distrikten peka i samma riktning. Distriktsveterinären i Bredbyn framhåller, hurusom tidigare dessa bristsjukdomar icke så allmänt angripit samtliga husdjursgrupper, som nu blivit fallet och fortsätter: »Som en av de för framtiden i detta sammanhang mest oroande faktorerna skulle jag vilja framhålla steriliteten, vilken åtminstone inom detta distrikt visat en katastrofal frammarsch under de sista åren både hos häst och nöt, dels så att kopulation uteblir, dels genom att brunst helt bortfaller och i dessa båda fall utan att makroskopiskt patologiska förändringar kunna påvisas i könsorganen. Liknande synpunkter framhållas även av distriktsveterinären i Indals-Lidens distrikt: »Det var att vänta, att sommarens torra väderlek skulle inverka på sterilitetsfrekvensen hos korna, detta därför att sterilitetsorsaken i distriktet praktiskt taget genomgående är att betrakta som icke-infektiös. På skilda håll uppträdde också hopade fall inom begränsade områden. Det var att vänta, att någon övervikt för visst slag av äggstocksförändringar ej skulle konstateras. Dock förefunnos ganska många fall av dubbelsidigt hypoplastiska ovarier och fall med normala ovarier, efter konsistens och form att döma.» I fortsättningen framhåller samme veterinär de stora svårigheter, som förefinnas för den medikamentösa behandlingen, då man ju ej ännu känner alla de faktorer i form av hormoner, vitaminer och enzymer, som ligga till grund för fertiliteten och vars dysfunktion sammanhånga med steriliteten. För att söka finna en framkomlig väg för uppdragande av dessa problem föreslår han en allmän markkartering med gödslingsförsök. Säkert är, att ett sådant förslag är synnerligen beaktansvärt. Man behöver blott erinra om de försök härutinnan, som de senaste åren gjorts av prof. O. Svanberg inom ett distrikt i Värmland och som visat, att t. ex. fosfatgödsling kunnat nedbringa steriliteten till ett minimum.

Den relativt höga frekvensen av bristsjukdomar under det förflutna året har åtminstone haft det goda med sig, att djurägarnas uppmärksamhet blivit fäst vid näringsförhållandena på ett helt annat sätt än tidigare. Detta framhålls bl. a. av distriktsveterinären i Bredbyn: »Ilär ha bristsjukdomar och speciellt avitaminoserna haft stor utbredning även under mera normala förhållanden, vilket resulterat i dålig avkastning men icke i en för lekmannen direkt påvisbar sjukdom. Nu ha förändringarna blivit så markanta, att hjälp måste sökas, och sedan vederbörande väl en gång kommit till insikt om mineral- och vitamintillskottens inverkan, har en stark efterfrågan på dessa preparat börjat göra sig gällande — något som man får hoppas kommer att fortsätta i allt större utsträckning.» Förutom nyssnämnda preparat — Jermin och Ewomin — har även i rätt stor utsträckning använts foderjäst, som ställts till förfogande av livsmedelskommissionen. Efterfrågan härpå är dock rätt olika på olika trakter av länet. Ehuru dess vitaminhalt ju är rätt låg — c:a tjugondelen av de ovannämndas — bör den genom sin relativa prisbillighet komma till större användning, då det även har hög äggvitehalt.

Under den svåra foderbrist, som rådde i början av det förflutna året, kom foder-cellulösan som en räddare i nöden och efterfrågan på denna var tidvis mycket

livlig. Strax efter statsbeslaget synes emellertid en stagnation ha uppkommit, varvid under lagringen cellulosan skadades genom mögelbildning. Såsom framhålles av distriktsveterinären i Bredbyn, hade utfodringen av denna mögliga cellulosa till följd ett antal fall av magtarmkatarr, vilka delvis fingo dödlig utgång, beroende på nervskador med bensvaghet ända till förlamning.

Det mindre goda hälsotillståndet har även manifesterat sig hos svinstammen i länet. Dels har rachitis uppträtt i osedvanlig utsträckning, synbarligen beroende på den ensidiga krisutfodringen, dels har mottagligheten för rödsjuka från olika håll (Sundsvall, Fränsta, Bredbyn) inrapporterats såsom större än vanligt, med relativt hög dödlighet trots serumbehandling.

Från Nyland inrapporteras, att uppfödningen av hushållsgrisar under året varit synnerligen livlig inom Ådalen: »På grund av den otillräckliga tilldelningen av fodermedel har det för många grisägare varit svårt att kunna föda fram djuren, men har därvid otrolig flit vid insamlingen hjälpt långt. Särskilt arbetarhusturna äro värda en eloge för ospart nit härutinnan. Då det gällt att skaffa mat till grisen har uppfinningsrikedomen varit stor. Blast, rönnbär, svamp, f. ö. synnerligen goda utfodringsmedel för svin, har kommit till användning, och mängden har tillvaratagit årets hela köksavfall genom konservering med jäst. Allt, även avfall av animalt ursprung, jäsas i större kärl eller tunnor. Jästtillskottet torde bidra att hålla bristsjukdomarna borta, och metoden är värd att komma till användning hos alla, som planera egen grisuppfödning i kristider.»

I detta sammanhang må även omnämnas konservering genom beredning av AIV-foder åt nötkreaturen. Denna metod kommer enligt distriktsveterinären i Sundsvall till användning på en del håll inom hans distrikt: »Acetonämien synes mig icke hava uppträtt å gårdar, där AIV-foder använts. För närvarande kommer detta endast till användning på de större gårdarna, vilket är beklagligt, då det visat sig vara icke blott ett utmärkt produktionsfoder utan även lika betydelsefullt för djurens hälsa och välbefinnande och med begärighet av dem upptages. Vid inläggningen av detta foder är man ock oberoende av väderleken. Men från bondehåll förmenas, att inläggningen av det gröna fodret är tungsamt och fordrar god och tillräcklig arbetskraft, vilket i vår bygd är svårt att skaffa eller blir för dyrbart. Det är därför att hoppas, att de nya metoder för framställning av dylikt foder, som på några håll i vårt land prövats, visa sig lika bra men mindre arbetskrävande.»

Länsveterinären i Jämtlands län anför:

Allmänna hälsotillståndet bland husdjuren har under det gångna året varit bättre än man haft anledning vänta med hänsyn till 1941 års delvis dåliga foder-skörd och den kyliga väderleken under sommaren 1942.

Bärgningen av 1942 års relativt rikliga höskörd ägde rum under goda väderleksbetingelser. Man fick i regel en till synes god höskörd, som dock kvalitativt ej motsvarade förväntningarna. Bristsjukdomar har sålunda varit vanligt förekommande. Blodstallning efter förlossning hos nötkreatur började uppträda redan före djurens intagning från betet på hösten och visade under årets senare del inom vissa distrikt synnerligen hög frekvens. Benskörhet hos nötkreatur har i mer eller mindre utpräglad form förekommit praktiskt taget överallt, där man ej givit djuren tillskott av mineralfoder.

Länsveterinären i Västerbottens län anför:

Allmänna hälsotillståndet bland husdjuren har varit gott samt anför beträffande skörden: »1940 års skörd var, som förut rapporterats, mycket svag och tvingade till en rätt stor nedslaktning under vintern 1940—41. 1941 års skörd blev även

avsevärt mindre än normalt. Visserligen hade ett stort antal djur nedslaktats under vintern 1940—41, men då fanns dock avsevärda sparade foderförråd att tillgå för att föda fram kreatursstocken. Men då nu sommaren 1941 gav ännu en svag skörd, måste ytterligare nedslaktningsåtgärder tillgripas. Utpräglad svältfodring såg man dock icke till, även om djuren våren 1942 kanske voro något magrare än de vanligen bruka vara vid betessläppningen.

1942 års skörd blev i allmänhet avsevärt bättre än de båda föregående åren. Höskörden var nog ungefär normal både vad kvantitet och kvalitet beträffar. Undantag utgjorde nog Tärna socken och för övrigt de allra västligaste delarna av länet där skördeutfallet nästan kan betecknas som missväxt.

Spannmålsskörden lovade i mitten av augusti mycket god skörd, men tyvärr inträffade sista dagarna i augusti frost, som helt avbröt den lovande utvecklingen. Havren hann därför på de flesta ställen icke mogna och kornets kvalitet nedsattes betydligt. Höstsäd, som ju tyvärr odlas i obetydlig mängd, gav 1942 ganska god skörd. Rotfrukterna gävo däremot vad mängd och beskaffenhet beträffar något under medelskörd. Höstbetet 1942 måste nog anses som fullt tillfredsställande.

1942 års skörd gav sålunda ganska tillräcklig fodermängd för de genom de svaga skördarna 1940 och 1941 decimerade besättningarna. Det har också visat sig att det kött som klassificerats vid kontrollslakteriet i Umeå visat högre kvalitet hösten 1941 än hösten 1942.

Cellulosafoder har under den sista vintern icke använts annat än undantagsvis.

Djurstockens decimering under de båda missväxtåren 1940 och -41 har dock icke alls blivit reparerat under 1942. Kanske beror detta mest på den ringa mjölk, som mejerierna numera återsända till leverantörerna. Denna s. k. återgångsmjölk användes nämligen mest till djuruppfödning, som nu blivit nästan omöjlig. Någon avsevärdare ökning i mjölkleveranserna till mejerierna är sålunda, på grund av brist i tillväxtåldrarna, icke att vänta under de närmaste åren, även om skördarna skulle bliva mycket stora.

Länsveterinären i Norrbottens län anför:

Skörden blev i år dålig både vad kvantitet och kvalitet beträffar. Det var kallt och torrt i maj och juni, så att det ej blev någon fart på växtligheten. I juli kom det ganska mycket regn, men då detsamma var kallt, blev höet av dålig beskaffenhet, och mineralhalten mycket låg. En skarp frostnatt under hösten frostsakade en stor del av det för litet matade kornet och förstörde grönfodret. Även rotfrukterna visade dålig kvalitet. Medan mandelpotatisen eljest brukar hålla 16—17 % stärkelse, höll den i år endast 9 % — ett sensationellt lågt värde. Dessa dåliga foderförhållanden hava givit upphov till allehanda bristsjukdomar inom samtliga veterinärdistrikt i större omfattning än förr om åren. Steriliteten har varit utbredd och ofta har djurägarna säkerligen utan grund utpekat fodercellulosan som orsak härtill. Rachitis, benbrott och digestionsrubbingar hos nykalvade kor hava ökat. B-avitaminoser hava varit vanliga inom hela länet men särskilt inom Bodens och Pajala distrikt. Hästarna hava tydligen klarat sig bäst under det att nötkreaturen och svinen varit mest ansatta.

Tab. 3 och 4 utgöra sammandrag av veterinärernas uppgifter angående antalet av i vissa sjukdomar insjuknade husdjur i enlighet med Form. 3 och 4 av medicinalstyrelsens cirkulär angående årsberättelser och rapporter från veterinärer den 14 januari 1919.

Enligt *Tab. 2*, som utgör en översikt av veterinärernas verksamhet inom de särskilda länen, hava av landets veterinärer för sjukdom behandlats, opererats, kastrerats, för olika ändamål undersökts eller besiktigats 1 813 837 [2 095 228]. Härvid är att märka, att antalet nötkreatur undersökta för

tuberkulos hämtats från tabellerna D och F under avdelningen för tuberkulos hos nötkreatur. Under rubriken hundar inbegripas även rävar och andra pälsdjur.

Fördelningen på de särskilda djurslagen framgår av nedanstående tablå.

Antal i civil veterinärverksamhet undersökta och behandlade djur år 1942.

Djurslag	För sjukdom behandlade	Opererade	Kastrerade	Ånyo behandlade	Skvadaympade	Tuberkulos	Draktighet	Besiktigade	Obducerade	Mikroskopiska undersökningar	Summa
Hästar . .	158 620	15 929	16 234	22 841	5 744	—	7 507	31 306	2 372	863	261 416
Nötkreatur .	262 432	19 257	689	7 587	43 219	867 152	174 560	3 289	2 023	7 847	1 388 055
Får o. geiter	2 548	60	2 081	33	89	—	1	74	92	70	5 048
Svin . . .	70 102	1 947	3 669	687	58 743	—	3	424	714	681	136 970
Hundar . .	15 925	1 636	210	2 956	624	—	32	535	176	254	22 348
	509 627	38 829	22 883	34 104	108 419	867 152	182 103	35 628	5 377	9 715	1 813 887

III. Sjukdomar bland husdjuren.

Siffror inom klammer [] avse föregående år.

De smittsamma husdjurssjukdomar på vilka lagen om bekämpande av smittsamma husdjurssjukdomar (epizootilag) den 12 april 1935 (nr 105; B. 19) med däri gjorda ändringar den 9 maj 1941 (nr 341; B. 20) äger eller kan äga tillämpning finnas reglerade genom följande nådiga kungörelser:

dels kungörelsen den 12 april 1935 (nr 106; B. 20) med närmare föreskrifter angående bekämpande av smittsamma husdjurssjukdomar med däri gjorda ändringar den 29 oktober 1937 (nr 839; B. 30), den 15 augusti 1938 (nr 545; B. 31) samt den 9 maj 1941 (nr 342; B. 21),

dels kungörelsen den 17 juni 1938 (nr 402; B. 22), om åtgärder mot sjukdomen smittsam kastning hos nötkreatur,

dels kungörelsen den 31 januari 1936 (nr 22; B. 5) angående tillämpning inom Norrbottens län å sjukdomen smittsam blodbrist hos häst (anaemia infectiosa equi) av vissa föreskrifter i lagen den 12 april 1935 (nr 105) om bekämpande av smittsamma husdjurssjukdomar (epizootilagen) samt kungörelsen den 12 april 1935 (nr 106) med närmare föreskrifter angående bekämpande av smittsamma husdjurssjukdomar,

dels kungörelsen den 22 december 1939 (nr 881; B. 55) angående tillämpning av epizootilagen å sjukdomen infektiös laryngotracheit hos höns m. m.,

dels förordningen den 20 juni 1941 (B. 48) angående bekämpande av tuberkulos hos nötkreatur.

Under året har epizootilagen ägt tillämpning å följande sjukdomar bland husdjur: mul- och klövsjuka, boskapspest, elakartad lungsjuka hos nötkreatur, svinpest, rots hos häst, vattuskräck, koppor hos får, mjältbrand, frasbrand hos idisslande djur, skabb hos häst och får, hönspest och hönskolera, smitt-

sam kastning hos häst, smittsam blodbrist hos häst, infektiös laryngotracheit hos höns samt tuberkulos hos nötkreatur, beträffande denna sista sjukdom endast inom de områden som finnas angivna i k. kungörelsen den 20 juni 1941 (nr 578; B. 49) med förordnande jämlikt 1 § förordningen den 20 juni 1941 (nr 577) angående bekämpande av tuberkulos hos nötkreatur.

Av ovannämnda sjukdomar har under året endast följande förekommit: mul- och klövsjuka, mjältbrand, frasbrand hos idisslande djur, smittsam blodbrist hos häst samt tuberkulos hos nötkreatur.

Förutom här omförmälda sjukdomar äro statliga åtgärder föreskrivna mot sjukdomen hönstyfus genom k. kungörelsen den 20 november 1931 (nr 402-B. 27) angående åtgärder mot (hönskolera, hönspest) och hönstyfus. Sjukdomen har under året förekommit.

Förslagsanslaget till övriga utgifter till förekommande och hämmande av smittsamma sjukdomar bland husdjuren.

Detta anslag, som jämlikt riksdagens beslut år 1942 utgår med 100 000 kr. för budgetåret 1942/43, har, enligt från riksräkenskapsverket lämnad uppgift, haft att täcka ett sammanlagt netto-utgiftsbelopp av 279 216: 58 kr. Någon specifikation av detta belopp kan emellertid ej av styrelsen förebringas.

Under år 1942 har genom medicinalstyrelsens veterinärbyrå passerat räkningar å utgifter, vilka belasta ifrågavarande anslag, till ett belopp av 269 725: 94 kronor. Utgifterna för de olika sjukdomarna fördela sig sålunda: Mul- och klövsjuka — 226,870: 95, mjältbrand — 2 627: 96, frasbrand — 201: 40, svinpest 79: 65, rots — 95: 67, smittsam blodbrist hos häst 39 652: 17, samt hönstyfus 198: 14. Inom Malmöhus län har bekämpandet av mul- och klövsjuka belöpt sig på 174 327: 57. För inköp av vaccin och serum mot mul- och klövsjuka från Danmark resp. Tyskland har åtgått 39 228: 17. Utgifterna för bekämpande av smittsam blodbrist hos häst inom Norrbottens län har uppgått till 36 298: 17.

1. Mul- och klövsjuka.

I början av år 1942 inträffade 7 fall av mul- och klövsjuka inom Malmöhus län. Det sista av dessa fallen konstaterades den 16 april och den 10 maj var landet åter fritt från sjukdomen. Redogörelse över denna epizooti har lämnats i »Det civila veterinärväsendet år 1941». Den 2 december — på dagen ett år efter föregående epizootis början — blossade sjukdomen ånyo upp inom Malmöhus län å Hällestads prästlönehemman i Hällestads socken. Besättningen hade tidigare ej genomgått sjukdomen och gården ej tidigare varit förklarad smittad av mul- och klövsjuka. På gården funnos 34 nötkreatur, 25 svin och 9 får, vilka samtliga nedslaktades efter värdering. Nötkreaturen voro icke fria från tuberkulos. Värderingssumman utgjorda 26 090: — kr.

Den 30 december inträffade ännu ett fall av sjukdomen, denna gång å Germundtorps gård i Trollenäs socken inom Eslövs veterinärdistrikt. Det

ovan relaterade fallet inträffade i Veberöds veterinärdistrikt. Germundtorpsbesättningen var avsevärt större än den föregående och bestod av 102 nötkreatur och 66 svin. Gården hade tidigare varit smittad av mul- och klövsjuka den 3 december 1938. Samtliga nötkreatur voro fria från tuberkulos. Besättningen nedslaktades efter värdering. Värderingssumman utgjorde: 100 428:50 kronor. Den 2 februari 1943 var landet åter fritt från mul- och klövsjuka.

I samband med de vid årsskiftet 1941—42 inträffade fallen erbjöds vissa ägare av särskilt värdefulla besättningar inom Malmöhus län kostnadsfri vaccination mot sjukdomen under förutsättning att de ville ikläda sig den därmed eventuellt förenade risken. Besättningarnas antal utgjorde 94 stycken varav endast 11 med tillhopa 1 116 djur vaccinerades. Härav framgår att intresset hos djurägarna i Malmöhus län för att skydda sina värdefulla besättningar mot mul- och klövsjuka vid nämnda tillfälle var tämligen ringa.

2. Mjältbrand.

År 1942 blevo 24 [43] besättningar smittade av mjältbrand med 38 [66] dödsfall. Av de döda djuren voro 24 nötkreatur och 14 minkar.

Av Tab. B och C framgår fördelningen av de inträffade fallen dels inom de olika länen dels under de olika månaderna.

Anmärkningsvärd är den påtagliga nedgång i fråga om antalet smittade besättningar vid jämförelse med de närmast föregående åren. Orsaken här till kan vara den minskade importen av utländskt kraftfoder. Såväl totalantalet smittade besättningar som antalet i sjukdomen döda djur är det lägsta som förekommit under 1900-talet.

Tab. B. Förekomsten av *mjältbrand* och *frasbrand* inom de olika länen år 1942
Jänte översikt för åren 1938—1941.

L ä n	Mjältbrand		Frasbrand		L ä n	Mjältbrand		Frasbrand	
	Antal smittade besättningar	Antal själv-döda djur	Antal smittade besättningar	Antal själv-döda djur		Antal smittade besättningar	Antal själv-döda djur	Antal smittade besättningar	Antal själv-döda djur
Stockholms stad . .	—	—	—	—	Skaraborgs län .	1	1	—	—
Stockholms län .	1	1	—	—	Värmlands » .	2	2	—	—
Uppsala » .	—	—	—	—	Örebro » .	1	1	—	—
Södermanlands » .	—	—	—	—	Västmanlands » .	1	1	—	—
Östergötlands » .	—	—	—	—	Kopparbergs » .	—	—	—	—
Jönköpings » .	1	1	2	3	Gävleborgs » .	3	17	—	—
Kronobergs » .	—	—	1	1	Västernorrlands » .	—	—	—	—
Kalmar » .	2	2	1	1	Jämtlands » .	—	—	—	—
Gotlands » .	4	4	—	—	Västerbottens » .	1	1	—	—
Blekinge » .	1	1	1	1	Norrbottnens » .	—	—	—	—
Kristianstads » .	—	—	—	—					
Malmöhus » .	3	3	—	—	Summa 1942	24	38	5	6
Hallands » .	1	1	—	—	1941	43	66	10	10
Göteb. o. Boh. » .	—	—	—	—	1940	47	82	14	14
Älvsborgs » .	2	2	—	—	1939	41	59	7	7
					1938	67	69	13	13

Tab. C. Förekomsten av *mjältbrand* och *frasbrand* under de olika månaderna av år 1942.

	Januari	Februari	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Augusti	September	Oktober	November	December	Summa
<i>Antal nysmittade besättningar.</i>													
Mjältbrand	3	4	2	5	4	—	1	1	—	1	2	1	24
Frasbrand	—	—	—	—	—	1	—	1	1	2	—	—	5

Att antalet inom Gävleborgs län i mjältbrand döda djur är så högt som 17 finner sin förklaring däruti att köttet efter ett i mjältbrand avlidet nötkreatur använts till utfodring i en minkfarm, varvid 14 minkar dogo i sjukdomen.

I ett fall har sjukdomen överförs från djur till människa i samband med uppslaktning av ett nötkreatur.

Antalet inträffade fall under de olika månaderna framgår av Tab. C. Utbredningen av sjukdomen under årets kvartal gestaltar sig så, att under 1:a och 2:a kvartalet det största antalet besättningar eller 9 [7 resp. 10] nysmittats samt under 3:e och 4:e kvartalet resp. 2 och 4 [11 och 3].

3. Frasbrand.

Av denna sjukdom hava under året 5 [16] besättningar varit smittade med tillsammans 6 [10] dödsfall, samtliga bland nötkreatur.

Fördelningen länsvis av de inträffade fallen framgår av Tab. B. Frasbrandens förekomst under de olika månaderna under året utvisar Tab. C. Under vardera tredje och fjärde kvartalet inträffade 2 fall. Siffrorna från föregående år äro 7 och 0. Slutligen inträffade 1 [2] fall under andra kvartalet under det att sjukdomen ej förekom under första kvartalet. År 1941 inträffade detta kvartal 1 fall.

4. Smittsam blodbrist hos häst.

På statens veterinärbakteriologiska anstalt samt — beträffande Norrbottens län, varest sjukdomen bekämpats efter andra linjer — på veterinärhögskolan hava under året genom undersökning av organprov 128 [139] hästar befunnits smittade av sjukdomen med fördelning länsvis på följande sätt: Stockholms län 3 fall, Skaraborgs 1, Värmlands 5, Kopparbergs 2, Gävleborgs 6, Västernorrlands 8, Jämtlands 9, Västerbottens 28 och Norrbottens 63.

Fördelningen av de år 1941 inträffade 139 fallen var följande: Stockholms län 3 fall, Värmlands 1, Örebro 1, Kopparbergs 2, Gävleborgs 3, Västernorrlands 12, Jämtlands 16, Västerbottens 59 och Norrbottens 42.

I sin årsredogörelse har länsveterinären i Norrbottens län beträffande sjukdomen anført: »Antalet fall av infektiös anæmi bland hästarna har i år ökat ganska betydligt och vållat statsmakterna stora utgifter. Särskilt stor har ökningen varit i Arvidsjaurs distrikt. Orsaken till de två senaste årens

Tab. D. Översikt av undersökning-

Län	A. Första undersökning											
	Icke reagerande besättningar				Helt eller delvis reagerande besättningar					Summa		
	Antal besättningar	Summa djur	Antal djur per besättning	% besättningar utan reaktion	Antal besättningar	Summa djur	Antal djur per besättning	Antal reagerande djur	% reagerande djur	Antal besättningar	Summa undersökta djur	% reagerande djur
Stockholm	268	1 576	5.9	76.6	82	885	10.8	370	41.8	350	2 461	15.0
Uppsala	186	1 113	6.0	67.1	91	1 082	11.9	300	27.7	277	2 195	13.7
Södermanland	127	797	6.3	58.8	89	778	8.7	333	42.8	216	1 575	21.1
Östergötland	822	4 236	5.2	69.7	357	2 910	8.2	902	31.0	1 179	7 146	12.6
Jönköping	599	3 214	5.4	80.6	144	1 256	8.7	493	39.3	743	4 470	11.0
Kronoberg	556	2 375	4.3	93.9	36	218	6.1	93	42.7	592	2 593	3.6
Kalmar	487	2 550	5.2	85.3	84	757	9.0	338	44.6	571	3 307	10.2
Öland	23	227	9.9	92.0	2	17	8.5	4	23.6	25	244	1.6
Gotland	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Blekinge	188	964	5.1	96.4	7	34	4.9	14	41.2	195	998	1.4
Kristianstad	885	5 054	6.1	61.7	519	5 305	10.2	1 876	35.4	1 354	10 359	18.1
Malmöhus	408	3 332	8.1	45.4	490	6 062	12.4	2 367	39.0	898	9 394	25.2
Halland	429	2 813	6.6	67.8	204	2 195	10.8	842	38.4	633	5 018	16.8
Göteborgs och Bohus	876	4 430	5.1	95.8	38	257	6.8	102	39.7	914	4 687	2.2
Älvsborg	1 123	5 773	5.1	86.7	173	1 389	8.0	593	42.7	1 296	7 162	8.5
Skaraborg	607	4 071	6.7	61.3	383	3 882	10.1	1 660	42.8	990	7 953	20.9
Värmland	1 599	5 947	3.7	93.7	107	743	6.9	321	43.2	1 706	6 690	4.8
Örebro	937	3 780	4.0	84.1	177	1 332	7.5	434	32.6	1 114	5 112	8.5
Västmanland	225	1 226	5.4	62.8	133	1 340	10.1	452	33.7	358	2 566	17.6
Kopparberg	1 422	5 070	3.6	98.3	24	166	6.9	64	38.6	1 446	5 236	1.2
Gävleborg	683	2 671	3.9	96.2	27	155	5.7	56	36.1	710	2 826	2.0
Västernorrland	2 836	11 351	4.0	97.6	69	400	5.8	132	33.0	2 905	11 751	1.1
Jämtland	957	3 847	4.0	98.7	10	69	6.9	10	14.5	967	3 916	0.3
Västerbotten	2 145	8 115	3.8	95.4	35	150	4.3	57	38.0	2 180	8 265	0.7
Norrbottn	1 996	6 406	3.2	99.3	15	62	4.1	15	24.2	2 011	6 468	0.2
Summa	20 334	90 935	4.5	86.1	3 296	31 444	9.5	11 828	37.6	23 630	122 382	9.7

ökade sjukdomsfrekvens är svår att angiva, men under de två senaste somrarna har skogsbetet varit mycket torftigt och fallen av utfodringsanämi och rena hungersjukdomar, som gjort hästarna mycket känsliga för den infektiösa anämin, har säkert varit talrika. Förutom utslagningen av de infekterade djuren måste bekämpandet inrikta sig på att stänga av de starkast infekterade betena och helst, om detta av ekonomiska skäl låte sig göra, helt förbjuda hästarnas skogsbete. Anläggandet av kulturbeten vid varje gård bör eftersträvas. Distriktsveterinären i Pajala rekommenderar begränsade kulturbeten för varje by, där veterinär regelbundet undersöker hästarna. Frågan är om det ej är lämpligast att helt undvika alla gemensambetsbeten.

Distriktsveterinären i Gellivare påpekar den fara för sjukdomens spridning, som kan ligga i de täta hästbyten, som timmerkörarna göra. Dessa hästar äro utsatta för stark förslitning och bytas mot yngre och kraftigare så snart de ej stå ut med det hårda arbetet. Dessa hästar gå sedan vidare i byteshandeln utan att alls kontrolleras. Han anser att de böra undersökas genom leverprovtagning.

arna med tuberkulin år 1942.

B. Kontrollundersökning												Sammandrag		
Icke reagerande besättningar				Helt eller delvis reagerande besättningar					Summa			Antal besättningar	Summa djur	Antal reagerande djur
Antal besättningar	Summa djur	Antal djur per besättning	% besättningar utan reaktion	Antal besättningar	Summa djur	Antal djur per besättning	Antal reagerande djur	% reagerande djur	Antal besättningar	Summa under-sökta djur	% reagerande djur			
1 781	22 901	12·9	98·0	135	2 979	22·1	383	12·9	1 916	25 880	1·5	2 266	28 841	758
1 861	23 676	12·7	92·4	153	4 034	26·4	422	10·5	2 014	27 710	1·5	2 291	29 905	722
1 929	29 955	15·5	89·0	239	6 297	26·4	590	9·4	2 168	36 252	1·6	2 384	37 827	928
3 590	54 567	15·2	91·7	327	7 930	24·3	633	8·0	3 917	62 497	1·0	5 096	69 643	1 585
4 531	41 232	9·1	96·1	184	3 082	16·8	387	12·6	4 715	44 304	0·9	5 458	48 774	880
3 456	22 548	6·5	98·9	37	355	9·6	117	33·0	3 493	22 903	0·5	4 085	25 496	210
3 055	34 340	11·2	97·6	76	1 812	23·8	174	9·6	3 131	36 152	0·8	3 702	39 459	512
375	5 157	13·8	97·9	8	132	16·6	32	24·2	383	5 289	0·6	408	5 593	36
859	5 178	6·0	99·2	7	59	8·4	7	11·9	866	5 237	0·1	866	5 237	7
1 249	12 417	9·9	98·5	19	406	21·4	39	14·5	1 268	12 823	0·5	1 463	13 821	73
4 226	48 075	11·4	91·1	411	9 110	22·2	901	9·9	4 637	57 185	1·6	5 991	67 544	2 777
3 679	75 600	20·5	89·1	448	16 832	35·3	1 093	6·5	4 127	92 432	1·2	5 025	101 830	3 460
3 140	30 255	9·6	92·2	267	5 356	20·1	631	11·8	3 407	35 611	1·8	4 040	40 619	1 478
1 767	15 699	8·9	97·8	40	578	14·5	76	13·1	1 807	16 277	0·5	2 721	20 964	178
4 668	39 377	8·4	96·7	161	2 368	14·7	273	11·5	4 829	41 745	0·7	6 125	48 907	866
2 888	34 956	12·1	90·6	299	6 796	22·7	713	10·5	3 187	41 752	1·7	4 177	49 705	2 373
3 580	26 041	7·3	96·6	130	2 284	17·6	240	10·5	3 710	28 325	0·8	5 416	35 015	561
2 217	22 628	10·1	94·5	131	2 869	21·9	224	7·8	2 378	25 497	0·9	3 492	30 609	658
2 094	23 918	11·4	93·4	149	2 822	18·9	323	11·4	2 243	26 740	1·2	2 601	29 906	776
2 187	12 874	5·9	98·1	43	394	9·2	57	14·5	2 230	13 268	0·4	3 676	18 504	121
724	5 747	7·9	97·6	18	364	20·2	45	12·4	742	6 111	0·7	1 452	8 937	101
903	6 042	6·7	98·3	16	128	8·0	26	20·3	919	6 170	0·4	3 824	17 921	158
721	4 414	6·1	99·7	2	13	6·5	3	23·1	723	4 427	0·7	1 690	8 843	13
1 565	8 266	5·3	99·1	15	96	6·4	30	31·3	1 580	8 362	0·4	3 760	16 627	87
1 134	6 730	5·9	99·4	7	68	9·7	9	13·2	1 141	6 798	0·8	3 152	13 266	24
58 209	612 588	10·5	94·6	3 322	77 164	23·3	7 448	9·7	61 531	689 747	1·1	85 161	812 183	19 276

5. Hönstypus (Vit diarré hos kyckling).

Av till styrelsen inkomna rapporter framgår att 9 [9] besättningar under året befunnits smittade av sjukdomen.

6. Tuberkulos hos nötkreatur.

a. Medicinalstyrelsens konsulenter.

Konsulenterna ha under året förordnats att utföra 260 förrättningar, vilka avsett utredningar rörande tuberkulosfall.

b. Tuberkulosbekämpandet enligt den Bangska metoden.

De *partiella* undersökningarna med tuberkulin omfattade 4 519 djur.

Termometoden har kommit till användning vid undersökning med tuberkulin av 730 djur.

Under år 1942 har på rekvisition utlämnats 87 150 gram tuberkulin.

Översikt av undersökningarna med tuberkulin år 1942 lämnas i *Tab. D* samt åren 1932—1942 i *Tab. E*.

Tab. E. Tuberkulinundersökningarnas omfattning och resultat 1932—1942.

År	Antal under-sökta djur	För första gången prövade besättningar			Antal besättningar, utan reaktion vid första undersökningen	Omprövade besättningar		
		Antal	Antal djur inom dessa	% reagerande djur		Antal	Antal djur inom dessa	% reagerande djur
1932	178 350	4 680	43 386	14.5	3 598	3 984	123 900	2.2
1933	190 511	5 817	48 308	13.2	4 673	4 494	132 134	2.5
1934	207 705	4 317	41 815	15.0	3 240	5 722	152 032	2.7
1935	252 220	7 569	67 901	10.8	5 914	7 370	184 319	2.4
1936	387 957	17 283	149 522	8.9	13 258	13 181	238 435	2.5
1937	835 382	50 869	390 654	6.8	42 467	25 459	444 728	2.6
1938	678 572	30 576	220 847	6.5	26 284	29 525	452 725	1.4
1939	909 835	37 910	265 054	7.8	32 832	50 452	644 781	1.8
1940	717 800	20 524	174 006	15.8	14 924	33 148	543 792	1.7
1941	995 272	42 629	306 968	17.9	30 849	58 540	688 304	1.9
1942	812 133	23 630	122 382	9.7	20 334	61 531	689 747	1.1

c. Bekämpandet av smittfarlig tuberkulos.

α. Bekämpandet enligt den Ostertagska metoden.

Av de 6 626 st. med smittfarlig lungtuberkulos behäftade nötkreaturen blevo 5 685 st. ersatta av statsmedel med 28 800 kronor. Av de ersatta djuren blevo 25 st. totalkasserade. Övriga 5 660 godkändes helt eller delvis.

Tab. F. Översikt över av vissa hushållningssäll-

Hushållningssällskap	Antal anslutna djur d. 31/12 1942	Antal anslutna besättningar d. 31/12 1942	Antal under-sökta nötkreatur	Antal under-sökta besättningar	Antal djur pr under-sökt besättning	S p a t u m -			
						Antal	Antal prov pr 100 under-sökta djur	Bacill-	
								Antal	% av tagna prov
Stockholms län och stad	4 059	196	4 803	229	21.0	501	10.4	208	41.5
Uppsala län ¹	6 925	434	6 400	367	17.4	791	12.4	274	34.6
Södermanlands	14 938	1 041	16 449	1 138	14.5	1 364	8.3	428	31.4
Östergötlands	18 367	1 703	23 754	1 945	12.2	3 350	14.1	1 146	34.2
Jönköpings	5 609	500	6 908	578	12.0	485	7.0	158	32.6
Kronobergs	409	35	389	34	11.4	24	6.2	14	58.3
Kalmar N.	2 938	254	3 160	271	11.7	217	6.9	99	45.6
„ S.	103	4	183	7	26.1	26	14.2	15	57.7
Blekinge	65	5	119	9	13.2	23	19.3	3	13.0
Kristianstads	13 930	1 349	14 350	1 375	10.4	2 043	14.2	614	30.1
Malmöhus	14 015	1 089	23 718	1 713	13.8	2 174	9.2	1 152	53.0
Hallands	11 056	1 119	12 960	1 291	10.0	978	7.5	381	39.0
Göteborgs o. Bohus	460	44	461	45	10.2	66	14.3	19	28.8
Älvsborgs N.	2 805	260	3 550	301	11.8	357	10.1	168	47.1
„ S.	1 491	109	1 238	108	11.5	200	16.2	64	32.0
Skaraborgs	23 033	1 620	30 481	2 185	14.0	2 642	8.7	1 001	37.9
Värmlands	2 389	162	3 230	182	17.7	282	8.7	148	52.5
Örebro	9 982	1 117	12 245	1 229	10.0	1 296	10.6	332	25.6
Västmanlands	12 645	1 097	13 007	1 121	11.6	1 136	8.7	402	35.4
Summa	145 219	12 188	177 405	14 127	13.0	17 955	10.1	6 626	36.9

¹ Hushållningssällskapet har icke eget laboratorium; bakteriologiska undersökningar utföras å statens vet. den 1 september 1942). — ² Hos nedslaktade nötkreatur i öfrigt har vid köttbesiktning under år 1942

I Tab. F redogöres för den kliniska tuberkuloskontrollen och i Tab. G och H för genom klinisk-bakteriologisk undersökning konstaterad juver- och könstuberkulos.

β. Tuberkulos i juver och könsorgan.

Tab. G. På grund av juver- och könstuberkulos nedslaktade och av statsmedel ersatta nötkreatur.

Å r	På grund av juvertuberkulos nedslaktade kor			På grund av könstuberkulos nedslaktade kor		
	I allt	Därav ersatta		I allt	Därav ersatta	
		Antal djur	Belopp, kr.		Antal djur	Belopp, kr.
1938	497	475	39 726	572	567	44 126
1939	395	882	81 363	603	593	46 047
1940	326	310	25 700	490	483	36 291
1941	183	176	14 048	421	413	29 273
1942	³ 133	130	6 350	306	306	14 760

Av år 1942 på grund av juvertuberkulos ersatta 130 [176] nötkreatur blevo 5 [6] helt kasserade. Övriga 125 godkändes helt eller delvis.

skap anordnat tuberkulosbekämpande under år 1942.

p r o v		Mjölksprov			Skidsekretprov			Utlagsprocent av anslutna djur	Antal med tuber- kulin under- sökta ung- djur	Reage- rande ung- djur	% reage- rande ung- djur	
f ö r a n d e		Antal	Bacillförande		Antal	Bacillförande						
Diagnosen fastställd mikroskopiskt (utan ympning)			Antal	% av tagna prov		Antal	Antal					% av tagna prov
Antal	% av bacillförande prov											
104	50.0	116	6	5.2	58	7	12.1	5.4	1 047	364	34.8	
69	25.2	231	8	3.5	35	7	20.0	4.2	2 346	343	14.6	
124	29.0	348	22	6.3	71	11	15.5	3.1	5 881	1 008	17.1	
289	25.2	391	5	1.3	224	20	8.9	6.4	5 762	858	14.9	
28	17.7	45	0	—	30	5	16.7	2.9	188	13	6.9	
—	—	4	1	25.0	1	—	—	3.7	—	—	—	
29	29.3	22	3	13.6	7	1	14.3	3.5	365	101	27.7	
—	—	4	—	—	2	—	—	14.6	—	—	—	
—	—	2	—	—	1	—	—	5.0	—	—	—	
170	27.7	250	3	12.0	183	20	10.9	4.6	5 700	1 375	24.1	
332	28.8	830	8	1.0	314	11	3.5	8.4	3 052	752	24.6	
117	30.7	52	3	5.8	26	8	30.8	3.6	1 191	259	21.7	
16	84.2	4	—	—	5	1	20.0	4.3	—	—	—	
86	51.2	45	—	—	20	—	—	6.0	907	115	12.7	
37	57.8	28	—	—	8	2	25.0	4.4	194	2	1.0	
513	51.2	256	18	7.0	321	32	10.0	4.6	2 070	425	20.5	
65	43.9	8	—	—	9	—	—	6.2	—	—	—	
164	49.4	534	9	1.7	125	25	20.0	3.7	3 391	497	14.7	
89	22.2	389	16	4.1	31	9	29.0	3.4	551	73	13.2	
2 232	83.7	3 559	102	2.9	1 471	159	10.8	4.7	32 645	6 185	18.9	

med. anstalt. — ² Den kliniska tuberkuloskontrollen handhaves av medicinalstyrelsen (Värmlands län fr. o. m. dessutom påvisats 126 fall av juvertuberkulos.

Tab. H. På grund av juver- och konsttuberkulos nedslaktade nötkreatur inom olika län.

Län	Antal nötkreatur nedslaktade på grund av									
	juvertuberkulos					konsttuberkulos				
	1938	1939	1940	1941	1942	1938	1939	1940	1941	1942
Stockholms stad	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Stockholms län	26	19	24	20	12	41	45	35	31	27
Uppsala	30	21	30	8	14	23	18	17	23	15
Södermanlands	57	61	46	22	25	49	53	32	29	25
Östergötlands	49	35	24	10	9	80	104	73	67	44
Jönköpings	8	12	5	1	1	23	18	13	16	5
Kronobergs	1	1	1	—	1	2	4	2	2	3
Kalmar	16	9	7	5	3	16	10	11	11	4
Gotlands	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Blekinge	1	—	—	—	—	3	1	1	—	1
Kristianstads	55	26	24	12	8	26	34	47	28	32
Malmöhus	65	62	39	30	14	117	99	81	46	29
Hallands	23	19	11	7	4	25	35	17	20	10
Göteborgs o. Bohus	2	3	—	3	—	11	8	3	3	3
Älvsborgs	14	11	11	4	1	18	15	19	14	4
Skaraborgs	42	37	46	30	22	38	54	71	75	59
Värmlands	19	10	13	2	1	12	18	10	9	5
Örebro	45	21	25	14	4	41	59	37	28	26
Västmanlands	41	46	20	15	14	46	25	21	19	14
Kopparbergs	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gävleborgs	—	—	—	—	—	1	2	—	—	—
Västernorrlands	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Jämtlands	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Västerbottens	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Norrbottens	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	497	395	326	183	133	572	603	490	421	306

Av de på grund av konsttuberkulos nedslaktade 306 nötkreaturen ha 186 påträffats vid undersökning, företagen på förordnande av medicinalstyrelsen sedan anmälan gjorts att tuberkulos, som antagits vara medfödd, vid slakt påvisats hos kalv.

Av år 1942 ersatta 306 [413] konsttuberkulösa nötkreatur blevo 18 [36] helt kasserade. Övriga 288 godkändes helt eller delvis.

7. Smittsam kastning hos nötkreatur.

a. Statens konsulent vid bekämpandet av kastsjuka.

Konsulenten har under året förordnats att företaga 15 tjänsteresor med tillhoppa 27 [30] förrättningar, vilka avsett meddelande av råd och anvisningar vid bekämpande av kastsjuka.

b. Det statsunderstödda bekämpandet av sjukdomen i fråga.

På statens veterinärbakteriologiska anstalt hava under året undersökts 157 467 [133 677] blodprov samt bakteriologiskt undersökts 3 774 [2 441] andra prov av vilka 8 466 [8 901] resp. 477 [429] visade positiv reaktion för sjukdomen. Till belysande av det statsunderstödda kastsjukebekämpandet under tiden $\frac{1}{1}$ — $\frac{31}{12}$ 1942 lämnas här en tabellarisk översikt:

L ä n	Djur enligt husdjursräkn. 1942	A n t a l		Vid 1:a undersökningen smittade	
		Undersökta		besättn.	djur
		besättn.	djur		
Stockholm (stad o. län) . . .	79 419	155	3 080	41	441
Uppsala	74 799	51	1 514	19	272
Södermanland	93 932	41	1 950	27	457
Östergötland	146 120	66	1 758	13	101
Jönköping	132 161	201	2 275	28	157
Kronoberg	89 405	1	26	1	10
Kalmar	135 937	178	1 461	29	88
Gotland	38 154	232	1 516	24	75
Blekinge	47 025	—	—	—	—
Kristianstad	156 329	1	46	—	—
Malmöhus	220 253	5	201	3	86
Halland	104 053	419	2 982	38	64
Göteborgs o. Bohus	79 539	319	2 438	14	25
Älvsborg	166 572	2 669	14 198	102	275
Skaraborg	196 593	83	1 976	19	252
Värmland	115 159	41	1 398	10	100
Örebro	82 810	120	1 646	10	76
Västmanland	72 076	21	643	6	55
Kopparberg	75 192	1 430	5 169	10	20
Gävleborg	76 312	397	1 834	12	136
Västernorrland	99 602	1 365	5 238	5	15
Jämtland	76 855	577	3 243	39	89
Västerbotten	112 701	584	2 415	7	25
Norrbotten	74 948	2 458	8 204	10	32
Summa	2 545 946	11 414	65 211	467	2 851

IV. Karantänsväsendet.

Jämlikt föreskrifterna i § 4 mom. 1 av k. kung. den 9 dec. 1898 ang. vad iakttagas bör till förekommande av smittsamma husdjursjukdomars införande i riket, utfärdade medicinalstyrelsen den 2 januari 1942 kungörelse, att införsel av idisslande djur, svinkreatur och djur hörande till hästsläktet finge vid i övrigt tillåten införsel äga rum till följande städer i riket, nämligen: *Göteborg, Haparanda, Hälsingborg, Malmö, Stockholm* och *Umeå* samt djur hörande till hästsläktet även till *Härnösand, Trelleborg* och *Örnsköldsvik*.

V. Födoämneskontrollen.

A. Köttkontrollen.

1. Offentliga slakthus.

Antalet under året inom landet befintliga offentliga slakthus utgjorde 8, nämligen slakthusen i Stockholm, Göteborg, Malmö, Eskilstuna, Linköping, Karlskrona, Hälsingborg och Norrköping. Några nya offentliga slakthus hava icke under året tillkommit. Se i övrigt tabellavd.

2. Kommunala köttbesiktningsbyråer.

Köttbesiktningstvång var vid årets slut gällande uti 168 samhällen eller kommuner (med köttbesiktningsbyrå inom sitt område). Uti 59 av dessa tillämpades jämväl s. k. organtvång. Antalet under året nytillkomna dylika områden med köttbesiktningstvång var ett nämligen Nordmaling. Under året eller med dess utgång hava köttbesiktningsbyråernas verksamhet nedlagts i 10 samhällen, varav ett samhälle (Almby) i samband med inkorpore-ring med annat samhälle (Örebro). I samhällena tillämpas köttbesiktnings-tvång dock fortfarande. Köttbesiktnings tvång har under året liksom under föregående år införts i en del samhällen och kommuner, som erhållit befrielse från skyldigheten att anordna egen köttbesiktningsbyrå. Se i övrigt tabellavd.

3. Kontrollslakterier.

Såsom kontrollslakterier voro vid årets utgång 67 slakterier ställda under offentlig kontroll. Se i övrigt tabellavd.

4. Under offentlig kontroll ställda charkuterifabriker.

4 charkuterifabriker voro vid årets utgång ställda under offentlig kon-troll. Uti två av dessa fabriker fick för användning i fabriken mottagas kött, som vid fabriken besiktigades av därvarande kontrollveterinär.

5. Statsinspektionen över köttkontrollen.

Under året till medicinalstyrelsen inkomna månadsrapporter och årsredo-görelser från offentliga slakthus, köttbesiktningsbyråer samt under offentlig kontroll ställda slakterier hava genomgåts och granskats.

Månadsrapporterna hava givit anledning till anmärkning i sammanlagt 285 fall, varav 152 fall rört rapporter från köttbesiktningsbyråer, 127 fall rap-porter från kontrollslakterier och 6 fall rapporter från offentligt slakthus.

Årsredogörelserna hava givit anledning till anmärkning i 62 fall, varav 18 fall beträffande redogörelser från köttbesiktningsbyråer, 15 fall beträ-fande redogörelser från kontrollslakterier och 2 fall redogörelse från offent-ligt slakthus.

Av inspektören under året företagna tjänsteresor uppgå till 8.

Avsugning har verkställts av tre slakteriinrättningar, avsedda att ställas under offentlig kontroll. Slakteriinrättningarna, som tillhörde Västerbot-tens slakteriförening, Aktiebolaget Hova slakteri och Värmlands slakteri-förening, blevo sedermera godkända som kontrollslakterier (nr 59, 60 respek-tive 116).

Avsugning har verkställts å om- och tillbyggnadsarbeten vid en del kontroll-slakterier.

Tab. L. Tabellarisk översikt över förhållanden eller anordningar, som givit anledning till anmärkning år 1942.

	Antal fall, då anmärkning gjorts å				Antal fall, då anmärkning gjorts å		
	I	II	III		I	II	III
A. Byggnaders uppförande, yttre beskaffenhet, inredning	—	1	—	Q. Anordningar för undersökning av svinkött på trikiner	—	—	—
B. Byggnaders o. inventariers underh.	1	2	2	1) mikroskoperingslokal	—	1	1
C. Allmän renhållning (yttre)	—	—	—	2) mikroskop	—	3	1
D. Allmän ordning	—	—	1	3) provtagning och mikroskopiska preparat	—	1	4
E. Avlastningsramp	—	—	3	4) mikroskopister	—	—	—
F. Slaktstallar	—	—	—	a) antal	—	—	—
G. Slaktthallar och besiktningslokaler	—	—	—	b) kompetens	—	3	1
1) väggar	—	1	—	5) mikroskoperingsjournal	—	4	1
2) golv	—	1	—	6) nummerförteckning	—	3	—
3) tak	—	—	—	R. Stämplat	—	—	—
4) ljusförhållanden	1	2	—	1) rekvisition	—	—	—
5) ventilationsanordningar	—	—	—	2) förvaring	—	1	—
6) vattenledning	—	—	1	S. Besiktningsarbetet	—	—	—
7) avlopp	—	—	—	1) antal besiktnings-vet.	—	—	—
8) renhållning	—	—	1	2) besiktning av levande djur	1	—	—
9) anordningar för undersökning av kött	—	—	—	3) anlitaude av icke veterinärutbildat biträde	—	—	—
10) d:o d:o av organ	—	2	1	4) besiktningens utförande i enlighet med gällande föreskrifter	—	4	2
H. Lokaler för förvaring av kött	1	—	1	5) blodkontroll	—	—	—
I. Lokaler för köttets beredning	1	—	2	T. Bedömning av kött	—	—	—
J. Anordningar för förvaring av villkorligt godkänt kött	—	—	3	U. Stämpling av kött	—	1	1
K. Anordningar för mag- och tarm-innehålls bortförande	—	—	—	V. Anordningar (åtgärder) för utförsel av kött	—	—	2
a) tarmrenseri	1	—	1	X. Journaler	—	—	—
b) fettmälteri	—	—	1	1) befintlighet	—	2	—
L. Hudbodar	—	—	—	2) journalisering	—	3	5
M. Anordningar för förvaring och överförande av kasserat kött till destruktionsanstalt	—	2	2	Y. Arkiv	—	—	—
N. Destruktionsanordningar	—	1	1	Z. Ekonomisk kontroll	—	3	—
O. Ersättning för kasserat kött	—	—	—	A. Övriga förhållanden	1	2	3
P. Anordningar för särskild behandling av kött	—	4	—	Summa	7	48	88

I = Offentligt slakthus. II = Köttbesiktningsbyrå. III = Under offentlig kontroll ställt slakteri.

Inspektioner hava förrättats å 2 offentliga slakthus, 33 köttbesiktningsbyråer och 16 kontrollslakterier.

En översikt över vid inspektionerna framställda anmärkningar återfinnes i Tab. L.

Med anledning av inspektionerna har medicinalstyrelsen avlåtit skrivelser i två fall (1 kontrollslakteri och 1 köttbesiktningsbyrå).

Till inspektören hava under året inkommit 504 diarieförda ärenden.

Antalet avlåtna tjänsteskrivelser (brev m. m.) utgjorde 857.

Under tiderna mellan inspektionsresorna har inspektören såsom föredragande i styrelsen handlagt slakthus- och köttbesiktningsärenden, ärenden rörande in- och utförsel av köttvaror och djurfett samt ärenden rörande den animala födoämneskontrollen i övrigt.

B. Mjölkkontrollen.

Angående inom vissa samhällen under år 1942 utövad kontroll över saluhållen mjölk (och grädde) hänvisas till *Tab. M.*, utgörande sammandrag ur vederbörande veterinärers berättelser.

I fråga om uppgifter rörande pastörisering av till människoföda avsedd mjölk och grädde se avdelningen: Pastöriseringskontrollen.

Tab. M. Sammandrag av veterinärernas uppgifter om mjölkkontrollen år 1942.

Samhällets namn	A n t a l			Undersökningar gjorda på							Antal fall, då anmärkning gjorts beträffande mjölk och grädde på grund av									
	besök i ladan	besök vid mjölkbruker, järnvägsstationer, hamnplatser, mejerier, fordon m. m.	inlämnade eller inhämtade prov av mjölk eller grädde	smutsalt	hållbarhet	bakterieförekomst	fetthalt	andra bristfälligh.	prov, remitt. till kem. labor.	abnormt utseende, abnorm lukt eller smak	bristande hållbarhet	för låg fetthalt	infektion med	andra bakterier	tuberkelbaciller	behandling eller förvaring	otillfredsställande produktion, vattenutspädning m. m.	andra förhållanden t. ex. skumning, vattenutspädning m. m.		
Stockholm . . .	558	10 296	69 239	14 154	1 544	74 971	6 086	3 159	22	2	153	124	183	1 434	1473	1473	4	4		
Norrköping . .	10	—	9 768	7 806	1 305	8 880	8 312	207	4	—	2	29	276	91	101	1	1	1		
Borgholm . . .	—	176	224	176	176	176	224	—	—	—	60	9	8	—	9	5	—	—		
Nybro	9	497	621	615	617	9	615	615	—	—	1	95	2	—	7	1	—	—		
Oskarshamn . .	1	104	380	380	380	380	380	380	—	—	12	8	—	—	2	—	—	—		
Västervik . . .	19	238	559	341	208	104	107	7	—	8	38	20	8	17	1	—	—	—		
Karlskrona . .	—	1 526	946	869	40	—	850	2 296	—	1	2	—	7	—	—	—	—	—		
Karlskrona . .	2	95	5 009	5 009	4 285	4 285	724	—	—	132	32	132	—	2	—	—	—	—		
Ronneby . . .	—	65	—	797	—	—	58	38	34	—	38	—	—	—	—	—	—	—		
Sölvesborg . .	—	60	—	60	—	—	60	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—		
Simrishamn . .	—	42	230	231	42	220	52	42	36	—	15	—	—	42	3	—	—	—		
Malmö	618	3 533	8 980	12 105	4 508	8 066	8 806	4 508	—	—	162	469	768	352	159	6	6	6		
Landskrona . .	18	988	4 165	2 456	21	2 231	1 829	—	84	—	13	1	5	4	—	—	—	—		
Lund	47	183	469	362	362	362	139	—	63	27	100	16	—	7	12	—	—	—		
Trelleborg . .	111	1 408	654	654	2	28	654	—	—	—	—	—	10	2	—	—	—	—		
Ystad	4	1 000	2 084	11 384	—	1 040	1 003	41	—	—	19	—	—	4	—	—	—	—		
Falkenberg . .	11	14	128	128	128	128	128	—	—	—	1	6	9	12	—	—	—	—		
Göteborg . . .	190	7 627	13 652	13 186	26 372	2 649	13 662	3 838	—	156	8 2750	2155	—	602	—	—	—	—		
Uddevalla . . .	13	114	913	819	839	771	912	819	—	1	24	71	—	50	21	—	—	—		
Borås	12	979	4 195	3 203	4 124	3 266	655	9 743	22	1	142	141	47	15	318	5	5	5		
Trollhättan . .	77	218	909	887	902	909	887	—	7	6	7	26	—	18	5	—	—	—		
Karlstad . . .	39	1 218	1 458	1 206	1 206	40	1 458	—	48	—	11	11	—	—	—	—	—	—		
Örebro	29	824	5 371	909	2 752	3 093	828	7 450	1	—	60	50	25	3	532	3	3	3		
Västerås . . .	—	—	—	—	—	—	360	—	—	—	—	—	117	—	—	—	—	—		
Gävle	—	399	2 496	2 470	2 276	2 283	1 022	—	—	—	38	364	37	69	—	—	—	—		
Sundsvall . . .	—	480	1 341	728	626	67	626	1	46	—	54	18	11	23	—	—	—	—		
Luleå	61	279	2 800	—	1 854	465	236	2 711	12	43	—	53	1	55	55	1	1	1		
Kiruna	64	94	573	552	552	552	573	—	—	—	—	13	—	10	21	—	—	—		

VI. Pastöriseringskontrollen av mjölk och grädde m. m.

Under tiden 1 januari—30 juni 1942 omfattar redogörelsen enbart till kreatursföda avsedd mjölk m. m.

Från och med den 1 juli 1942 omfattar kontrollen enligt Kungl. kungörelsen den 22 maj 1942 (nr 328) även till människoföda avsedd mjölk och grädde.

Lagen angående uppvärmning av till kreatursföda avsedd vara äger, med visst undantag, icke tillämpning inom de fyra nordligaste länen.

Kontrollen har utövats av 8 överkontrollanter, 23 kontrollanter samt 791 provtagare.

Översikt av kontrollen vid mejerierna under år 1942.

L ä n	Antal kontroll- lerade mejerier	Antal vid mejerierna uttagna prov av							Otillräcklig uppvärmning	
		gräd- de	oskum- mad mjölk	skum- mad mjölk	spill- mjölk	sur- mjölk	kärn- mjölk	vassla	Antal fall	Antal meje- rier
Stockholms stad	2	13	14	40	—	11	6	—	—	—
Stockholms län	15	35	31	240	—	—	26	—	—	—
Uppsala	15	32	27	263	—	15	18	—	1	1
Södermanlands	14	31	39	254	—	17	82	—	—	—
Östergötlands	50	123	113	120	11	19	266	—	3	3
Jönköpings	57	90	99	1 067	14	—	137	—	17	14
Kronobergs	50	43	54	1 330	—	—	238	8	14	9
Kalmar	79	74	81	1 417	97	—	671	—	14	12
Gotlands	30	19	8	526	—	1	121	—	2	1
Blekinge	20	40	45	478	—	—	295	1	11	5
Kristianstads	75	92	84	1 858	196	—	1 530	89	19	12
Malmöhus	103	270	267	2 843	341	10	1 830	188	16	14
Hallands	51	52	60	1 244	43	—	835	8	9	7
Göt.-b. o. Bohus	13	36	59	211	—	13	78	—	1	1
Älvsborgs	43	59	73	897	—	6	305	—	14	11
Skaraborgs	109	113	109	2 713	—	5	365	—	19	16
Värmlands	14	36	46	300	—	—	68	—	1	1
Örebro	25	73	82	454	—	8	146	—	7	5
Västmanlands	23	60	50	395	—	—	63	—	3	3
Kopparbergs	19	33	73	328	—	—	14	—	2	2
Gävleborgs	20	89	75	418	21	—	29	—	9	4
Västernorrlands	6	31	32	13	—	—	11	—	3	1
Jämtlands	5	25	25	15	—	—	1	—	2	1
Västerbottens	14	62	74	59	—	—	23	—	7	3
Norrbottens	8	41	44	18	—	—	—	—	2	2
Summa	860	1 572	1 664	17 501	723	105	7 158	294	176	128

Tab. 1. Veterinärer och veterinärbefattningar, länsvis, d. 31 dec. 1942.

Län etc. Départemens	Antal veterinärer ¹ Nombre des vétérinaires				Antal veterinärbefattningar ¹ Nombre des emplois de vétérinaires											
	Summa Totaluz	Ej praktiserande Non praticiens	Enskilt praktiserande Assoc. clientèle privée	Tjänsteveterinärer Vétér. d'office		Civ. administration ²	Lärarskatter ³	Militärveterinärer ⁴	Länsveterinärer och civila veterinärstipendiater ⁵	Distriktsveterinärer Vétér. de districts	Sälskneri el. husk-sällskap ⁶	Karantänsveterinärer ⁷	Exportbesiktigingsveterinärer ⁸	Födoämneskontroll ⁹		
														Stadsveterinärer ¹⁰	Vid offentl. abattoirs ¹¹	Vid kontrollskakter ¹²
Stockholms stad . .	60	4	17	81	24	21	10	—	—	—	1	2	2	4	3	—
Stockholms län	9	2	5	16	—	—	—	1	1	8	—	—	1	—	1	3
Uppsala	12	1	—	13	—	—	1	1	1	7	1	—	—	—	2	3
Södermanlands	18	3	2	23	—	—	—	—	1	10	2	—	1	—	2	6
Östergötlands	25	5	4	34	—	—	—	1	1	16	3	—	2	—	5	3
Jönköpings	19	1	2	22	—	—	—	1	1	10	2	—	—	—	—	7
Kronobergs	10	1	—	11	—	—	—	—	—	7	—	—	—	—	3	7
Kalmar	19	—	1	20	—	—	—	—	1	14	1	—	3	1	—	11
Gotlands	4	1	—	5	—	—	—	—	1	3	—	—	2	—	1	1
Blekinge	7	—	1	8	—	—	—	—	1	4	—	—	3	1	1	6
Kristianstads	25	1	2	28	—	—	3	1	1	10	2	—	1	—	—	9
Malmöhus	38	10	3	51	—	—	—	1	1	21	4	3	7	5	3	15
Hallands	14	2	2	18	—	—	—	—	1	7	2	—	3	1	—	5
Göteborgs o. Bohus	16	1	2	19	—	—	2	1	1	8	—	2	3	2	2	4
Älvsborgs	22	—	1	23	—	—	—	1	1	17	2	—	—	2	—	11
Skaraborgs	21	1	2	24	—	1	3	1	1	14	3	—	—	—	3	11
Värmlands	19	1	—	20	—	—	—	1	1	14	—	—	—	1	—	9
Örebro	18	2	1	21	—	—	—	—	1	12	3	—	—	1	—	9
Västmanlands	12	3	2	17	—	—	1	1	1	7	2	—	—	—	—	6
Kopparbergs	17	2	4	23	—	—	—	—	1	15	—	—	—	—	1	5
Gävleborgs	13	1	2	16	—	—	—	—	1	11	—	—	3	1	1	7
Västernorrlands	13	2	—	15	—	—	1	1	1	10	—	2	3	1	—	5
Jämtlands	14	—	1	15	—	—	2	1	1	11	—	—	—	—	1	2
Västerbottens	15	1	2	18	—	—	2	1	1	12	—	1	1	—	2	6
Norrbottnens	12	—	—	12	—	—	2	1	1	9	—	1	2	—	—	6
Utan fast tjänstg.-ort	8	64	—	72	—	—	—	—	14	8	—	—	—	—	—	—
Summa	460	109	56	625	24	22	80	82	257	28	11	37	20	16	67	168

ANM. Då flera av ovan upptagna veterinärbefattningar kunna innehavas av en och samma person, blir antalet befattningar i en del län större än antalet personer. — Av veterinärerna hava 619 avlagt avgångsexamen vid veterinärhögskolan i Stockholm, 3 vid veterinärinrättningen i Skara före år 1890 och 3 vid högskolor i utlandet. Legitimerade äro alla vid veterinärhögskolan utexaminerade samt sådana som efter examen vid utländsk högskola undergått prövning vid veterinärhögskolan i Stockholm. De ej legitimerade äga ej befogenhet att verkställa offentlig förrättning, men hava i flertalet fall genom viss komplettering förvärvat tillstånd att innehava distriktsveterinärtjänst. *Les vétérinaires sont examinés à l'Ecole vétérinaire supérieure de Stockholm (légitimés), ou à l'Ecole vétérinaire de Skara ou à l'étranger (non légitimés).*

¹ Se anm. *Vr la note.* — ² A l'Administration vétér. civile et à l'Institut bactér.-vétér. de l'Etat. —

³ Aux établissements d'instruction. — ⁴ Vétér. militaires. — ⁵ Vétér. départementaux et vétér. civils sub-

ventionnés. — ⁶ Vétér. des haras et des associations agricoles départementales. — ⁷ Vétér. de quarantaine.

— ⁸ Inspecteurs des animaux ou des viandes d'exportation. — ⁹ Au contrôle vétér. des aliments. —

¹⁰ Vétér. de ville. — ¹¹ Aux abattoirs publics. — ¹² Aux abattoirs d'exportation. — ¹³ Aux bureaux

de contrôle de la viande. — ¹⁴ Civila veterinärstipendiater.

Tab. 2. Antal djur, som av veterinärer behandlats för sjukdom, kastrerats, för olika ändamål undersökts eller besiktigats m. m. år 1942.

L ä n Départemens Djurslag Animaux	För sjuk- dom be- hand- lade ⁶	Ope- rerade ⁷	Kastre- rade ⁸	Ånyo för samma sjukdom behand- lade ⁹	Skydde- ym- pade ¹⁰	Undersökta för		Besik- tigade ¹³	Obdu- cera- de ¹⁴	Mikro- skopisk under- sökning av ma- terial ¹⁵ från
						* tuber- kulos ¹¹	dräk- tighet ¹²			
Stockholms stad.										
Hästar ¹	558	—	2	—	—	—	—	144	—	97
Nötkreatur ²	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Får och getter ³	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Svin ⁴	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—
Hundar ⁵	3 595	261	6	970	162	—	11	118	—	—
Tillhopa	4 158	261	8	970	164	—	11	262	—	97
Stockholms län.										
Hästar	4 399	385	441	358	101	—	180	745	56	42
Nötkreatur	10 161	494	5	321	1 329	—	9 451	170	69	4 600
Får och getter	87	—	212	8	—	—	—	—	4	—
Svin	932	9	173	8	787	—	—	14	9	1
Hundar	722	119	24	13	16	—	—	8	2	4
Tillhopa	16 301	1 007	855	708	2 238	—	9 631	987	140	4 647
Uppsala län.										
Hästar	5 760	721	601	383	462	—	184	844	42	3
Nötkreatur	9 743	535	18	220	901	—	9 654	100	37	54
Får och getter	33	—	174	—	—	—	—	—	2	3
Svin	2 551	14	108	4	1 953	—	—	5	13	1
Hundar	113	9	3	—	—	—	—	3	1	—
Tillhopa	18 200	1 279	904	607	3 316	—	9 888	952	95	61
Södermanlands län.										
Hästar	5 681	398	530	272	135	—	200	1 186	77	35
Nötkreatur	15 446	334	10	391	1 932	—	17 359	85	55	217
Får och getter	108	1	87	1	—	—	—	—	1	—
Svin	1 786	80	111	12	895	—	—	6	14	13
Hundar	422	47	11	53	1	—	—	15	—	6
Tillhopa	23 448	860	749	729	2 963	—	17 559	1 292	147	271
Östergötlands län.										
Hästar	13 706	943	1 079	973	280	—	1 344	2 287	119	53
Nötkreatur	17 896	1 072	78	536	6 080	—	18 646	287	382	225
Får och getter	116	—	61	—	16	—	—	43	4	—
Svin	2 080	69	264	16	1 311	—	—	2	24	—
Hundar	454	49	14	37	3	—	—	20	13	3
Tillhopa	34 252	2 133	1 496	1 562	7 690	—	19 900	2 639	542	281
Jönköpings län.										
Hästar	5 066	537	647	324	201	—	49	925	86	2
Nötkreatur	10 345	563	10	229	6 286	—	2 721	157	141	106
Får och getter	84	—	4	—	—	—	—	12	1	—
Svin	2 747	51	70	3	917	—	—	9	26	—
Hundar	336	65	3	56	1	—	1	15	6	—
Tillhopa	18 578	1 216	734	612	7 405	—	2 771	1 118	290	108

Anm. Fr. o. m. år 1918 har i Tab. 2 utelutits det antal djur, som behandlats etc. vid veterinärhögskolans kliniker och från och med år 1919 även vid veterinärinrättningen i Skara. Se härom veterinärhögskolans och inrättningens egna årsberättelser. — Då flera djur i en kreatursbesättning på en gång lidit av samma sjukdom samt behandlingen varit likartad, har varje besättning räknats såsom ett sjukdomsfall.

¹ Chevaux. — ² Bétail. — ³ Moutons, chèvres. — ⁴ Porcs. — ⁵ Chiens. — ⁶ Traités pour maladies. — ⁷ Opérés. — ⁸ Castrés. — ⁹ Traités de nouveau pour maladies. — ¹⁰ Vaccinés. — ¹¹ Examinés sur la tuberculose. — ¹² Examinés pour grossesses. — ¹³ Inspectés. Häri ingå besiktning för köp, försäkring, slakt eller annat ändamål, dock icke besiktning av slaktdjur vid offentligt slakteri, slakteri o. d. — ¹⁴ Soumis à l'autopsie. — ¹⁵ Examens microscopiques.

* Beträffande tuberkulos hos nötkreatur hänvisas till särskild berättelse.

Tab. 2 (forts.). Antal djur, som av veterinärer behandlats för sjukdom, kastrerats, för olika ändamål undersökts eller besiktigats m. m. år 1942.

L ä n Départements Djurslag Animaux	För sjuk- dom behand- lade ⁶	Ope- rerade ⁷	Kastre- rade ⁸	Ånyo för samma sjukdom behand- lade ⁹	Skydds- yn- pade ¹⁰	Undersökta för		Besik- tigade ¹²	Obdu- cera- de ¹⁴	Mikro- skopisk under- sökning av ma- terial ¹⁵ från
						tuber- kulos ¹¹	dräk- tighet ¹³			
Kronobergs län.										
Hästar ¹	2 686	316	393	188	87	—	38	659	67	26
Nötkreatur ²	6 427	600	—	140	2 037	—	1 768	8	66	68
Får och getter ³	178	1	—	—	—	—	—	8	2	—
Svin ⁴	1 984	57	62	8	1 385	—	—	—	22	4
Hundar ⁵	163	17	—	14	12	—	1	21	7	—
Tillhopa	11 438	991	455	350	3 521	—	1 807	696	164	98
Kalmar län.										
Hästar	6 591	614	1 224	507	260	—	136	2 076	172	49
Nötkreatur	11 153	697	79	360	6 229	—	6 452	42	108	116
Får och getter	133	2	33	1	—	—	—	—	3	1
Svin	3 143	121	364	39	985	—	—	9	53	3
Hundar	230	56	5	71	5	—	2	8	4	3
Tillhopa	21 250	1 490	1 705	978	7 479	—	6 590	2 135	340	172
Gotlands län.										
Hästar	2 949	304	377	195	290	—	192	454	13	15
Nötkreatur	3 355	183	58	69	1 637	—	1 438	18	36	53
Får och getter	82	1	11	—	—	—	—	—	10	5
Svin	1 714	43	63	8	3 592	—	—	2	2	16
Hundar	185	10	6	32	1	—	—	1	2	6
Tillhopa	8 285	541	515	804	5 520	—	1 630	475	63	95
Blekinge län.										
Hästar	1 894	199	296	169	107	—	35	436	31	3
Nötkreatur	3 329	190	8	83	2 280	—	2 931	1	38	17
Får och getter	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Svin	813	27	58	1	856	—	—	—	10	2
Hundar	146	9	5	26	—	—	—	10	—	—
Tillhopa	6 188	425	367	279	3 243	—	2 966	447	79	22
Kristianstads län.										
Hästar	10 467	1 177	1 084	588	622	—	537	1 446	486	31
Nötkreatur	14 582	982	108	449	3 102	—	12 378	144	242	275
Får och getter	177	—	37	—	—	—	—	—	11	—
Svin	9 403	154	73	163	11 698	—	—	16	121	27
Hundar	414	39	5	58	5	—	2	28	5	4
Tillhopa	35 043	2 352	1 307	1 258	15 427	—	12 917	1 634	865	337
Malmöhus län.										
Hästar	19 174	1 672	1 645	1 465	1 078	—	2 067	2 943	109	74
Nötkreatur	30 010	2 303	142	896	5 352	—	38 674	375	52	516
Får och getter	83	—	54	1	—	—	—	1	—	—
Svin	9 099	123	212	65	16 596	—	—	10	56	10
Hundar	2 413	234	5	157	19	—	1	28	52	55
Tillhopa	60 779	4 332	2 058	2 584	23 045	—	40 742	3 357	209	655
Hallands län.										
Hästar	7 260	388	866	381	480	—	369	1 226	86	17
Nötkreatur	9 875	350	15	149	453	—	7 041	828	50	133
Får och getter	149	—	6	—	70	—	—	—	8	—
Svin	3 775	69	112	6	5 170	—	—	17	23	2
Hundar	163	18	—	7	2	—	—	7	1	—
Tillhopa	21 222	825	999	543	6 175	—	7 410	2 078	168	152

Note. Pour la note et les alinéas voir la page précédente.

Tab. 2 (forts.). Antal djur, som av veterinärer behandlats för sjukdom, kastrerats, för olika ändamål undersökts eller besiktigats m. m. år 1942.

L ä n Départements Djurslag Animaux	För sjuk- dom be- hand- lade ⁶	Ope- rerade ⁷	Kastre- rade ⁸	Ånyo för samma sjukdom behand- lade ⁹	Skydds- ym- pade ¹⁰	Undersökta för		Besik- tigade ¹³	Obdu- cera- de ¹⁴	Mikro- skopisk under- sökning av ma- terial ¹⁵ från
						tuber- kulos ¹¹	dräk- tighet ¹²			
Göteborgs o. Bohus län.										
Hästar ¹	6 464	606	635	530	153	—	110	1 329	95	24
Nötkreatur ²	7 741	642	16	243	82	—	2 574	67	64	69
Får och getter ³	292	2	22	21	—	—	—	—	5	—
Svin ⁴	2 079	87	415	21	1 113	—	—	35	28	7
Hundar ⁵	1 857	118	16	827	14	—	4	37	36	101
Tillhopa	18 433	1 455	1 104	1 642	1 362	—	2 688	1 468	228	201
Älvsborgs län.										
Hästar	8 435	959	1 235	453	295	—	181	1 216	109	45
Nötkreatur	13 182	800	24	312	460	—	3 361	189	113	88
Får och getter	144	3	9	—	—	—	—	1	1	—
Svin	3 045	83	175	23	754	—	—	25	14	1
Hundar	623	59	13	79	86	—	—	36	5	12
Tillhopa	25 429	1 904	1 456	867	1 595	—	3 542	1 467	242	146
Skaraborgs län.										
Hästar	16 322	1 761	1 981	1 084	386	—	1 102	1 869	284	36
Nötkreatur	23 273	4 344	47	536	3 020	—	11 315	167	174	222
Får och getter	209	31	81	—	—	—	—	—	6	2
Svin	7 026	66	257	44	3 544	—	—	41	40	13
Hundar	769	86	16	91	208	—	—	15	3	8
Tillhopa	47 599	6 288	2 382	1 755	7 158	—	12 417	2 092	507	281
Värmlands län.										
Hästar	5 128	397	503	299	149	—	74	1 391	53	11
Nötkreatur	9 450	386	22	206	161	—	5 056	150	45	104
Får och getter	46	—	42	—	—	—	—	4	2	—
Svin	2 449	184	49	22	1 882	—	—	32	35	2
Hundar	343	46	9	32	—	—	—	22	—	3
Tillhopa	17 416	1 013	625	559	2 192	—	5 180	1 599	135	120
Örebro län.										
Hästar	4 778	606	350	564	110	—	264	1 960	48	35
Nötkreatur	13 030	1 162	12	419	944	—	6 983	93	40	259
Får och getter	118	18	72	—	—	—	1	1	2	1
Svin	1 997	147	102	21	371	—	—	2	3	23
Hundar	613	107	19	89	5	—	2	44	8	10
Tillhopa	20 536	2 040	555	1 093	1 430	—	7 250	2 100	101	328
Västmanlands län.										
Hästar	4 390	379	484	433	205	—	206	1 006	43	7
Nötkreatur	10 393	298	2	514	478	—	8 460	47	44	69
Får och getter	40	—	185	—	—	—	—	—	5	—
Svin	2 071	115	226	29	995	—	—	6	10	—
Hundar	411	41	17	81	—	—	—	15	2	—
Tillhopa	17 305	833	914	1 057	1 678	—	8 666	1 074	104	76
Kopparbergs län.										
Hästar	5 482	884	143	530	57	—	60	2 193	55	122
Nötkreatur	12 880	853	—	624	177	—	3 065	100	74	129
Får och getter	300	—	181	—	3	—	—	4	12	57
Svin	3 423	223	129	59	1 101	—	3	80	69	512
Hundar	509	64	19	37	53	—	2	6	4	8
Tillhopa	22 594	2 024	472	1 250	1 391	—	3 180	2 333	214	828

Note. Pour la note et les alinéas voir la première page du tableau.

Tab. 2 (forts.). Antal djur, som av veterinärer behandlats för sjukdom, kastrerats, för olika ändamål undersökts eller besiktigats m. m. år 1942.

L ä n Départements Djurslag Animaux	För sjuk- dom be- hand- lade ⁶	Ope- rerade ⁷	Kastre- rade ⁸	Ånyo för samma sjukdom behand- lade ⁹	Skydds- ym- pade ¹⁰	Undersökta för		Besik- tigade ¹³	Obdu- cera- de ¹⁴	Mikro- skopisk under- sökning av ma- terial ¹⁵ från
						tuber- kulos ¹¹	dräk- tighet ¹²			
Gävleborgs län.										
Hästar ¹	5 832	498	262	556	108	—	16	1 008	43	20
Nötkreatur ²	9 798	389	—	279	221	—	2 698	38	37	265
Får o. getter ³	42	—	54	—	—	—	—	—	3	1
Svin ⁴	2 318	33	90	44	1 059	—	—	7	17	5
Hundar ⁵	358	36	1	42	6	—	1	18	10	21
Tillhopa	18 848	956	407	921	1 894	—	2 715	1 071	110	312
Västernorrlands län.										
Hästar	3 307	341	306	256	47	—	56	681	35	9
Nötkreatur	4 687	362	8	183	35	—	935	50	27	22
Får o. getter	11	—	173	—	—	—	—	—	—	—
Svin	1 355	9	158	23	745	—	—	11	21	17
Hundar	354	60	2	77	—	—	4	13	4	9
Tillhopa	9 714	772	647	539	827	—	995	755	87	57
Jämtlands län.										
Hästar	4 191	302	629	335	118	—	75	978	75	22
Nötkreatur	4 245	364	7	124	13	—	478	10	27	117
Får o. getter	65	1	156	—	—	—	—	—	3	—
Svin	1 180	19	163	17	539	—	—	5	27	5
Hundar	272	24	2	25	11	—	—	13	5	—
Tillhopa	9 953	710	957	501	676	—	558	1 006	187	144
Västerbottens län.										
Hästar	5 215	1 080	407	653	11	—	22	1 532	97	65
Nötkreatur	5 945	864	10	155	5	—	476	73	70	63
Får o. getter	36	—	372	1	—	—	—	—	6	—
Svin	2 256	132	190	41	360	—	—	7	54	16
Hundar	203	27	7	35	—	—	—	28	1	—
Tillhopa	13 655	2 108	986	885	876	—	498	1 640	228	144
Norrbottnens län.										
Hästar	2 885	462	114	211	7	—	10	772	91	20
Nötkreatur	5 481	490	10	149	5	—	646	90	32	60
Får o. getter	9	—	55	—	—	—	—	—	1	—
Svin	876	32	45	10	133	—	—	83	23	1
Hundar	257	35	2	47	14	—	1	6	5	1
Tillhopa	9 508	1 019	226	417	159	—	657	951	152	82
Hela riket.										
Hästar	158 620	15 929	16 284	22 841	5 744	—	7 507	81 806	2 372	863
Nötkreatur	262 432	19 257	689	7 587	43 219	—	174 560	3 289	2 023	7 847
Får o. getter	2 548	60	2 061	83	89	—	1	74	92	70
Svin	70 102	1 947	3 689	687	58 743	—	8	424	714	681
Hundar	15 925	1 636	210	2 956	624	—	82	585	176	254
Tillhopa 1942	509 627	38 829	22 883	34 104	108 419	—	182 103	35 628	5 877	9 715
1941	461 979	35 523	24 740	22 789	100 092	—	167 975	34 856	5 592	6 020
1940	439 840	32 522	26 137	23 450	84 634	739 784	157 878	36 327	6 708	6 616
1939	578 712	37 715	27 749	28 646	120 157	942 820	176 884	44 650	8 214	8 571
1938	649 977	39 359	28 330	33 008	139 390	767 429	164 676	41 023	8 461	7 525

Note. Pour la note et les alinéas voir la première page du tableau.

Tab. 3. Sammandrag av veterinärernas uppgifter om vissa smitt-

	1			2			3			4			5			6			7			8			9		
	a	b	c	a	b	c	a	b	c	a	b	c	a	b	c	a	b	c	a	b	c	a	b	c	a	b	c
län m. m.	Blodbrist, smitta. (ht.) <i>Anemia infectiosa equi</i>			Blodställning (nt.) <i>Trypansomos bovis</i>			Pleckfeber (ht.) <i>Morbus maculosus</i>			Fölsjuka <i>Septicopyemia neonatorum</i>			Influensa, rosorad (ht.) <i>Influenta erysipelatoxa</i>			Juvrenfl., smitta. (nt.) <i>Mastitis streptococcica</i>			Kalvdiarré, kalvsjuka ¹ <i>Dysenteria neonatorum</i>			Kastning, smitta. (nt.) ¹ <i>Abortus infectiosus</i>			Kalarrafeber (nt.) <i>Febris catarrhalis bovis</i>		
Stockholms stad	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Stockholms län	—	—	—	207	286	19	1	1	1	36	37	17	1	1	—	63	142	3	9	19	7	52	223	—	8	10	3
Uppsala	—	—	—	195	255	7	3	3	—	71	73	28	—	—	—	135	206	11	27	60	18	116	566	—	10	10	3
Södermanlands	1	1	—	244	378	14	1	1	—	53	54	25	1	1	—	100	174	2	43	131	25	124	375	—	7	11	4
Östergötlands	—	—	—	522	655	60	9	9	9	65	67	39	—	—	—	95	137	19	26	315	26	122	323	8	12	12	3
Jönköpings	—	—	—	815	1042	82	2	2	1	55	57	35	—	—	—	65	89	—	7	18	3	144	561	1	7	7	4
Kronobergs	—	—	—	580	632	27	1	1	1	38	39	16	—	—	—	12	22	2	12	15	11	16	55	—	10	10	8
Kalmar	—	—	—	459	560	65	6	6	3	50	53	30	19	22	9	24	55	—	5	14	9	147	356	8	19	19	15
Gotlands	—	—	—	186	214	21	3	3	—	38	39	10	6	9	—	110	148	9	—	—	—	40	39	13	1	1	—
Blekinge	—	—	—	167	191	14	—	—	—	24	24	8	—	—	—	14	16	3	3	9	2	6	39	—	4	4	2
Kristianstads	9	14	2	492	561	66	3	3	2	138	142	62	—	—	—	109	155	6	29	76	28	39	186	2	6	6	1
Malmöhus	—	—	—	158	217	17	9	9	1	192	212	112	—	—	—	276	480	54	69	167	55	174	1922	3	5	5	4
Hallands	—	—	—	210	240	20	—	—	—	114	123	27	—	—	—	16	39	—	7	19	2	82	299	1	9	21	18
Göteb. o. Bohus	—	—	—	104	123	6	1	1	—	63	63	19	—	—	—	27	57	—	6	9	4	16	20	—	6	6	3
Älvsborgs	—	—	—	456	523	24	4	4	1	109	111	40	—	—	—	61	74	2	15	25	8	153	524	—	14	15	3
Skaraborgs	—	—	—	309	399	18	6	6	3	379	398	154	—	—	—	221	444	5	45	173	35	127	381	—	23	25	11
Värmlands	21	21	8	87	93	6	4	4	—	37	37	13	—	—	—	51	53	—	7	12	9	30	96	—	16	16	7
Örebro	—	—	—	261	296	14	4	4	—	43	44	23	—	—	—	102	143	1	23	82	22	43	255	—	7	12	8
Västmanlands	—	—	—	31	45	4	2	2	—	49	53	22	—	—	—	59	79	—	26	26	10	101	344	2	3	3	2
Kopparbergs	14	14	8	30	38	2	2	2	—	26	26	12	—	—	—	86	118	2	9	26	10	20	52	5	9	13	9
Gävleborgs	26	26	10	11	12	—	4	4	2	39	39	17	—	—	—	11	11	—	—	—	—	19	47	—	12	13	2
Västernorrlands	66	68	32	—	—	—	—	—	—	39	39	22	—	—	—	16	27	—	4	4	4	18	48	7	26	27	8
Jämtlands	149	160	42	—	—	—	—	—	—	48	48	12	—	—	—	12	15	—	—	—	—	69	141	—	18	21	14
Västerbottens	243	272	76	—	—	—	4	4	—	42	42	12	—	—	—	—	—	—	1	1	1	8	26	—	27	27	17
Norrbottens	58	58	58	—	—	—	4	4	—	4	4	2	—	—	—	—	—	—	4	8	4	5	19	8	11	11	7
Summa	687	683	286	5524	6760	486	78	78	24	1752	1824	757	27	33	9	1665	2684	119	377	1209	283	1671	6396	55	270	305	156

ANM. Kol. a angiver antalet smittade besättningar, kol. b antalet sjuka djur och kol. c antalet döda eller uteslagna. Se härom högskolans och inrättningens egna årsberättelser. — Ht = häst *equus*, nt = nöt *bos*. Notes. animaux décédés ou abattus. — Non compris les données concernant les cliniques de l'Ecole supérieure vétérinaire

Siffrorna för låga, när veterinären ofta ej erhåller uppgifter om antalet sjuka eller döda djur. Likaså i all-

samma husdjursjukdomar ävensom kräfta och sarkom år 1942.

10			11			12			13			14			15			16			17			18			19			20			21		
Krafta Cancer			Kvarke (ht.) <i>Rhinitis streptococcica equi</i>			Luftvälskatarr, smitta (ht.) <i>Bronchitis</i>			Lungröta (ht.) <i>Influenta pectoralis</i>			Sarkom <i>Sarcoma</i>			Skabb <i>Scabies</i>			Skidkatarr, smitta (ht.) <i>Colpitis granulosa</i>			Stelkramp <i>Tetanus</i>			Strålslampsjuka <i>Actinomyces</i>			Svalg inflammation, smitta (ht.) <i>Pharyngitis inf.</i>			Tarminfl., kronisk, specifisk (ht.) <i>Enteritis paratuberculosis bovis</i>			Valpsjuka <i>Febris epizootica canis</i>		
a	b	c	a	b	c	a	b	c	a	b	c	a	b	c	a	b	c	a	b	c	a	b	c	a	b	c	a	b	c	a	b	c			
53	53	19	8	12	—	1	5	—	—	—	—	2	2	1	5	65	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18	18	2		
25	25	8	35	61	2	14	47	—	—	—	—	1	1	1	60	97	33	116	8	8	6	232	399	—	—	—	—	—	—	—	20	22	2		
—	—	—	37	130	—	8	35	—	—	—	—	1	1	—	128	216	58	170	15	15	9	366	480	17	—	—	—	—	—	—	—	—			
1	1	1	63	111	1	13	56	—	—	—	—	1	1	1	20	23	87	486	10	11	9	134	203	3	9	9	—	—	—	—	4	4	1		
3	3	2	68	201	3	7	25	—	—	—	—	11	11	10	36	77	77	707	6	6	4	74	84	18	22	74	—	—	—	—	2	2	—		
12	12	12	110	193	5	20	50	—	—	—	—	23	23	23	13	17	57	199	15	15	9	16	16	—	—	—	—	—	—	—	18	18	3		
6	6	5	39	52	1	—	—	—	—	—	—	4	4	4	28	57	89	245	8	8	6	10	11	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
40	49	3	87	115	1	—	—	—	—	—	—	2	2	—	18	33	22	79	23	23	20	84	119	5	—	—	—	—	—	—	6	6	—		
6	6	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	1	8	10	7	26	5	6	3	19	21	5	—	—	—	—	—	—	4	4	—		
—	—	—	6	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	38	54	10	55	10	10	7	16	19	—	—	—	—	—	—	—	3	3	—		
6	6	4	70	141	3	24	125	—	—	—	—	2	2	2	60	92	40	200	35	35	25	52	61	2	2	2	—	—	—	—	19	19	2		
42	42	16	225	459	10	11	73	—	—	—	—	2	2	2	76	184	144	917	56	56	46	71	105	11	62	121	—	—	—	—	24	26	1		
2	2	1	7	20	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	78	160	122	467	20	20	12	34	37	—	8	15	—	—	—	—	—	—	—		
8	3	3	51	68	2	1	3	—	—	—	—	4	4	—	348	382	10	84	31	31	19	19	22	—	1	3	—	—	—	—	—	—	—		
3	3	2	99	132	3	5	12	—	—	—	—	3	3	3	82	92	205	461	34	34	24	11	11	1	3	5	—	—	—	13	13	1			
11	11	6	257	486	4	7	7	—	—	—	—	2	2	2	—	—	42	214	37	37	24	57	71	6	1	4	—	—	—	5	5	2			
4	4	3	138	175	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25	25	22	64	10	10	9	19	19	2	—	—	—	—	—	—	5	5	—		
6	6	2	142	191	5	—	—	—	—	—	—	2	2	—	47	60	58	171	21	21	18	40	56	5	—	—	—	—	—	—	7	7	1		
10	10	4	92	139	2	—	—	—	—	—	—	5	5	5	51	67	60	153	12	12	7	69	96	4	—	—	—	—	—	—	8	8	—		
4	6	—	99	119	1	8	10	—	—	—	—	2	2	2	59	63	242	341	17	17	10	6	6	—	24	26	—	—	—	16	16	1			
4	4	3	94	110	2	44	54	—	—	—	—	—	—	—	86	91	108	207	7	7	5	29	44	3	15	15	—	—	—	5	5	1			
3	3	3	18	25	1	3	10	—	—	—	—	—	—	—	12	16	28	49	9	9	7	16	16	4	—	—	—	—	—	12	12	8			
2	2	2	25	36	2	—	—	—	—	—	—	1	1	1	45	47	8	15	3	3	2	15	15	—	3	7	—	—	—	2	2	1			
1	1	—	61	67	5	—	—	—	—	—	—	2	2	2	49	49	51	68	12	12	10	23	24	3	—	—	—	—	—	8	8	1			
1	1	1	39	39	1	—	—	—	—	—	—	1	1	—	15	15	50	50	9	9	8	8	10	—	—	—	—	—	—	45	46	8			
258	259	105	1865	3088	66	106	512	—	—	—	—	74	74	61	1387	1692	1690	5634	413	415	299	1420	1945	91	160	281	—	—	—	244	249	35			

dödade djur. — I denna tabell äro uppgifter från veterinärhögskolans kliniker och från veterinärinrättningen i Skara Col. a indique le nombre des étables infectées, col. b le nombre des animaux malades et col. c. le nombre des et celles de l'institut vétérinaire à Skara. Voir les rapports de ces instituts.

mänhet i denna tabell beträffande smittade besättningar och döda eller dödade djur.

Tab. 4. Sammandrag av veterinärernas uppgifter om vissa icke smittsamma husdjursjukdomar år 1942.

Län m. m.	1 Bennjukhet <i>Rachitis</i>	2 Benskorhet <i>Osteomalacia</i>	3 Pång (ht.) ¹ <i>Laminitis</i>	4 Förlossningshinder <i>Impedimenta partus</i>	5 Förlossningslamhet (nt.) ² <i>Feraxis puervulvis</i>	6 Juvetsjukdomar <i>Mastitis etc.</i>	7 Kolik (ht.) ¹ <i>Enteralgia</i>	8 Korsförslänning (ht.) ¹ <i>Hæmoglobæmia</i>	9 Kvarbliven efterbörd (nt.) ² <i>Retentio secundinarum</i>	10 Lungemysen (ht.) ¹ <i>Emphysema pulmonum</i>	11 Lymfkärlinflammation <i>Lymphangitis</i>	12 Maglände, trauma. (nt.) ² <i>Fetico-diaphragm. trum.</i>	13 Ofruksamhet (nt.) ² <i>Stertitas</i>	14 Spott (ht.) ¹ <i>Sputum</i>	15 Potrollinflammation <i>Podocochitis</i>	16 Tandfel <i>Vitia dentium</i>
Stockholms stad	349	—	—	19	—	28	33	—	—	—	38	—	—	2	2	117
Stockholms län	391	56	43	324	272	372	297	45	995	37	199	289	4 023	32	11	295
Uppsala	1 427	136	49	279	342	340	492	95	1 297	21	211	412	1 981	37	37	307
Södermanlands	1 038	229	32	443	324	628	446	94	1 802	23	221	438	6 470	61	29	352
Östergötlands	1 142	134	63	480	426	596	941	134	2 018	14	377	661	5 876	50	40	86
Jönköpings	2 156	217	58	386	260	461	430	114	948	20	192	413	2 548	68	15	201
Kronobergs	974	42	62	285	223	343	316	97	606	14	85	436	1 712	31	8	94
Kalmar	1 686	108	42	497	376	499	660	96	1 591	20	230	571	3 287	57	36	314
Gotlands	752	246	26	199	142	122	196	50	415	16	106	230	704	50	21	180
Blekinge	328	84	28	164	128	120	252	51	511	8	86	134	754	23	3	109
Kristianstads	4 727	297	120	920	623	606	1 505	274	1 669	35	459	309	3 955	46	21	504
Malmöhus	3 001	342	268	1 474	978	1 365	2 313	611	4 028	53	857	478	9 042	110	36	1 254
Hållands	1 890	66	87	347	346	358	698	124	810	18	188	199	3 430	23	5	510
Göteb. o. Bohus	1 035	250	72	282	292	625	496	96	692	18	187	319	2 367	35	29	456
Älvsborgs	1 924	188	72	589	372	1 149	653	148	1 354	58	274	636	3 536	57	21	557
Skaraborgs	5 054	375	141	952	606	2 087	1 149	169	2 325	37	661	779	6 106	73	29	1 258
Värmlands	1 394	273	36	374	141	395	378	69	1 186	18	213	387	3 120	46	32	570
Örebro	1 358	48	23	434	320	746	420	103	1 334	32	220	548	5 375	39	16	386
Västmanlands	1 145	51	21	360	260	321	319	88	1 016	27	182	271	5 013	54	21	318
Kopparbergs	1 666	444	13	369	231	594	273	118	1 634	13	439	301	4 768	59	29	859
Gävleborgs	1 088	174	3	331	255	466	324	141	839	20	346	228	3 898	57	32	664
Västernorrlands	448	63	6	282	171	485	171	64	482	12	150	168	1 166	41	25	372
Jämtlands	516	96	9	242	102	341	203	39	525	1	223	150	984	49	24	574
Västerbottens	866	331	25	355	184	272	247	61	622	20	238	265	1 102	56	40	904
Norrbottens	242	182	9	239	263	309	199	66	423	7	130	199	1 494	40	16	475
Summa	36 592	4 432	1 308	10 626	7 637	13 628	13 411	2 947	29 122	542	6 512	8 821	82 711	1 196	578	11 716

Anm. Notes. I denna tabell äro uppgifter från veterinärhögskolans kliniker och från veterinärinrättningen i Skara utslutna. Se härom dessa anstalters egna årsberättelser. Les données concernant les cliniques de l'Ecole supérieure vétérinaire et les cliniques de l'institut vétérinaire à Skara sont exclues. Voir les rapports de ces instituts.

¹ ht. = häst equus. — ² nt. = nöt bos.

Tab. 5. Av veterinärer verkställda tjänsteresor för hämmande av smittsamma sjukdomar bland husdjuren år 1942.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12						
T j ä n s t e r e s o r f ö r Voyages de service												Summa resor Total des voyages					
L ä n	Mil- och körsjuka Fievre aphteuse	Charbon bactérien	Mjällbrand ¹	Emphysem du charbon	Frånbrand ¹	Svinpest	Peste de porc	Smittsam blodbrist Anémie infectieuse	Gales des moutons	Skabb hos får	Smittsam kastning Avortement épi- zootique ²	Smittsam kastning oiseaux domest.	Kägelsjukdomar Maladies des T. des organes sexuelles	Tuberculose de tétine, tuberculose	Juven- och köns- tuberkulos	Maladies suspectes	Misstänkta sjuk- domsfall
Stockholms stad . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Stockholms län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	—	—	11
Uppsala	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	2	—	9
Södermanlands	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	3	—	17
Östergötlands	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	54	2	—	57
Jönköpings	—	—	2	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	9
Kronobergs	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	—	6
Kalmar	—	—	4	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	3	—	13
Gotlands	—	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	13
Blekinge	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	5
Kristianstads	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	18	—	21
Malmöhus	—	18	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21	39	—	86
Hallands	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	3	—	5
Göteborgs o. Bohus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	3	—	7
Älvsborgs	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	8
Skaraborgs	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30	4	—	38
Värmlands	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	4	—	11
Örebro	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	5	—	11
Västmanlands	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—	—	9
Kopparbergs	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
Gävleborgs	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	7
Västernorrlands	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jämtlands	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Västerbottens	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	7
Norrbottnens	—	—	—	—	—	—	—	89	—	—	3	—	—	—	30	—	122
Summa	18	47	12	—	—	—	—	89	—	—	3	5	—	169	311	—	467

¹ Till varje av sjukdom smittad gård har i allmänhet företagits minst tvänne resor, den senare för att konstatera, att sjukdomen upphört. *A chaque ferme, contaminé par une maladie, du moins deux voyages sont généralement faits, le dernier pour constater la cession de la maladie.* — ² Hos nötkreatur.

Tab. 6. Antal vid offentliga slakthus och kontrollslakterier slaktade och besiktigade djur år 1942.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Slakthusets eller slakteriets nummer och läge <i>Numéros et lieux des abattoirs ou des boucheries</i>	Stor- boskap <i>Gros bétail</i>	Kalv <i>Större Grands</i>	Veaux <i>Mindre Petits</i>	Får, get <i>Mou- tons, chèvres</i>	Svin <i>Svin Gros</i>	Porcs <i>Spadgris Cochon- nets</i>	Häst <i>Häst Grands</i>	Chevaux <i>Föl Pou- lains</i>	Älg <i>Élans</i>	Räv <i>Re- nards</i>	Gräv- ling <i>Blai- reaux</i>
<i>Slakthus.</i>											
1. Stockholm	10 062	2 539	18 098	2 916	11 234	578	939	12	57	—	—
2. Göteborg	9 480	4 424	8 556	3 621	15 897	199	722	19	26	—	—
3. Malmö	6 027	5 323	3 126	1 418	5 665	52	674	7	—	—	—
4. Eskilstuna	2 440	1 302	6 223	268	3 479	216	235	5	15	—	—
5. Linköping	7 545	4 580	10 870	2 070	12 698	298	548	10	47	—	—
6. Karlskrona	2 056	1 581	7 441	1 152	5 675	115	218	13	30	19	35
7. Helsingborg	2 302	548	1 149	587	1 418	4	205	1	11	—	—
8. Norrköping	4 152	4 538	9 033	1 102	5 372	154	338	9	131	—	—
Summa	44 064	24 835	64 501	13 164	61 483	1 616	8 879	76	317	19	35
<i>Kontrollslakterier.</i>											
49. Ljungby	711	1 806	598	659	2 332	10	77	—	45	—	—
50. Eksjö	827	1 253	2 108	542	2 464	84	136	9	19	—	—
51. Kalmar	4 912	5 881	12 704	5 486	17 665	44	430	14	50	—	1
52. Tomelilla	7 237	8 216	6 309	1 617	50 410	583	468	18	7	206	117
53. Sävsjö	660	2 407	1 611	563	3 353	27	61	2	15	—	—
54. Kil	2 596	4 754	6 099	391	3 343	7	264	3	5	—	—
55. Trelleborg	1 585	1 340	4 901	196	16 595	185	192	6	1	14	—
56. Halmstad	6 311	9 067	9 653	3 412	45 520	1 048	588	11	92	12	2
57. Falkenberg	1 624	1 956	2 065	462	6 518	186	128	5	43	—	—
58. Uppsala	3 272	1 281	9 373	1 429	4 773	22	289	7	177	464	28
59. Skellefteå	806	518	1 195	471	359	—	60	22	—	—	—
60. Hova	30	20	30	16	90	2	8	—	—	—	—
61. Ängelholm	5 719	2 138	3 615	640	12 554	359	248	9	22	55	16
62. Varberg	1 412	1 815	2 103	889	8 478	4	154	7	30	—	—
63. Sege	3 329	938	1 036	131	5 787	—	87	3	—	—	—
64. Landskrona	710	182	807	233	2 950	40	41	1	—	—	—
65. Eslöv	2 350	955	1 984	269	17 059	131	106	1	13	—	—
66. Ulricehamn	293	117	198	105	470	—	30	2	3	—	—
67. Åstorp	443	1 539	4 162	764	10 939	358	372	5	22	183	2
68. Asperöd	1	14	4	—	7	—	—	—	—	—	—
69. Hassleholm	598	328	381	153	3 904	118	50	—	11	21	—
70. Uddevalla	4 764	7 931	10 198	3 634	12 723	190	388	14	6	—	—
71. Svenljunga	992	3 511	1 582	690	4 544	66	94	8	30	—	—
72. Hörby	1 080	3 038	4 542	703	26 072	818	153	11	14	71	2
73. Borås	1 287	1 707	3 600	200	4 017	35	121	8	1	—	—
74. Västerås	4 257	1 707	11 975	734	3 647	—	402	1	63	—	75
75. Värnamo	1 010	3 697	1 867	600	4 567	11	104	—	19	—	—
76. Borlänge	1 920	1 451	4 571	244	1 979	5	191	—	—	—	—
77. Jönköping	2 412	2 564	7 224	947	8 832	—	203	—	9	—	—
78. Visby	3 510	1 979	8 571	10 626	12 331	2	434	12	—	—	—
79. Stenstorp	5 333	2 985	9 177	1 063	8 238	313	355	11	16	—	—
80. Långebro	5 734	4 104	8 182	2 509	30 528	350	80	37	41	—	—
81. Skara	6 354	2 840	20 321	1 993	19 486	581	411	38	98	21	5
82. Alvesta	3 231	10 925	8 323	2 972	18 035	108	500	1	72	—	—
83. Kävlinge	10 432	1 501	7 944	1 033	18 901	905	596	43	3	37	1
84. Nyköping	2 194	888	8 500	616	3 413	31	225	3	83	—	—
85. Norrtälje	884	376	2 846	499	859	1	86	—	23	123	56
86. Vimmerby	1 305	3 568	3 399	2 820	5 975	134	171	3	—	—	—
87. Motala	1 923	1 153	2 988	394	3 006	29	176	6	21	—	—
88. Trollhättan	1 387	1 230	5 193	186	3 079	—	123	—	9	—	—
89. Västervik	888	867	2 673	679	2 575	18	110	1	31	—	—
90. Örebro	4 445	4 696	11 410	428	6 466	114	504	4	34	—	—
91. Kristinehamn	1 193	1 413	2 832	224	1 457	4	100	—	2	—	—

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	11
92. Strängnäs	870	352	2 411	423	1 105	24	84	1	13	2	—	—
93. Vetlanda	930	1 947	1 405	928	2 695	23	93	2	24	—	—	—
94. Arvika	2 199	5 225	2 747	540	1 263	3	200	—	—	—	—	—
95. Tranås	2 197	2 403	3 716	1 713	6 546	94	213	4	19	—	—	—
96. Valbo	1 865	1 334	7 082	1 025	2 439	3	206	2	—	—	—	—
97. Valdemarsvik . .	518	995	1 524	203	1 626	21	76	2	45	—	—	—
98. Kisa	686	1 393	1 598	1 303	2 704	19	63	—	3	—	—	—
99. Umeå	4 211	3 572	6 480	2 095	3 241	4	423	41	—	243	—	—
100. Kristianstad . . .	939	418	692	331	1 547	28	107	1	17	12	—	—
102. Hultsfred	599	1 052	512	1 467	1 153	26	74	—	18	—	—	—
103. Säfte	1 284	1 824	1 644	482	1 430	153	106	1	10	—	—	—
104. Mörrum	451	122	436	50	796	1	79	—	—	—	—	—
105. Slöinge	1 084	1 018	599	263	2 704	119	90	3	47	5	6	—
106. Enköping	1 966	611	6 589	177	1 663	9	202	—	32	—	—	—
107. Värjö	848	566	486	264	907	7	54	—	93	—	—	—
108. Aneby	1 018	860	769	406	1 590	15	73	—	7	—	—	—
109. Sundsvall	1 304	857	2 565	599	1 239	6	162	1	—	—	—	—
110. Östersund	2 239	603	3 250	1 288	660	20	246	1	2	35	—	—
111. Gällersås	1 050	900	749	41	1 699	88	67	—	37	—	3	—
112. Brålanda	1 469	3 355	2 232	806	3 301	151	115	10	—	—	—	—
113. Ålingsås	1 820	2 216	5 848	527	6 360	133	198	1	8	—	—	—
114. Katrineholm . . .	921	684	2 226	370	1 206	49	108	2	56	—	—	—
115. Örnsköldsvik . . .	1 101	905	956	774	367	—	70	—	—	—	—	—
116. Toraby	155	186	209	186	94	—	12	—	—	—	—	—
Summa	143 685	144 034	275 609	68 514	464 640	7 919	13 157	398	1 556	1 504	314	—
Slutsumma	187 749	168 889	340 110	81 678	526 078	9 535	17 086	474	1 878	1 523	819	—

Tab. 7. Antal vid offentliga slakthus och kontrollslakterier helt eller delvis beslagtagna kroppar samt viddtagna åtgärder år 1942.

1	2	3	4	5	6	7	8
Slakthusets eller slakteriets nummer och läge <i>Numéros et lieux des abattoirs ou des boucheries</i>	Antal besiktigade kroppar <i>Nombre des corps inspectés</i>	Antal kroppar, varu beslag gjorts <i>Total des corps saisis</i>	Godkända efter kassation av förändrade organ eller delar ¹	särskild behandling ²	Helt kasserade ³ Antal <i>Nombre</i>	Vikt, kg <i>Poids, kg</i>	Godkänt till djurföda ⁴ Vikt, kg <i>Poids, kg</i>
<i>Slakthus.</i>							
1. Stockholm	46 435	6 507	6 194	138	175	11 684	6 523
2. Göteborg	42 944	7 546	7 280	11	255	40 116	20 550
3. Malmö	22 322	5 093	5 033	1	59	6 303	—
4. Eskilstuna	14 183	1 851	1 649	19	183	14 880	5 984
5. Linköping	38 666	6 907	6 415	33	459	45 489	23 296
6. Karlskrona	18 335	2 000	1 745	26	229	19 055	—
7. Hälsingborg	6 225	951	916	2	33	4 095	—
8. Norrköping	24 834	2 552	2 397	4	151	13 112	—
Summa	213 944	33 407	31 629	234	1 544	154 784	56 353
<i>Kontrollslakterier.</i>							
49. Ljungby	6 238	580	561	—	19	1 301	1 280
50. Eksjö	7 442	551	466	2	83	11 304	6 230
51. Kalmar	47 187	8 975	8 697	2	276	28 608	6 426
52. Tomelilla	75 188	10 280	9 468	31	781	82 503	—
53. Sävsjö	8 704	621	617	—	4	556	—
54. Kil	17 462	2 312	2 158	19	135	15 680	8 192
55. Trelleborg	25 015	5 818	5 563	—	255	31 475	3 216
56. Halmstad	75 716	5 331	4 675	150	506	38 410	20 290

1	2	3	4	5	6	7	8
57. Falkenberg . . .	12 987	1 380	1 315	—	65	4 491	—
58. Uppsala . . .	21 115	5 572	5 250	6	316	29 112	12 199
59. Skellefteå . . .	3 431	378	370	—	8	465	8
60. Hova . . .	196	69	68	—	1	62	58
61. Angelholm . . .	25 375	4 422	4 165	—	257	30 895	—
62. Varberg . . .	14 892	1 813	1 712	—	101	9 961	452
63. Sege . . .	11 311	2 941	2 918	—	23	1 121	5 125
64. Landskrona . . .	4 964	1 385	1 365	—	20	1 234	—
65. Eslöv . . .	22 868	3 126	3 069	2	55	2 958	—
66. Ulricehamn . . .	1 218	96	84	—	12	878	750
67. Åstorp . . .	18 789	2 386	2 164	—	222	20 531	128
68. Asperöd . . .	26	1	—	1	—	—	—
69. Hassleholm . . .	5 564	872	837	—	35	4 213	—
70. Uddevalla . . .	39 848	5 252	5 034	2	216	17 133	7 898
71. Svenljunga . . .	11 517	2 847	2 765	3	79	8 882	164
72. Hörby . . .	36 504	2 649	2 382	—	267	22 625	—
73. Borås . . .	10 976	4 243	4 158	—	85	10 036	—
74. Västerås . . .	22 861	2 115	1 743	—	372	49 040	14 997
75. Värnamo . . .	11 875	1 250	1 152	1	97	7 944	2 677
76. Borlänge . . .	10 361	1 054	990	22	42	4 738	1 107
77. Jönköping . . .	22 191	6 853	6 709	34	110	9 490	4 200
78. Visby . . .	37 465	23 366	23 228	27	111	10 765	1 340
79. Stenstorp . . .	27 491	4 505	4 207	136	162	17 197	—
80. Långebro . . .	52 285	3 453	3 034	1	418	36 360	1 077
81. Skara . . .	52 148	10 936	10 377	129	430	26 593	11 981
82. Alvesta . . .	44 167	1 793	1 612	10	171	19 064	—
83. Kävlinge . . .	41 396	8 395	7 661	2	732	107 377	6 531
84. Nyköping . . .	15 983	1 375	1 106	5	264	12 229	—
85. Norrtälje . . .	5 753	860	818	2	40	3 148	1 137
86. Vimmerby . . .	17 375	2 581	2 480	7	94	6 186	424
87. Motala . . .	9 696	1 827	1 537	8	282	31 481	8 831
88. Trollhättan . . .	11 207	1 585	1 537	—	48	5 269	3 680
89. Västervik . . .	7 842	2 399	2 315	2	82	8 976	4 120
90. Örebro . . .	28 101	4 634	3 947	79	608	70 740	23 091
91. Kristinehamn . . .	7 225	1 062	874	6	182	17 242	7 898
92. Strängnäs . . .	5 285	1 048	944	—	104	7 010	2 187
93. Vetlanda . . .	8 047	1 465	1 419	—	46	4 611	2 015
94. Arvika . . .	12 177	1 555	1 504	1	50	4 797	2 021
95. Tranås . . .	16 905	3 432	3 225	12	195	18 928	2 738
96. Valbo . . .	13 956	951	829	7	115	10 558	7 849
97. Valdemarsvik . . .	5 010	908	849	—	59	7 449	1 194
98. Kisa . . .	7 769	1 037	1 004	—	33	3 200	2 515
99. Umeå . . .	20 310	2 323	2 214	3	106	6 930	3 321
100. Kristianstad . . .	4 092	308	278	—	30	1 777	298
102. Hultsfred . . .	4 926	773	753	3	17	1 025	135
103. Säfte . . .	6 934	715	646	4	65	6 225	2 811
104. Mörrum . . .	1 935	66	60	4	2	182	—
105. Slöinge . . .	5 938	1 490	1 460	—	30	1 768	—
106. Enköping . . .	11 249	1 429	1 320	8	101	10 498	1 613
107. Vaxjö . . .	3 225	583	572	—	11	986	—
108. Aneby . . .	4 738	633	620	1	12	1 552	—
109. Sundsvall . . .	6 733	728	672	—	56	6 790	1 351
110. Östersund . . .	8 344	2 477	2 423	2	52	4 273	3 259
111. Gällerstå . . .	4 634	608	575	—	33	3 275	—
112. Brålanda . . .	11 439	2 340	2 234	3	103	9 667	6 199
113. Alingsås . . .	17 112	3 286	3 209	9	68	7 819	6 064
114. Katrineholm . . .	5 622	1 060	1 012	3	45	6 315	1 894
115. Örnsköldsvik . . .	4 173	235	233	—	2	403	403
116. Torsby . . .	842	99	91	—	8	1 119	—
Summa	1 121 350	183 492	173 834	749	9 409	945 420	212 874
Slutsumma	1 335 294	216 899	204 963	983	10 953	1 100 154	269 227

¹ Corps approuvés après l'éloignement des organes ou des parties altérées. — ² Idem après traitement spécial. — ³ Confié en entier. — ⁴ Approuvé pour alimentation des animaux.

Tab. 8. Antal och vikt av vid offentliga slakthus och kontrollslakterier särskilt behandlade hela kroppar jämte uppgift å behandlingens art år 1942.

Tabellen tryckes ej men finnes (i manuskript) tillgänglig hos medicinalstyrelsen.

Efter undergången särskild behandling (sterilisering, saltning eller kylhus-behandling) hava godkänts vid offentliga slakthus 234 djurkroppar (26 699 kg), vid kontrollslakterier 749 djurkroppar (91 629 kg) och vid köttbesiktningsbyråer 143 hela och 1 halv djurkroppar (13 613 kg).

Såsom otjänliga till människoföda hava kasserats vid offentliga slakthus 1 544 djurkroppar med en vikt av 154 734 kg, vid kontrollslakterier 9 409 djurkroppar med en vikt av 945 420 kg, samt vid köttbesiktningsbyråer 5 732 hela och 11 halva djurkroppar med en vikt av 348 155 kg. Därjämte hava kasserats en avsevärd mängd kött i mindre delar samt organ (lungor, hjärtan, leverar, njurar, juver, tungor och huvuden). Av kasserat kött och kasserade organ har till djurföda i rått tillstånd utlämnats vid offentliga slakthus 56 353 kg, vid kontrollslakterier 212 874 kg och vid köttbesiktningsbyråer 136 377 kg.

Den bakteriologiska köttkontrollen.

Från och med den 1 juli 1942 har bakteriologisk undersökning medelst kulturförsök varit föreskriven vid *varje* fall av nödslakt annat än olycksfall dock endast beträffande kött av storboskap, svin, får och häst.

Tab. 9. Viktigare beslagsorsaker vid offentliga slakthus och kontrollslakterier år 1942.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33		
Slakthusets eller slakteriets nummer och läge Numéros et lieux des abattoirs ou des boucheries	Blodförgiftning, varfeher Septicæmia, pyæmia										Sommarsj. 1 Boskaps	Tuberkulos Tuberculosis								Rödskjuka 2 Svin	Igelsjuka Distomatosis		Trikinsjuka Trichinosis		Dyntsajuka Cystic. inerm.		Dyntsajuka Cystic. cell.		Inflamm. s		Inflamm. 4			
	Storbockskap	Kalv		Får, get	Svin	Häst, föl	Älg	Räv	Grävling	Storbockskap		Kalv		Får, get	Svin	Häst	Spöckgris	Älg	Storbockskap		Får, get	Älg	Svin	Räv	Grävling	Storbockskap	Större kalv	Älg	Svin	Storbockskap	Större kalv	Älg		
		större	mindre									större	mindre																					
Slakthus.																																		
1. Stockholm . . .	17	4	97	—	8	2	8	—	—	—	—	3 611	41	24	—	120	—	—	—	27	26	93	—	4	—	—	197	2	—	—	—	36	411	
2. Göteborg . . .	—	1	41	—	—	—	2	—	—	—	2	2 062	40	5	—	205	—	—	—	31	1 015	432	—	—	—	106	8	—	—	—	120	95		
3. Malmö . . .	9	—	15	1	4	—	4	—	—	—	—	1 596	117	6	—	38	—	—	—	—	131	6	—	—	—	28	—	—	—	—	38	284		
4. Eskilstuna . . .	7	1	65	1	2	1	3	—	—	—	1	889	15	6	—	46	5	—	—	—	258	4	—	—	—	23	—	—	—	—	38	69		
5. Linköping . . .	3	2	103	—	—	—	2	—	—	—	2	2 182	32	17	1	102	1	1	—	4	29	19	—	—	—	59	6	—	—	200	120			
6. Karlskrona . . .	7	2	62	3	4	—	3	—	—	—	5	23	—	—	—	85	—	—	—	14	98	6	—	3	—	19	1	—	—	82	152			
7. Hälsingborg . . .	3	—	4	2	—	—	4	—	—	—	—	600	6	1	—	29	—	3	—	—	85	14	—	—	—	25	1	—	—	6	76			
8. Norrköping . . .	18	3	65	—	2	2	2	—	—	—	—	1 220	37	12	1	29	—	—	—	—	59	20	—	—	—	5	—	—	—	256	194			
Summa	63	13	452	7	20	5	28	—	—	—	10	12 183	288	71	2	654	6	4	—	76	1 701	594	—	4	3	—	462	18	—	—	776	1 401		
Kontrollslakterier.																																		
49. Ljungby . . .	—	—	6	—	1	—	—	—	—	—	1	32	—	—	—	2	—	—	—	—	50	—	—	2	—	—	1	—	—	1	14	41		
50. Eksjö . . .	23	6	6	—	—	—	7	—	—	—	5	67	2	1	—	15	—	—	—	12	67	42	—	—	—	9	1	—	—	—	34	9		
51. Kalmar . . .	17	5	59	—	3	—	9	—	—	—	16	147	3	—	—	48	—	—	—	42	32	226	—	—	—	—	—	—	—	—	132	212		
52. Tomelilla . . .	86	11	41	2	36	—	29	—	—	—	1	1 569	56	5	—	397	—	1	—	38	286	28	—	—	—	—	—	—	—	—	56	185		
53. Sävsjö . . .	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2	74	6	—	—	7	—	—	—	1	10	17	—	—	—	—	—	—	—	—	17	17		
54. Kil . . .	11	—	13	—	2	—	2	—	—	—	—	300	2	—	—	14	—	—	—	—	217	11	—	—	—	—	—	—	—	—	139	107		
55. Trelleborg . . .	44	7	55	—	14	—	16	—	—	—	—	228	2	1	1	214	—	—	—	5	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	48	43		
56. Halmstad . . .	5	—	90	—	—	—	2	—	—	—	17	793	12	3	—	244	—	—	—	178	496	60	—	3	—	—	—	—	—	—	27	113		
57. Falkenberg . . .	2	1	19	—	—	1	—	—	—	—	—	418	11	1	—	68	—	—	—	11	53	4	—	—	—	—	—	—	—	—	37	52		
58. Uppsala . . .	6	2	82	—	2	4	3	—	6	—	—	865	62	5	—	60	—	—	—	12	38	266	—	—	11	—	55	—	—	133	210			
59. Skellefteå . . .	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	38	—	—	—	—	—	8	16	—	—	1	5		
60. Hova . . .	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—		
61. Ängelholm . . .	2	2	23	—	3	—	1	—	—	—	1	1 355	17	1	—	51	—	—	—	12	298	15	—	—	—	10	—	—	—	119	467			
62. Varberg . . .	16	2	13	1	3	—	1	—	—	—	1	208	5	—	—	35	—	—	—	17	17	21	—	—	—	1	—	—	—	24	38			
63. Sege . . .	1	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	803	42	1	—	80	—	—	—	5	106	9	—	—	—	—	—	—	—	27	240			
64. Landskrona . . .	1	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	176	1	—	—	73	—	—	—	2	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	40		
65. Eslöv . . .	—	—	9	—	—	—	2	—	—	—	1	553	—	3	—	188	—	—	—	21	4	7	—	—	—	11	—	—	—	—	11	40		
66. Ulricehamn . . .	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	8	—	—	—	2	—	—	—	3	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	2		
67. Åstorp . . .	22	5	44	5	14	—	10	—	—	—	1	72	10	1	—	66	—	—	—	6	8	23	—	—	2	—	5	—	—	27	20			
68. Åsperöd . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
69. Hälsingholm . . .	2	—	4	—	—	1	—	—	—	—	—	115	2	—	1	26	—	—	—	2	40	4	—	—	—	—	—	—	—	—	3	43		
70. Uddevalla . . .	17	3	44	—	2	—	1	—	—	—	2	137	3	—	—	14	—	—	—	3	714	191	—	—	—	—	—	—	—	—	78	106		
71. Svenljunga . . .	33	1	10	—	2	2	5	—	—	—	2	61	1	—	—	17	—	—	—	3	93	4	—	—	—	—	—	—	—	—	23	14		

72. Hörby . . .	11	5	73	—	2	3	5	—	—	—	376	45	2	—	406	—	12	166	16	—	—	—	—	—	—	22	25							
73. Borås . . .	10	—	7	1	2	—	—	—	—	—	159	—	1	—	26	—	—	605	1	—	—	—	—	—	—	17	27							
74. Västerås . . .	8	8	96	—	—	—	—	—	—	—	1 180	6	8	—	35	—	1	162	1	—	—	—	—	—	—	38	87							
75. Värnamo . . .	8	3	29	—	4	—	2	—	—	—	87	1	—	—	9	—	2	191	10	—	—	—	—	—	8	1								
76. Borlänge . . .	15	—	13	—	3	—	4	—	—	—	30	—	—	—	2	—	14	38	6	—	—	—	—	—	46	50								
77. Jönköping . . .	20	2	47	1	5	—	5	—	—	2	607	12	2	—	122	—	—	833	103	—	—	—	—	—	252	131								
78. Visby . . .	11	2	50	1	2	—	10	—	—	6	2	—	—	—	7	—	5	39	317	—	—	—	—	—	45	177								
79. Stenstorp . . .	32	6	33	—	10	1	5	—	—	18	1 740	29	13	6	237	4	7	256	154	—	—	—	—	—	220	256								
80. Långebro . . .	31	1	30	1	11	—	17	—	—	2	933	7	5	—	345	—	20	22	—	—	—	—	—	—	83	104								
81. Skara . . .	4	15	269	—	6	—	10	—	—	—	2 044	33	14	—	491	—	16	57	14	—	—	—	—	—	153	92								
82. Alvesta . . .	22	—	37	—	1	2	5	—	—	4	108	—	2	—	31	—	1	501	8	—	—	—	—	—	136	8								
83. Kävlinge . . .	66	6	91	1	28	4	46	—	—	—	2 885	7	3	1	226	1	54	387	130	—	—	—	—	—	156	224								
84. Nyköping . . .	1	—	90	—	2	—	1	—	—	1	564	25	1	—	12	—	—	52	2	—	—	—	—	—	57	26								
85. Norrtälje . . .	3	1	18	—	1	—	—	—	—	18	66	1	2	—	1	—	—	8	57	—	—	—	—	—	59	87								
86. Virserby . . .	6	—	35	—	2	1	5	—	—	3	132	5	—	1	11	—	5	127	81	—	—	—	—	—	54	51								
87. Motala . . .	41	3	77	1	13	—	10	—	—	4	518	6	2	—	13	—	—	49	3	—	—	—	—	—	23	81								
88. Trollhättan . . .	2	—	10	1	4	—	2	—	—	—	176	4	—	—	8	—	—	428	6	—	—	—	—	—	31	48								
89. Västervik . . .	6	1	7	—	—	—	4	—	—	2	181	3	1	—	10	—	—	88	45	—	—	—	—	—	32	37								
90. Örebro . . .	35	3	87	—	7	2	4	2	—	—	1 281	34	13	—	95	1	2	342	17	—	—	—	—	—	152	53								
91. Kristinehamn . . .	1	—	33	—	—	—	1	—	—	—	289	8	4	—	23	—	—	44	7	—	—	—	—	—	32	45								
92. Strängnäs . . .	7	1	37	—	6	1	2	1	—	—	268	6	2	—	21	—	—	47	7	—	—	—	—	—	20	25								
93. Vetlanda . . .	1	—	13	—	—	—	4	—	—	4	43	5	—	—	7	—	—	136	15	—	—	—	—	—	32	22								
94. Arvika . . .	5	1	9	—	—	1	1	—	—	—	39	—	—	—	5	—	1	68	20	—	—	—	—	—	20	110								
95. Tranås . . .	17	3	33	—	8	—	7	—	—	7	619	13	1	1	32	—	2	180	86	—	—	—	—	—	222	95								
96. Valbo . . .	4	—	53	—	2	—	—	—	—	1	135	2	—	—	18	—	2	37	79	—	—	—	—	—	44	66								
97. Valdemarsvik . . .	2	4	9	—	1	—	—	—	—	6	131	9	—	—	13	—	2	19	12	—	—	—	—	—	43	29								
98. Kisa . . .	3	1	7	—	—	—	1	—	—	—	140	4	2	—	7	—	—	105	144	—	—	—	—	—	33	25								
99. Umeå . . .	9	—	29	—	2	1	7	—	—	—	14	—	—	—	—	—	7	62	—	—	—	—	—	—	30	78								
100. Kristianstad . . .	1	1	5	1	3	1	1	—	—	—	186	1	—	—	23	—	4	4	—	—	—	—	—	—	5	3								
102. Hultsfred . . .	1	1	1	—	1	1	—	—	—	1	46	—	—	—	3	—	—	76	99	—	—	—	—	—	10	7								
103. Säfle . . .	7	—	11	—	1	—	2	—	—	—	81	—	—	—	15	—	1	92	26	—	—	—	—	—	45	14								
104. Mörrum . . .	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	23	—	—	—	4	—	1	14	—	—	—	—	—	—	3	1								
105. Slöinge . . .	—	2	9	—	—	—	—	—	—	3	136	3	—	—	15	—	4	49	4	—	—	—	—	—	61	58								
106. Enköping . . .	13	—	27	—	—	—	—	—	—	—	623	1	6	—	18	—	—	91	2	—	—	—	—	—	46	130								
107. Växjö . . .	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	41	—	—	—	5	—	—	45	1	—	—	—	—	—	8	10								
108. Aneby . . .	3	—	1	—	2	—	—	—	—	—	202	3	1	—	29	—	—	46	18	—	—	—	—	—	24	25								
109. Snodsvall . . .	1	—	11	—	4	—	—	—	—	—	20	—	—	—	2	—	—	48	—	—	—	—	—	—	4	38								
110. Östersund . . .	2	—	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	150	498	—	—	—	—	—	3	41								
111. Gällersta . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	250	5	2	—	8	—	—	40	—	—	—	—	—	—	5	—								
112. Brålanda . . .	—	—	12	—	—	1	—	—	—	1	181	14	—	—	29	—	—	996	32	—	—	—	—	—	37	75								
113. Alingsås . . .	6	—	4	—	—	1	—	—	—	—	223	2	—	—	18	—	2	231	—	—	—	—	—	—	23	49								
114. Katrineholm . . .	9	—	3	—	—	1	4	—	—	2	320	11	—	—	17	1	—	80	45	—	—	—	—	—	25	22								
115. Örnsköldsvik . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	53	—	—	—	—	—	—	4	6								
116. Torsby . . .	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	31	8	—	—	—	—	—	1	2								
Summa	714	115	1937	16	218	30	260	3	6	—	136	25	071	492	109	11	4018	3	6	—	539	9	686	3004	—	15	18	5	315	35	1	2	3318	4545
Slutsumma	777	128	2880	23	238	35	238	3	6	—	146	37	254	780	180	13	4672	9	10	—	615	11	837	3598	—	19	21	5	777	58	1	2	4094	5946

Ann. Ang. antalet besiktigade djur se Tab. 6. Pour la traduction de l'entête voir Tabl. 6.

¹ Piroplasmosis bovis. — ² Erysip. suis. — ³ Traum. mag-, mellangårds- o. hjärtsäcksinflamm. Reticulo-diaphragmatitis, pericarditis seu myocarditis traum. — ⁴ Mastitis. — ⁵ Jämte kalv.

Tab. 10. Antal vid köttbesiktningsbyråer besiktigade djurkroppar år 1942.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27
Besiktningsbyråns läge ¹	Stor- boskap ²	Större kalv ³		Mindre kalv ⁴		Får, get ⁵		Svin ⁶		Spädgris ⁷		Häst ⁸		Föl ⁹		Älg ¹⁰			Björn ¹¹			Vild- svin ¹²		Räv ¹³		Gräv- ling ¹⁴
	1/1	1/2	1/1	1/2	1/1	1/2	1/1	1/2	1/1	1/2	1/1	1/2	1/1	1/2	1/1	1/2	1/4	1/1	1/2	1/4	1/1	1/2	1/4	1/1	1/2	1/1
Stockholms stad . .	251	8	431	4	508	2	164	--	314	275	14	--	52	5	--	210	1	--	--	--	--	1	--	--	5 191	1 466
Stockholms län	1 105	--	873	4	2 475	22	320	4	1 120	652	29	1	124	1	5	87	21	--	--	--	--	--	--	--	54	44
Uppsala	1 369	7	1 294	17	2 513	4	460	4	2 115	1 254	38	--	118	--	3	202	46	--	--	--	--	--	--	--	7	132
Södermanlands	722	3	1 122	16	2 612	12	113	--	1 446	1 086	43	--	82	--	1	156	79	--	--	--	--	--	--	--	305	113
Östergötlands	495	--	654	15	850	12	173	1	1 222	1 337	71	--	80	--	4	102	35	192	--	--	--	--	--	--	5 842	7
Jönköpings	1 866	66	3 198	126	2 965	101	791	5	4 624	3 371	86	--	154	2	13	78	21	--	--	--	--	--	--	--	185	29
Kronobergs	780	7	1 612	49	1 183	93	516	6	2 197	1 780	24	--	83	1	2	133	52	--	--	--	--	--	--	--	86	8
Kalmar	1 890	120	2 123	162	2 681	163	1 043	6	3 116	3 458	44	--	289	3	27	241	86	7	--	--	--	--	--	--	4	10
Gotlands	106	1	13	--	18	--	53	--	92	47	1	--	38	--	4	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Blekinge	1 622	6	934	20	1 968	23	442	1	2 118	1 245	18	--	76	3	1	55	19	--	--	--	--	--	--	--	8	--
Kristianstads	2 580	6	2 224	8	3 429	9	762	--	4 853	311	62	--	205	1	2	80	12	--	--	--	1	--	--	--	44	24
Malmöhus	2 482	16	2 261	7	5 426	3	1 298	1	4 444	206	55	--	158	2	12	22	6	--	--	--	--	--	--	--	33	3
Hallands	619	2	412	1	824	--	272	--	1 049	93	15	--	27	--	5	41	1	--	--	--	--	--	--	--	441	--
Göteborgs o. Bohus	570	5	536	13	500	5	150	1	662	154	23	--	64	--	9	82	11	--	--	--	--	--	--	--	992	16
Älvsborgs	4 067	156	4 689	218	5 947	132	993	11	6 296	1 772	182	--	374	7	27	112	34	--	--	--	--	--	--	--	11	13
Skaraborgs	3 172	12	1 684	21	8 939	31	719	7	5 699	1 031	127	--	406	2	44	138	22	--	--	--	--	--	--	--	3 110	2
Värmlands	2 505	14	3 919	56	3 077	24	894	1	1 766	1 044	63	--	218	--	9	141	55	14	--	--	--	--	--	--	50	92
Örebro	1 643	29	2 639	35	1 913	9	190	3	1 778	1 905	54	--	154	3	2	323	68	--	--	--	--	--	--	--	6	7
Västmanlands	2 168	11	1 734	23	4 305	5	235	--	2 266	610	42	--	274	--	2	285	60	--	--	--	--	--	--	--	4	42
Kopparbergs	1 945	52	1 433	83	3 121	34	387	6	1 378	831	12	1	270	--	5	54	11	--	--	--	--	--	--	--	56	18
Gävleborgs	3 193	24	1 816	68	5 847	88	1 253	4	3 250	2 081	23	--	383	1	9	160	48	--	--	--	--	--	--	--	144	86
Västernorrlands	4 471	53	3 752	52	9 713	114	1 862	6	2 283	1 195	30	1	499	4	15	1	1	--	--	--	--	--	--	--	19	7
Jämtlands	1 981	31	865	20	3 615	110	685	7	823	808	2	--	283	1	30	5	3	--	2	--	--	--	--	--	1	--
Västerbottens	1 009	28	1 790	16	4 174	13	569	4	1 218	458	3	--	351	1	30	--	1	--	--	--	--	--	--	--	209	8
Norrbottnens	3 746	38	989	5	5 745	7	615	1	893	143	4	1	453	2	4	2	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--
Summa	46 357	695	42 947	1 039	84 848	1 016	14 959	79	57 022	27 147	1 065	4	5 215	39	265	1 271	691	213	2	--	--	2	--	--	16 808	2 127

Anm. Uppgifter för varje ort inom respektive län finnas tillgängliga i Medicinalstyrelsen. Till besiktning inlämnad ³/₄ kropp räknas som ¹/₁ kropp.

¹ Situations des bureaux d'inspection des viandes. — ² Gros bétail. — ³ Veaux, gros. — ⁴ Veaux, petits. — ⁵ Moutons et chèvres. — ⁶ Porcs. — ⁷ Cochonnets. — ⁸ Chevaux. — ⁹ Poulains. — ¹⁰ Elans. — ¹¹ Ours. — ¹² Sangliers. — ¹³ Renards. — ¹⁴ Blaireaux.

Fullständig tabell innehållande uppgifter för varje köttbesiktningsbyrå tryckes ej men finnes (i manuskript) tillgänglig i Medicinalstyrelsen.

Tab. 11. Antal vid köttbesiktningsbyråer helt eller delvis beslagtagna kroppar och vid beslagen vidtagna åtgärder år 1942.

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Köttbesiktningsbyråns läge <i>Lieux des bureaux d'inspection des viandes</i>	Antal besiktigade kroppar <i>Nombre des corps inspectés</i>	Summa kroppar, varå beslag gjorts <i>Total des corps saisis</i>	Godkända efter		Helt kasserade ²			Godkänt till djur- föda ⁴ Vikt, kg <i>Poids, kg</i>
			kassation av förändrade organ eller delar ¹	särskild behand- ling ¹	Antal <i>Nombre</i>		Vikt, kg <i>Poids, kg</i>	
					1/1	1/2		
Stockholms stad . . .	8 897	1 284	878	31	324	1	6 203	2 496
Stockholms län	6 941	746	617	3	126	—	9 019	9 681
Uppsala »	9 583	717	503	1	213	—	12 970	6 163
Södermanlands »	7 911	651	434	5	211	1	10 249	1 450
Östergötlands »	11 092	1 089	521	1	517	—	15 274	2 002
Jönköpings »	17 681	1 146	812	1	333	—	16 847	2 447
Kronobergs »	8 612	455	321	3	131	—	10 776	695
Kalmar »	15 474	1 300	851	2	446	1	36 348	5 940
Gotlands »	373	182	160	—	22	—	3 110	—
Blekinge »	8 559	577	512	7	58	—	3 119	335
Kristianstads »	14 613	1 585	1 507	—	77	1	4 489	1 058
Malmöhus »	16 435	1 414	1 266	3	145	—	6 918	147
Hallands »	3 802	678	572	6	100	—	5 704	—
Göteborgs o. Bohus »	3 793	571	364	2	205	—	16 619	4 355
Älvsborgs »	25 041	1 961	1 604	—	356	1	24 086	9 433
Skaraborgs »	25 166	3 159	2 376	16	766	1	37 808	21 453
Värmlands »	13 942	1 682	1 235	15	381	1	22 494	7 801
Örebro »	10 759	777	609	20	148	—	7 778	3 164
Västmanlands »	12 066	1 175	1 008	—	167	—	18 893	4 074
Kopparbergs »	9 697	661	549	14	98	—	7 803	3 661
Gävleborgs »	18 478	809	552	2	255	—	24 805	22 943
Västernorrlands »	24 078	762	570	2	190	—	12 173	6 766
Jämtlands »	9 272	400	267	6	125	2	12 924	9 252
Västerbottens »	9 882	633	377	3	252	1	14 647	6 281
Norrbottens »	12 599	456	368	1	86	1	7 099	4 780
Summa	304 746	24 720	18 833	144	5 782	11	348 155	136 377

Anm. Till besiktning inlämnad ³/₄, ¹/₂ och ¹/₄ kropp räknas som ¹/₁ kropp (kolumn 2).

¹ Corps approuvés après l'éloignement des organes ou des parties altérées. — ² Idem après traitement spécial. — ³ Confié en entier. — ⁴ Approuvé pour alimentation des animaux.

Fullständig tabell innehållande uppgifter för varje köttbesiktningsbyrå tryckes ej men finnes (i manuskript) tillgänglig i Medicinalstyrelsen.

Tab. 12. Antal och vikt av vid köttbesiktningsbyråer särskilt behandlade kroppar jämte uppgift å behandlingens art år 1942.

Tabellen tryckes ej men finnes (i manuskript) tillgänglig hos medicinalstyrelsen.

Tab. 13. Viktigare beslagsorsaker vid köttbesiktningsbyråer år 1942.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33						
Köttbesiktnings- byråns belägenhet <i>Lieux des bureaux d'inspection des viandes</i>	Blodförgiftning, varfeber <i>Septicæmia, pyæmia</i>										Summa- sinka a. större kalv	Taberkulos <i>Tuberculosis</i>								Rodej. s	Igelesjuka <i>Distomatosis</i>		Trikin- sjuka ³ <i>Trichinosis</i>		Dyntsjuka <i>Cystic. inerm.</i>		Cystic. cellulos.	Tr. ind. ⁴	Juv. ind. ⁵									
	Storbockap	Kalv		Får, get	Svin	Spädgris	Häst, föl	Älg	Räv	Grävling		Storbockap	Storbockap	Kalv		Får, get	Svin	Spädgris	Häst		Älg		Storbockap	Får, get	Älg	Svin				Räv	Grävling	Storbockap	Storbockap	Älg	Svin		Storbockap	Storbockap
		Större	Mindre											Större	Mindre						Större	Mindre													Större	Mindre		
Stockholms stad . .	4	3	23	1	5	—	1	2	—	—	2	11	1	—	—	2	—	—	—	1	14	1	1	—	—	34	25	—	—	—	—	—	1	1				
Stockholms län . .	4	3	49	—	1	—	2	—	—	—	20	112	4	1	—	15	—	—	—	—	2	23	2	—	—	5	1	—	—	—	—	—	34	23				
Uppsala	5	2	80	—	4	—	—	—	—	—	—	141	4	—	—	7	—	—	—	—	3	5	2	—	—	1	2	—	—	—	—	—	15	3				
Södermanlands . .	3	5	46	—	3	—	—	—	—	—	—	156	4	—	—	11	—	—	—	—	1	5	—	—	—	20	9	—	—	—	—	—	15	2				
Östergötlands . .	11	2	56	1	2	—	1	—	—	1	1	84	5	—	—	3	—	—	—	—	3	19	—	—	—	142	—	—	—	—	—	—	4	2				
Jönköpings	12	19	115	1	26	1	4	—	—	—	8	102	2	—	—	19	—	—	—	—	14	39	4	—	—	2	1	—	—	—	—	—	40	3				
Kronobergs	16	8	42	2	6	—	4	—	—	—	3	10	1	—	—	8	—	—	—	—	3	15	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	8	—				
Kalmar	28	13	111	1	6	4	9	—	—	—	24	15	2	1	—	22	—	—	—	—	46	9	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	69	1				
Gotlands	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24	7				
Blekinge	2	1	25	—	1	—	—	—	—	—	—	62	—	—	—	6	—	—	—	—	3	82	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	19	1				
Kristianstads . . .	1	1	27	1	4	—	—	—	—	1	3	301	6	—	—	50	—	—	—	—	3	202	16	—	—	2	—	12	—	—	—	—	8	9				
Malmöhus	10	7	64	4	8	1	2	—	—	—	—	461	13	4	—	47	—	1	—	—	7	75	5	—	—	—	2	1	—	—	—	—	18	19				
Hallands	2	1	11	—	—	—	1	—	—	—	—	132	1	—	—	17	—	—	—	—	11	15	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	3				
Göteb. o. Bohus . .	4	4	23	—	—	—	1	1	—	—	1	17	—	—	—	2	—	—	—	—	6	52	6	—	—	20	—	1	—	—	—	—	26	9				
Älvsborgs	18	8	87	1	5	1	4	—	—	—	2	165	5	1	—	54	—	—	—	—	3	396	17	—	—	—	—	—	—	—	—	—	65	21				
Skaraborgs	6	28	288	5	12	—	10	—	—	—	2	597	21	2	1	145	—	—	—	—	6	189	12	—	—	111	—	2	—	—	—	—	124	17				
Värmlands	16	4	47	1	9	7	11	—	—	—	—	91	2	1	—	10	—	—	—	—	19	155	16	—	—	15	1	4	—	—	—	—	34	57				
Örebro	3	6	29	—	5	—	6	—	—	—	1	149	7	—	—	9	—	—	—	—	4	55	—	—	—	3	—	1	3	—	—	—	18	3				
Västmanlands . . .	15	—	35	—	2	1	12	1	—	—	—	234	2	—	—	21	—	—	—	—	3	101	3	—	—	—	2	—	—	—	—	—	34	17				
Kopparbergs	17	2	33	1	7	—	1	1	—	—	—	30	—	—	—	2	—	—	—	—	3	14	—	—	—	2	—	3	—	—	—	—	42	44				
Gävleborgs	2	1	47	—	1	—	2	—	—	—	2	56	—	—	—	6	—	—	—	—	2	37	—	—	—	1	1	2	—	—	—	—	23	6				
Västernorrlands . .	9	—	67	1	5	1	1	—	—	—	—	22	1	—	—	1	—	—	—	—	5	146	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	13	14				
Jämtlands	4	—	10	—	3	—	4	—	—	—	—	1	—	—	—	3	—	—	—	—	6	37	7	—	—	—	—	1	—	—	—	—	11	—				
Västerbottens . . .	28	1	69	1	9	1	5	—	—	—	—	3	—	—	—	16	—	—	—	—	1	22	—	—	—	2	—	5	5	—	—	—	15	6				
Norrbottens	16	—	19	1	9	2	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	93	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	20	32				
Summa	237	119	1 404	22	133	19	86	5	1	1	70	2 952	81	10	1 476	—	1	1	185	1 787	92	1	5 357	43	47	8	—	—	—	—	—	689	303					

Anm. Ang. antalet besiktigade kött se Tab. 11.

¹ Piroplasmosis. — ² Erysipelas suis. — ³ Trichinosis. — ⁴ Traumat. mag-, mellangårds- och hjärtsäcksinflammation. *Reticulo-diaphragmatitis, pericarditis seu myocarditis traumatica.* — ⁵ Mastitis.

Fullständig tabell innehållande uppgifter för varje köttbesiktningsbyrå tryckes ej men finnes (i manuskript) tillgänglig i Medicinalstyrelsen.

Tab. 14. Antal vid kontrollcharkuterier besiktigade kött år 1942.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Kontrollcharkuteriets nummer och läge <i>Numéros et lieux des charcuteries</i>	Stor- boskap <i>Gros bétail</i>		Större kalv <i>Veaux grands</i>		Mindre kalv <i>Veaux petits</i>		Får, get <i>Moutons, chèvres</i>		Svin <i>Porcs</i>		Spädgris <i>Cochon- nets</i>		Häst <i>Chevaux</i>		Föl <i>Poulains</i>		Älg <i>Élans</i>	
	1/1	1/2	1/1	1/2	1/1	1/2	1/1	1/2	1/1	1/2	1/1	1/2	1/1	1/2	1/1	1/2	1/1	1/2
1. Mora	842	28	488	10	1 758	9	330	2	955	81	6	—	235	14	2	—	9	4
11. Fränsta . . .	366	—	220	—	251	—	68	—	168	17	9	—	30	1	—	—	—	—